

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om gödselmedel och till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om gödselmedel. Samtidigt upphävs den gällande lagen om gödselmedel. Det föreslås också att lagen om marknadskontrollen av vissa produkter, lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi och lagen om verkställighet av böter ändras.

EU:s nya förordning om gödselprodukter gäller CE-märkta EU-gödselprodukter. I den föreslagna lagen ingår de krav för godkännande och utseende av organ för bedömning av överensstämmelse som förutsätts i EU:s nya förordning om EU-gödselprodukter samt de påföljder som ska tillämpas vid överträdelser av förordningen. I lagen föreslås det dessutom bestämmelser om nationella gödselprodukter. Bestämmelserna förenhetligas med produktlagstiftningen och lagstiftningen om livsmedelskedjan.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 16 juli 2022 samtidigt som förordningen om gödselprodukter börjar tillämpas.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	4
1.2.1 Beredningen av förordningen om gödselprodukter.....	4
1.2.2 Beredningen av regeringspropositionen.....	5
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll	5
3 Nuläge och bedömning av nuläget.....	8
3.1 Nationell lagstiftning.....	8
3.1.1 Lagen om gödselprodukt.....	8
3.1.2 Tillverkade mängder av gödselprodukter.....	8
3.1.3 Tillsyn	9
3.1.1.1 Tillsyn över aktörer.....	9
3.1.1.2 Brister som upptäckts vid tillsynen över aktörer.....	11
3.1.1.3 Produkttillsyn över gödselprodukter	11
3.1.1.4 Brister som upptäckts vid produkttillsynen över gödselprodukter.....	12
3.1.4 Personalresurser inom tillsynen	12
3.2 EU:s lagstiftning	13
3.3 Grå ekonomi.....	14
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	15
4.1 De viktigaste förslagen.....	15
4.2 Huvudsakliga konsekvenser.....	17
4.2.1 Konsekvenser för företagen	17
4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	18
4.2.3 Miljökonsekvenser	20
4.2.4 Samhälleliga konsekvenser	20
5 Alternativa handlingsvägar.....	21
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	21
5.1.1 Inledning	21
5.1.2 Godkännande av anläggning.....	21
5.1.3 Gödselprodukters typbeteckningar.....	22
5.2 Lagstiftningen om gödselmedel i andra länder	22
5.2.1 Sverige	22
5.2.2 Danmark.....	23
5.2.3 Estland.....	23
6 Remissvar	23
7 Specialmotivering.....	25
7.1 Lag om gödselmedel	25
7.2 Lag om marknadskontrollen av vissa produkter	54
7.3 Lag om Enheten för utredning av grå ekonomi.....	54
7.4 Lag om verkställighet av böter.....	54
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	55
9 Ikraftträdande.....	55
10 Genomförande och uppföljning	55

RP 32/2022 rd

11 Förhållande till andra propositioner.....	55
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	56
12.1 Näringsfrihet och egendomsskydd	56
12.2 Hemfrid	57
12.3 Utövning av offentlig makt	58
12.4 Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter	58
12.5 Delegering av lagstiftningsbehörigheten.....	59
12.6 Rättsskydd.....	61
12.7 Utlämnande av uppgifter.....	61
12.8 Skydd för personuppgifter.....	62
12.9 Påföljdsavgift	63
LAGFÖRSLAG	65
Lag om gödselmedel	65
Lag om ändring av 1 och 4 § i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter.....	84
Lag om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi.....	85
Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter.....	86
BILAGOR.....	88
PARALLELLTEXT	88
Lag om ändring av 1 och 4 § i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter.....	88
Lag om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi.....	91
Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter.....	95

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Användningen av gödselprodukter främjar jordbrukets och trädgårdsodlingens samt skogsbrukets verksamhetsförutsättningar. Gödselprodukter förbättrar växternas tillväxt, skördens kvalitet och mängd. Gödselprodukter kan också tillsättas jorden för att upprätthålla och förbättra dess fysikaliska egenskaper eller för att öka den biologiska aktiviteten i jorden. Gödselprodukter har en indirekt inverkan på kvaliteten och säkerheten hos foder och livsmedel och därigenom på människors och djurs hälsa. Genom lagstiftning om gödselmedel och en fungerande tillsyn kan man minska de eventuella skador som användningen av gödselprodukter medför för miljön och näringskedjan. En fungerande lagstiftning och tillsynen av den garanterar också en jämlik behandling av aktörerna och en lika konkurrenssituation.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1009 om fastställande av bestämmelser om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter och om ändring av förordningarna (EG) nr 1069/2009 och (EG) nr 1107/2009 samt om upphävande av förordning (EG) nr 2003/2003, nedan *förordningen om gödselprodukter*, antogs sommaren 2019 och den börjar tillämpas i huvudsak från och med den 16 juli 2022. En del av de ändringar som förordningen om gödselprodukter förutsatte gjordes våren 2020 i lagen om gödselafabrikat (539/2006) genom en ändring av lagen om gödselafabrikat 3/2020, då ändringarna började tillämpas i förordningen om gödselprodukter. Förordningen är direkt tillämplig lagstiftning i medlemsstaterna, men som stöd för förordningen behövs också nationella, kompletterande bestämmelser. Förordningen om gödselprodukter tillåter också tillhandahållande på marknaden av icke-harmoniserade gödselprodukter, och därför kan det föreskrivas nationellt om de krav som ställs på dem.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011, nedan *marknadskontrollförordningen*, och samordningen av samt det nationella genomförandet av förordningen om gödselprodukter förutsätter ändringar i bestämmelser om EU-gödselprodukter vilka omfattas av dess tillämpningsområde samt i lagstiftningen om marknadskontroll. Marknadskontrollförordningen är en horisontell rättsakt som gäller marknadskontrollen av olika produktgrupper. I förordningen finns det bestämmelser bland annat om allmänna harmoniserade ramar för marknadskontrollen och den yttre gränskontrollen i medlemsstaterna samt om minimikrav på marknadskontrollmyndigheters befogenheter. Bestämmelser om reglering som kompletterar marknadskontrollförordningen finns i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016), nedan *marknadskontrollagen*.

1.2 Beredning

1.2.1 Beredningen av förordningen om gödselprodukter

Europeiska kommissionen lade den 17 mars 2016 fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av bestämmelser om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter och om ändring av förordningarna (EG) nr 1069/2009 och (EG) nr 1107/2009. Förslaget var en del av kommissionens handlingsplan för cirkulär ekonomi (COM/2015/0614 final) och en av de viktigaste av dess 54 åtgärder och förslaget strävar för sin del efter att främja cirkulär ekonomi. Att organiska och avfallsbaserade gödselprodukter tas in i EU:s lagstiftning om gödselmedel möjliggör lika marknadsförhållanden för dem i förhållande till gödselmedel

och kalkningsämnen som tillverkats av oorganiska jungfruliga råvaror samt stärker en hållbar utveckling av marknaden som omfattar hela EU. I konsekvensbedömningen (Competitiveness proofing – fertilising materials) i samband med revideringen av förordningen jämfördes konsekvenserna av fem genomförandealternativ för konkurrenskraften hos olika gödselprodukter och de indirekta konsekvenserna för jordbrukssektorn. Konsekvenserna för priserna på gödselprodukter bedömdes vara små i alla genomförandealternativ.

Utkastet till U-skrivelse om kommissionens förslag bereddes vid jord- och skogsbruksministeriet och behandlades i ett skriftligt förfarande i EU18-sektionen, som lyder under kommittén för EU-ärenden, (sektionen för jordbruk och livsmedel) den 18–20 april 2016 och i sektionen för gödsel- och växtunderlag den 8 april 2016. Förslaget har presenterats mer ingående för aktörer inom gödselproduktbranschen vid de evenemang som ordnades den 4 och 7 april 2016. Statsrådets skrivelse (U 19/2016 rd) om förslaget lämnades till riksdagen i april 2016. Riksdagens ståndpunkter enligt utlåtandena från jord- och skogsbruksutskottet (JsUU 8/2016 rd) och miljöutskottet (MiUU 15/2016 rd) godkändes i stora utskottet den 15 juni 2016.

Finland förhöll sig i huvudsak positivt till kommissionens förslag. Finland ansåg det vara viktigt att också organiska gödselprodukter och andra innovativa nya gödselprodukter får lättare tillträde till EU:s inre marknad. Det är också av största vikt att enhetliga kvalitets-, säkerhets- och märkningskrav fås för gödselprodukter som rör sig på EU:s inre marknad. Finland ansåg det vara positivt att kraven på CE-märkning av gödselprodukter också för sin del fastställer när avfall som direkt används som en gödselprodukt eller som en del av den upphör att vara avfall till följd av ett återvinningsförfarande. För att säkerställa en enhetlig tolkning och smidig tillämpning av bestämmelserna om gödselprodukter är det dock nödvändigt att ytterligare förtydliga förhållandet mellan förordningen om gödselprodukter och bestämmelserna i avfallslagstiftning om när avfall upphör att klassificeras som avfall.

1.2.2 Beredningen av regeringspropositionen

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om gödselmedel har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet i samarbete med Livsmedelsverket. Under beredningen av propositionen var det inte möjligt att ordna fysiska diskussionsmöten. Två webbsändningar ordnades därför. Inspelningarna från sändningarna var tillgängliga på jord- och skogsbruksministeriets webbplats efter evenemanget. Åhörarna hade vid evenemanget möjlighet att framföra kommentarer i realtid och det var möjligt att skicka frågor skriftligen före och efter evenemanget. Remissbehandlingen genomfördes under tiden 30.11.2021—21.1.2022.

Beredningshandlingarna till regeringspropositionen finns till påseende på jord- och skogsbruksministeriets webbplats på adressen <https://mmm.fi/hankkeet>, projektkoden är MMM072:00/2020.

Rådet för bedömning av lagstiftningen lämnade ett utlåtande om utkastet till regeringsproposition (VN/3993/2022) den 23 februari 2022. Utlåtandet finns tillgängligt på statsrådets webbplats på adressen: <https://vnk.fi/sv/radet-for-bedomning-av-lagstiftningen/utlatanden>. Propositionen har kompletterats ytterligare utifrån utlåtandet från rådet för bedömning av lagstiftningen.

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

Genom förordningen om gödselprodukter skapas enhetliga förutsättningar på EU-nivå för alla EU-gödselprodukter (oorganiska och organiska gödselmedel, organiska mineralgödselmedel, kalkningsämnen, jordförbättringsmedel, växtunderlag, växtbiostimulanter, hämmare eller blandningar av gödselprodukter) varvid också möjligheterna för den gödselproduktindustri som

RP 32/2022 rd

använder organiska råvaror att komma in på den inre marknaden förbättras. Förordningen om gödselprodukter ger också möjlighet att utveckla nya typer av gödselprodukter.

Marknaden för gödselprodukter som är avsedda för den nationella marknaden kan dock fortsätta sin verksamhet utan störning när de nationella bestämmelserna bibehålls. Det är fråga om en partiell harmonisering av marknaden för gödselprodukter, inom ramen för vilken tillverkarna av gödselprodukter kan välja om de följer den nationella lagstiftningen eller förordningen om gödselprodukter. Också det ömsesidiga erkännandet av produkter som överensstämmer med den nationella lagstiftningen kvarstår. Förordningen om gödselprodukter hindrar inte heller medlemsstaterna från att behålla eller godkänna bestämmelser i enlighet med fördragen om användning av EU-gödselprodukter för att skydda människors hälsa och miljön.

Förordningen om gödselprodukter tillämpas huvudsakligen från och med den 16 juli 2022. Artiklarna 20–36 i förordningen, det vill säga kapitel IV anmälan av organ för bedömning av överensstämmelse började tillämpas den 16 april 2020.

I förordningen om gödselprodukter finns det bestämmelser om definitionerna på EU-gödselprodukter samt om ekonomiska aktörers, såsom tillverkarens, auktoriserade ombudets, importörens och distributörens skyldigheter. I förordningen om gödselprodukter finns det bestämmelser om de produktkrav som ställs på EU-gödselprodukter samt om hur överensstämmelsen med kraven bedöms och säkerställs i enlighet med komponentmaterialkategorier och produktfunktionskategorier. För vissa produktkategorier räcker det med den interna tillverkningskontroll som tillverkaren själv utför, medan riskerna för de komponentmaterialkategorier som används vid tillverkningen för andra produktkategorier förutsätter att ett anmält organ används för bedömning av överensstämmelse. Enligt EU:s förordning om gödselprodukter ska det genom nationell lagstiftning utfärdas närmare bestämmelser om utseendet av en anmälande myndighet och om godkännandet som anmält organ till kommissionen och medlemsstaterna.

Bestämmelser om produktkraven för EU-gödselprodukter finns i bilaga I och II till förordningen om gödselprodukter. I bilagorna beskrivs produkternas produktfunktionskategorier och de kvalitets- och säkerhetskrav som gäller dem. Bilaga II innehåller dessutom de komponentmaterial enligt komponentmaterialkategorier som är tillåtna vid tillverkning av EU-gödselprodukter och de krav som hänför sig till dem. Förordningen innehåller 11 komponentmaterialkategorier, till exempel råvaruämnen och råvarublandningar, kompost, rötresten med ursprung i färska grödor och biprodukter från livsmedelsindustrin. I komponentmaterialkategorierna ingår vidare tillåtna komponentmaterial. I bilaga III till förordningen finns märkningskraven för EU-gödselprodukter enligt produktkategori. Bestämmelser om förfaranden för bedömning av överensstämmelse för EU-gödselprodukter finns i bilaga IV till förordningen. För EU-gödselprodukter som släpps ut på marknaden ska det upprättas en EU-försäkran om överensstämmelse och tillverkaren ska anbringa CE-märkningen på förpackningen av en EU-gödselprodukt eller, om produkten tillhandahålls utan förpackning, i ett medföljande dokument.

I förordningen om gödselprodukter finns bestämmelser om gränsvärden för skadliga ämnen, såsom tungmetaller, per produktkategori. Bestämmelser om säkerhetskraven finns för att skydda marken och därigenom också människors hälsa. Till exempel gränsvärdet för kadmium (Cd) för oorganiska gödselmedel och organiska mineraliska gödselmedel som innehåller minst 5 procent fosfat (P_2O_5) är 60 mg Cd/kg P_2O_5 . Åtstramningen av gränsvärdet inverkar inte på situationen i Finland, eftersom Finland får behålla det undantag som beviljades senast 2006 genom kommissionens beslut 2006/348/EG om att begränsa den maximala kadmiumhalten i gödselmedel till 22 mg Cd/kg P_2O_5 tills dess att detta gränsvärde är detsamma eller lägre än i

RP 32/2022 rd

förordningen om gödselprodukter. Tillstånd att avvika från gränsvärdet i förordningen om gödselprodukter har också beviljats Danmark (48 mg Cd/kg P₂O₅), Sverige (20 mg Cd/kg P₂O₅), Slovakien (20 mg Cd/kg P₂O₅) och Ungern (20 mg Cd/kg P₂O₅).

Förordningen om gödselprodukter innehåller också bestämmelser med hjälp av vilka från det avfall som ska återvinnas i enlighet med artikel 6.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG om avfall och om upphävande av vissa direktiv, nedan *avfallsdirektivet*, genom vissa behandlingsprocesser och behandlingsmetoder kan fås komponentmaterial för tillverkning av EU-gödselprodukter eller produkter vilka som sådana används som EU-gödselprodukter. Då ska enligt artikel 19 i förordningen om gödselprodukter avfall som har behandlats i enlighet med kraven i förordningens komponentmaterialkategori upphöra att vara avfall från och med den tidpunkt då EU-försäkran om överensstämmelse upprättas.

För sådana framställda produkter som avses i artiklarna 32, 35 och 36 i Europaparlamentets och rådets förordning 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (nedan *förordningen om animaliska biprodukter*), får det i förordningen om animaliska biprodukter fastställas att slutpunkten i tillverkningskedjan är en gödselprodukt och då tillämpas förordningen om animaliska biprodukter inte längre. Ett undantag från denna princip är dock brådskande åtgärder i anslutning till människors och djurs hälsa, och på dessa tillämpas då Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet.

I förordningen om gödselprodukter klargörs gränsdragningen mellan om produkten är en gödselprodukt eller ett växtskyddsmedel. När man genom växtbiostimulanter enbart syftar till att förbättra effektiviteten i utnyttjandet av näringsämnen hos växter, toleransen mot abiotisk, det vill säga faktorer av icke-biologiskt ursprung, stress eller kvalitetsegenskaper hos skörden, påminner de till sin natur mer om gödselprodukter än om växtskyddsmedel. Sådana produkter kan vara EU-gödselprodukter och de ska vara undantagna från tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG, nedan *växtskyddsmedelsförordningen*. Om en produkt har en eller flera funktioner av vilka någon omfattas av tillämpningsområdet för växtskyddsmedelsförordningen, omfattas produkten av växtskyddsmedelsförordningen och då är det inte möjligt att släppa ut den på marknaden som en EU-gödselprodukt. Bestämmelser om allmänna krav på växtskyddsmedel, utbildning och examen inom området för växtskyddsmedel, utrustning för spridning av växtskyddsmedel och testning av utrustningen, utövande av verksamhet, myndigheter och deras uppgifter, tillsyn samt administrativa tvångsmedel och påföljder finns i lagen om växtskyddsmedel (1563/2011).

I förordningen om gödselprodukter finns det dessutom bestämmelser om kommittéförfarande samt om antagande av delegerade akter och genomförandeakter. I förordningen om gödselprodukter ges kommissionen befogenhet att anta delegerade akter med avseende på att ändra bilaga I, med undantag av gränsvärdena för kadmium och definitionerna av eller andra inslag som avser tillämpningsområdet för produktfunktionskategorier, samt att ändra bilagorna II, III och IV för att anpassa dessa bilagor till teknisk utveckling och underlätta tillträde till den inre marknaden och fri rörlighet för EU-gödselprodukter som omfattas av betydande handel på den inre marknaden, och inte utgör en risk för människors, djurs eller växters hälsa, säkerheten eller miljön, och de har dessutom agronomisk effektivitet.

Enligt förordningen om gödselprodukter tillämpas artiklarna 16–29 i marknadskontrollförordningen på tillsynen över EU-gödselprodukter. I dessa artiklar föreskrivs det om en gemenskapsram för marknadskontroll och om kontroll av produkter som förs in på gemenskapsmarknaden. Med stöd av den tillsyn som utförs i form av marknadskontroll övervakar marknadskontrollmyndigheten genom stickprov eller på basis av risker att EU-gödselprodukter överensstämmer med kraven. Ansvaret för att EU-gödselprodukten överensstämmer med kraven vilar på den ekonomiska aktören (tillverkaren, auktoriserade ombudet, importören, distributören). Särdragen för tillsynen över EU-gödselprodukter och bestämmelserna om tillsynen med avvikelse från den ovannämnda grundläggande bestämmelsen har beskrivits i förordningen om gödselprodukter. I förordningen fastställs också bestämmelser om anmälda organ som bedömer EU-gödselprodukternas överensstämmelse med kraven.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Nationell lagstiftning

3.1.1 Lagen om gödselproduktion

Lagen om gödselproduktion tillämpas på nationella gödselprodukter och i tillämpliga delar på råvaror till gödselprodukter i fråga om tillverkning för utsläppande på marknaden, utsläppande på marknaden, användning, transport, import samt export. Lagen innehåller bestämmelser om tillsynsmyndigheter och deras uppgifter, om laboratorier samt om tvångsmedel och påföljder. Lagen tillämpas också på tillsynen över Europaparlamentets och rådets förordning nr 2003/2003 om gödselmedel, nedan *gödselmedelsförordningen*, och på annan verkställighet som den förutsätter. Syftet med lagen är att säkerställa en hög kvalitet på gödselprodukter som används i växtproduktion samt att se till att tillräckliga uppgifter lämnas dem som använder produkterna. Ett ytterligare syfte är att främja användningen av biprodukter som lämpar sig som gödselprodukter.

I jord- och skogsbruksministeriets förordning om gödselproduktion (24/11), som utfärdats med stöd av lagen, finns detaljerade bestämmelser om nationella gödselprodukter och om de kvalitets-, säkerhets- och märkningskrav som ställs på dem. Bestämmelser om utövande av och tillsyn av verksamhet gällande gödselprodukter finns i jord- och skogsbruksministeriets förordning (11/12). Bestämmelser om typbeteckningar för gödselprodukter finns i Livsmedelsverkets föreskriftssamling. Livsmedelsverket svarar för tillsynen över gödselprodukter. Tullen utövar jämsides med Livsmedelsverket tillsyn över importen.

3.1.2 Tillverkade mängder av gödselprodukter

Enligt Livsmedelsverkets statistik tillverkades i Finland år 2019 sammanlagt 1 948 miljoner kg oorganiska gödselmedel, 82 miljoner kg organiska gödselmedel och 165 miljoner kg gödselmedel av aska. Mängden gödselmedel som tillverkas har ökat från 2014 med cirka 321 miljoner kg. År 2019 var exportens andel av den totala mängden gödselmedel som tillverkas cirka en tredjedel. Mängderna kalkningsämnen som tillverkas har minskat under flera års tid. På tio år har mängderna kalkningsämnen som tillverkas sjunkit med cirka 30 procent. År 2019 uppgick mängden kalkningsämnen som tillverkas till 594 miljoner kg, varav andelen biproduktkalk från industrin var 33 procent. Mängderna jordförbättringsmedel som tillverkas har nästan tredubblats sedan 2005. År 2019 tillverkades det cirka 1,5 miljoner m³ jordförbättringsmedel. I mängderna jordförbättringsmedel som tillverkas har en ökning skett särskilt i fråga om rötresterna från biogasprocessen och fiberslam från skogsindustrin. Mängderna växtunderlag som tillverkas varierar något från år till år, men granskat på ett intervall på tio år har mängderna som tillverkas hållits på samma nivå. År 2019 tillverkades det cirka 2,2 miljoner m³ växtunderlag.

År 2019 importerades det sammanlagt 191 miljoner kg gödselmedel till Finland från EU och länder utanför EU, av vilket knappt 2 procent var organiska gödselmedel. Mängderna kalkningsämnen, jordförbättringsmedel och växtunderlag som importerades var små jämfört med den inhemska tillverkningen. Det importerades 53 miljoner kg kalkningsämnen, 93 000 kg jordförbättringsmedel och 274 000 kg växtunderlag. De importerade mängderna varierar från år till år och någon tydlig ökning eller minskning kan inte skönjas i fråga om dem. Oorganiska gödselmedel importeras både från EU och från länder utanför EU. Andra gödselprodukter importeras huvudsakligen från EU-området.

3.1.3 Tillsyn

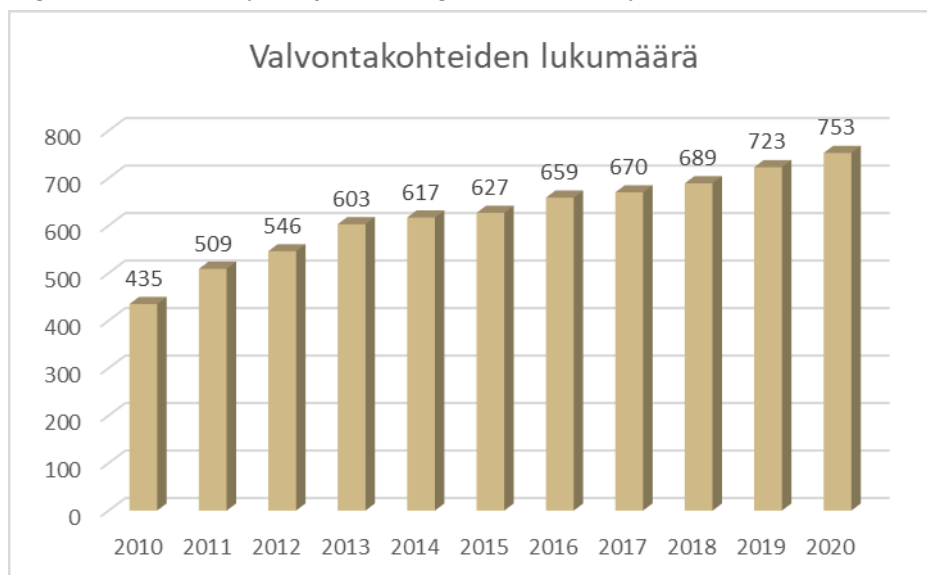
Livsmedelsverket planerar, styr och utvecklar tillsynen och svarar för den riksomfattande tillsynen över lagstiftningen. Utöver av Livsmedelsverket sköts tillsynsuppgifter av närings-, trafik- och miljöcentralerna. Livsmedelsverket kan dessutom utse auktoriserade inspektörer att utföra särskilt angivna tillsynsuppgifter.

Gödselprodukter och råvaror till sådana samt aktörer inom branschen ska enligt gällande lag övervakas objektivt och regelbundet. Tillsynsåtgärderna ska vara ändamålsenliga och på ett lämpligt sätt omfatta alla faser av tillverkningen, utsläppandet på marknaden, marknadsföringen, transporten, lagringen, användningen och bearbetningen av gödselprodukter och råvarorna till sådana. Övervakningen ska effektiviseras, om det kan misstänkas att en gödselprodukt eller ett komponentmaterial till gödselprodukten eller aktörens verksamhet inte uppfyller kraven i lagstiftning. Livsmedelsverket utarbetar årligen en plan för tillsynen och rapporterar om genomförandet av den.

3.1.1.1 Tillsyn över aktörer

Antalet tillsynsobjekt som antecknats i registret över aktörer inom gödselmedeltillsynen har ökat från 435 tillsynsobjekt 2010 till 753 tillsynsobjekt vid utgången av 2020 (figur 1). Största delen av aktörerna bedriver mer än en verksamhet som hänför sig till gödselprodukter. Av tillsynsobjekten bedrev 618 tillverkning av gödselprodukter, 116 import från den inre marknaden och 72 import av gödselprodukter från tredjeländer.

Figur 1. Antalet tillsynsobjekt inom gödselmedeltillsyn 2010–2020.

Livsmedelsverket godkänner anläggningar som tillverkar organiska gödselprodukter och anläggningar som lagrar gödselprodukter som innehåller animaliska biprodukter. Vid ingången av 2020 var det totala antalet godkända anläggningar som är i drift 167, varav 94 behandlade animaliska biprodukter (naturgödsel, separat insamlat bioavfall eller animaliska biprodukter av kategori 3) antingen som enda råvaror eller utöver andra råvaror och 73 anläggningar behandlade andra råvaror än animaliska biprodukter (kommunalt avloppsslam, industriellt avloppsslam eller vegetabiliska råvaror). Dessutom godkändes 10 lagringsanläggningar som lagrar gödselprodukter som innehåller animaliska biprodukter.

Livsmedelsverket utövar tillsyn över aktörerna genom inspektionsbesök i enlighet med en plan baserad på en helhetsbedömning av riskerna. Poängsättningen av riskerna har genomförts med hjälp av informationshanteringssystemet Elmo. Utgångsuppgifterna för poängsättningen av riskerna är produktionsmängderna, de råvaror som hanteras, såsom användningen av animaliska biprodukter, anläggningens processtyp, de brister som konstaterats vid föregående inspektion, hur egenkontrollen fungerar och den tid som förflutit efter senaste inspektion. Vid valet av de aktörer som ska inspekteras har också de anmälningar som gjorts av aktörernas beaktats. Tabell 1 visar inspektioner av aktörer och beslut i anslutning till dessa för åren 2017–2020.

Tabell 1. Inspektioner av aktörer och beslut i anslutning till dessa för åren 2017–2020.

	2017	2018	2019	2020
Beslut om godkännande av anläggning	6	11	9	10
Beslut om godkännande av lager	1	0	0	1
Återkallelse av godkännande av anläggning eller avbrytande av behandling	0	9	2	3
Beslut om inspektion av godkänd anläggning	43	40	47	39
Tillstånd för utsläppande på marknaden	9	18	1	7
Övriga beslut som gäller aktören	7	1	4	3
Inspektioner av godkännande av anläggning	6	7	7	9

RP 32/2022 rd

Inspektioner av godkänd anläggning	36	37	41	31
Inspektioner av handlingar för egenkontroll	158	146	149	99
Sammanlagt	266	269	260	202

3.1.1.2 Brister som upptäckts vid tillsynen över aktörer

Enligt Livsmedelsverkets tillsynsrapport för 2020 gjordes sammanlagt 42 inspektionsbesök på anläggningar som tillverkar organiska gödselprodukter. Det konstaterades sammanlagt 89 brister som förutsatte åtgärder (2,1 brister/inspektion). År 2019 konstaterades det 2,8 brister/inspektion.

Vid inspektionerna konstaterades inga sådana allvarliga brister som kan hindra beviljandet av godkännande av anläggning eller förutsätta en uppföljande inspektion. Det konstaterades 17 tydliga bristande överensstämmelser med bestämmelserna eller brister som strider mot bestämmelserna, vilka dock inte medför någon omedelbar fara för djurs, människors eller miljöns säkerhet. Bristerna gällde på samma sätt som året innan i huvudsak kritiska stympunkter, det vill säga verifieringen av funktioner som är väsentliga med tanke på gödselproduktens säkerhet. De lindrigare bristerna gällde liksom under tidigare år i huvudsak innehållet i planerna för egenkontroll och brister i bokföringen. Under inspektionsåret fästes särskild uppmärksamhet vid bokföringen, vilket också syns i ett större antal brister än tidigare i anslutning till detta. Det bör också noteras att det inte upptäcktes några brister alls vid 12 inspektioner.

För en del av aktörerna är situationen bra från år till år, medan det hos andra aktörer trots täta inspektionsbesök upprepade gånger finns brister. Aktörerna hos vilka det konstateras upprepade brister har i allmänhet ingen person som tar det övergripande ansvaret för verksamheten och de brister som konstateras avhjälpas därför inte inom de angivna tidsfristerna. Det kan allmänt konstateras att aktörernas kompetens och kännedom om lagstiftningen är på en god nivå och att de brister som konstateras i huvudsak avhjälpas snabbt.

3.1.1.3 Produkttillsyn över gödselprodukter

Produkttillsynen över gödselprodukter omfattar inhemsk tillverkning, marknadskontroll samt tillsyn över export och import. Målen för tillsynen fastställs separat för tillsynen över den inhemska tillverkningen, för produkterna vid import och handel på den inre marknaden samt för marknadskontrollen. Syftet med riktandet av produkttillsynen är att förkorta tiden för färdigställande av analysresultaten och på så sätt förbättra möjligheterna att utnyttja resultaten. Tyngdpunkten i produkttillsynen år 2020 låg på så kallade produkter inom cirkulär ekonomi, det vill säga produkter som antingen som sådana är sådana biprodukter eller avfall från industrin som används som gödselprodukter eller som innehåller sådana som råvaror eller komponenter. Dessa produktgruppers andel av alla gödselprodukter har ökat under de senaste åren. Sådana produktgrupper är oorganiska och organiska gödselmedel, askgödselmedel, kalkningsmedel, jordförbättringsmedel och växtunderlag. Utöver kvalitativa egenskaper övervakades produkternas hygien och halterna av skadliga ämnen. Kadmiumhalten och näringsämneshalter övervakades i fråga om oorganiska gödselmedel som är avsedda att användas på åkrar. I tabell 2 presenteras de kvantitativa utfallen av produkttillsynen för åren 2016—2020.

Tabell 2. Det kvantitativa utfallet av produkttillsynen för åren 2016—2020.

Tillsynsprov	2016	2017	2018	2019	2020
Marknadskontroll	167	178	171	143	60
Tillsyn över handel på den inre marknaden och importen	23	19	20	13	20
Tillsyn över tillverknin-gen	131	156	160	142	147
Prover sammanlagt	321	353	351	298	227

3.1.1.4 Brister som upptäckts vid produkttillsynen över gödselprodukter

De prover av partier av gödselmedel som tagits vid produkttillsynen över gödselprodukter och som inte uppfyller kraven i lagstiftningen ges en anmärkning och på basis av hur allvarlig bristen är ges dessutom en uppmaning, en begränsning av användningen, eller meddelas ett föreläggande eller ett förbud. År 2020 gavs eller meddelades enligt Livsmedelsverkets tillsynsrapport 22,2 procent av alla produkttillsynssåtgärder, det vill säga 50 prover, antingen en eller flera anmärkningar, uppmaningar, förelägganden eller förbud. Oftast gällde anmärkningarna avvikelser i de uppgifter som angetts i varudeklarationen från de uppmätta resultaten. Anmärkningar, uppmaningar eller förelägganden som gäller varudeklarationer eller förpackningar gavs i samband med 14 tillsynsåtgärder, det vill säga för 6,2 procent av tillsynsåtgärderna.

I organiska gödselprodukter upptäcktes mer brister än i oorganiska produkter. Detta beror delvis på materialens karaktär. Variationerna i de organiska råvarornas egenskaper är större än i de oorganiska materialen och naturlig förändring sker i produkterna under lagringen. Till exempel det kväve som produkterna innehåller avdunstar lätt. Tillverkningen av organiska gödselprodukter är vanligtvis mindre till omfattningen och verksamheten är inte etablerad på samma sätt som produktionen av oorganiska gödselprodukter. Det bör noteras att lagstiftningen inte förutsätter att produkterna märks ut med bäst före datum eller tidpunkten för tillverkningen. Dessutom är utgångspunkten för verksamheten vid komposterings- och biogasanläggningar ofta lokala avfallshanteringsbehov, och produktens användning och egenskaper som gödselmedel står inte nödvändigtvis i centrum för verksamheten.

Aktören avhjälpes oftast en brist som upptäckts redan under tillsynsprocessen, då förbud eller andra tvångsmedel inte används vid behandlingen av ärendet eller bristen bedöms vara så liten att det inte finns någon grund för att använda förbudet eller föreläggandet. Under året förbjöds utsläppande på marknaden och användning som gödselprodukt av fem produktpartier. Förbuden gällde ett mullparti där det konstaterades salmonella, ett mullparti och ett kompostparti där halten av *Escherichia coli*-bakterierna översteg den tillåtna halten, ett askparti där arsenikhalten översteg den tillåtna halten samt ett parti gödselmedel vars näringsämnesshalt understred minimikravet för näringsämnen.

3.1.4 Personalresurser inom tillsynen

För tillsynen över aktörer inom gödselmedelsbranschen och över gödselprodukter används årligen sammanlagt cirka 4,5 årsverken. År 2020 använde Livsmedelsverkets sektion för gödselprodukter 3,8 årsverken till tillsynen över gödselprodukter och verkställande av lagstiftningen. Livsmedelsverket anlitar auktoriserade inspektörer (8 personer) och närings-, trafik- och miljöcentralsinspektörer (5 personer) vid provtagningen och inspektionerna. Av inspektörernas resurser används årligen 0,3—0,5 årsverken för auktoriserade inspektörer. För närings-, trafik-

och miljöcentralernas uppgifter inom gödselmedeltillsynen har det beräknats cirka 0,3 årsverken. Proverna analyseras i Livsmedelsverkets laboratorium. Laboratoriet använder årligen cirka 6,5 årsverken för analys av gödselprodukter samt för upprätthållande och utveckling av metoder.

3.2 EU:s lagstiftning

På marknaden för gödselprodukter inom EU finns det många slags gödselprodukter, såsom oorganiska och organiska gödselmedel, organiskt-mineraliskt gödselmedel, kalkningsämnen, jordförbättringsmedel, växtunderlag, växtbiostimulanter, hämmare eller blandningar av dessa. En del av de fasta och flytande oorganiska gödselmedlen och kalkningsämnena omfattas av gödselmedelsförordningen. De gödselmedel och kalkningsämnen som omfattas av tillämpningsområdet för gödselmedelsförordningen får röra sig fritt mellan medlemsstaterna. Eftersom villkoren för tillträde till marknaden för gödselmedel endast delvis harmoniserats på EU-nivå försvårar detta avsevärt möjligheterna till handel. Gödselmedelsförordningen innehåller inte heller de gränsvärden för skadliga ämnen, såsom kadmium, som fastställts för gödselmedel.

Gödselmedelsförordningen gäller gödselprodukter märkta med ”EG-GÖDSELMEDEL”, i fråga om tillverkning för utsläppande på marknaden, utsläppande på marknaden och kvalitetskontroll. Syftet med gödselmedelsförordningen är att genom att förenhetliga bestämmelserna om gödselmedlens kvalitet och märkning främja den fria handeln med gödselmedel inom EU. Genom gödselmedelsförordningen harmoniserades EU:s lagstiftning om gödselmedel, bestämmelserna om provtagningsmetoder och om analysering av gödselmedel samt metoderna för kontroll av enkla ammoniumnitratgödselmedel med hög kvävehalt och av deras egenskaper, gränsvärden och detonationssäkerhet. Gödselmedelsförordningen innehåller en skyddsklausul, enligt vilken en EU-medlemsstat tillfälligt får förbjuda utsläppande på marknaden av ett EG-gödselmedel inom sitt territorium eller ställa särskilda villkor, om medlemsstaten har skälig anledning att misstänka att ett visst EG-gödselmedel utgör en risk för människors, djurs eller växters säkerhet eller hälsa eller utgör en miljörisk.

EG-gödselmedlen är antecknade i förteckningen enligt typbeteckning och för dem beskrivs tillverkningsmetod och centrala komponentmaterial, minimimängderna för näringsämnen och anmälningssättet för näringsämnen. I gödselmedelsförordningen har det byggts upp ett system enligt vilket gödselmedelstyper kan fogas till eller strykas ur bilagorna till förordningen. I förordningen finns det dessutom bestämmelser om de allmänna krav som ställs på EG-gödselmedel för att det ska vara möjligt att foga nya gödselmedelstyper till bilagorna till förordningen. Införandet av nya typbeteckningar för gödselmedel och kalkningsämnen i bilaga 1 till förordningen har dock varit långsamt i förhållande till industrins behov. Gödselmedelsförordningen förutsätter att en EU-medlemsstat nationellt ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i förordningen. Gödselmedelsförordningen ger också möjlighet att nationellt besluta om anmälningssättet för vissa märkningskrav. Nationella bestämmelser om andra gödselprodukter än sådana som är märkta med beteckningen ”EG-GÖDSELMEDEL” finns i lagen om gödselafabrikat.

Nationella gödselprodukter får röra sig fritt mellan medlemsstater genom ömsesidigt erkännande. Bestämmelser om ömsesidigt erkännande finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/515 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen saluförda i en annan medlemsstat och om upphävande av förordning (EG) nr 764/2008, nedan *förordningen om ömsesidigt erkännande*. En medlemsstat kan förbjuda marknadsföringen av en gödselprodukt inom sitt territorium endast om tillsynsmyndigheten kan styrka att produkten medför en hälso- eller säkerhetsrisk för människor, djur, växter eller miljön.

3.3 Grå ekonomi

Enligt 1 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) ska utredningsenheten producera och sprida information om grå ekonomi och bekämpningen av den. Enligt 6 § i lagen ska utredningsenheten dessutom till stöd för de myndighetsuppgifter som nämns i lagen på begäran utarbeta fullgöranderapporter om hur organisationer och organisationsanknutna personer fullgör sina skyldigheter. Syftet med fullgöranderapporter är att på basis av i huvudsak sekretessbelagda myndighetsuppgifter ge en helhetsbild av den organisation eller den organisationsanknutna person som är föremål för utredning och stödja den myndighet som begär rapporten i fullgörandet av sina uppgifter genom att underlätta och effektivera inhämtandet av information som anknyter till uppgiften och samtidigt stödja bekämpningen av grå ekonomi genom att hos den myndighet som behandlar ärendet öka informationen om hur organisationen eller den organisationsanknutna personen har fullgjort sina lagstadgade skyldigheter.

Enligt 5 § 4 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi ska utredningsenheten i fullgöranderapporten beskriva hurdan verksamhet och ekonomi en organisation eller en organisationsanknuten person samt en organisation eller organisationsanknuten person med direkt eller indirekt koppling till de förstnämnda har och hur de fullgör sina skyldigheter i anknytning till skatter, lagstadgade pensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och avgifter som tullen tar ut. Syftet med fullgöranderapporten är att ge den myndighet som begärt fullgöranderapporten en helhetsbild av vilken slag av ekonomisk verksamhet den som är föremål för utredningen bedriver och hur denne har fullgjort de offentlighetsrättsliga skyldigheter som verksamheten ger upphov till. Dessutom framgår det av fullgöranderapporten vilken förmåga den som är föremål för utredningen har att fullgöra sina skyldigheter och till vilka andra organisationer och organisationsanknutna personer denne är kopplad genom ansvarsställning eller innehav.

Informationsinnehållet i fullgöranderapporten utgörs i huvudsak av uppgifter som finns i myndighetsregister, och som har definierats som sekretessbelagda. Enligt 7 § 1 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi bestäms informationsinnehållet i fullgöranderapporten utifrån den rätt den myndighet som begär rapporten har att få sekretessbelagda uppgifter för det ändamål som uppges i begäran. Fullgöranderapporten utvidgar alltså inte den begärande myndighetens rätt att få uppgifter, utan rapporten utarbetas utifrån de uppgifter och den rätt att få uppgifter för fullgörandet av dem som anges för myndigheten någon annanstans i lag.

Fördelen med en fullgöranderapport framom ett traditionellt informationsutbyte som baserar sig på ett enskilt fall eller på massinformation är dess noggrant på förhand överenskomna innehåll och sätt att presentera uppgifterna, aktuella uppgifter och snabbheten i inhämtandet att uppgifterna. En fullgöranderapport är en informationsprodukt som är avsedd att ge en helhetsbild av en organisation eller en organisationsanknuten person. Enheten för utredning av grå ekonomi använder sig av ett informationssystem (Rapporteringsdatasystemet) som möjliggör en snabb inhämtning av aktuella uppgifter från olika myndigheter. Med hjälp av systemet går det att på ett snabbt och kontrollerat sätt inhämta och överlåta uppgifter till den myndighet som behöver dem och uppgifterna kan sändas med standardiserat innehåll och i standardiserade former. Innehållet i en fullgöranderapport är inte, till skillnad från traditionellt informationsutbyte, bundet av de uppgifter som begärs eller överlåts av en tjänsteman när det gäller innehållet för de uppgifter som begärs eller överlåts. Utredningsenheten erbjuder därtill service i fråga om förståelsen av informationsinnehållet.

Miljöbrottslighet har identifierats som ett av de centrala delområdena inom grå ekonomi. Verksamhet som orsakar förorening av miljön är oftast förknippad med strävan efter ekonomisk vinning och med grå ekonomi. Den som bedriver olaglig verksamhet vill spara till exempel på

avfallshanteringskostnaderna eller på investeringar som hänför sig till miljöskydd, varvid föroreningen av miljön endast är en konsekvens av verksamheten. Fenomen som hänför sig till miljöbrottsligheten inom gödselmedelsbranschen kan vara till exempel försummelser i anslutning till avfallshandling, olaglig förstöring av bygg- och rivningsavfall, slam från jordbruk och behandling av dem, otillåten marktåkt och deponering av marksubstanser, olämplig lagring och behandling av farligt avfall samt osaklig verksamhet i grundvatten och ytvattenområden. Produktförfalskningar är en annan form av grå ekonomi i anslutning till gödselmedelsbranschen. En förfalskad produkt är i allmänhet av dålig kvalitet och den kan dessutom vara skadlig eller farlig för miljön, hälsan och säkerheten.

På basis av Enheten för utredning av grå ekonomis kundklassificering (A7/2022) var de viktigaste huvudsakliga verksamhetsområdena för aktörerna inom gödselmedelsbranschen parti- och detaljhandel (17 procent), industri (16 procent), energiförsörjning (15 procent), vatten- och avfallshandling (10 procent), byggande (10 procent) samt jordbruk, skogsbruk och fiskerihushållning (9 procent). På basis av klassificeringen hade 11 procent av företagen skatteskuld, av vilka 87 procent inte hade någon betalningsplan och 7 procent hade långfristig skatteskuld (över 3 månader från förfallodagen). Av aktörerna inom gödselmedelsbranschen beskattades 1 procent enligt uppskattning. Av företagen hade 4 procent öppna utsködningsärenden och 2 procent konkurs- eller saneringsfaser. Skatteskuld hänför sig till grå ekonomi när den skattskyldiges avsikt har varit att undvika skatter av någon annan orsak än insolvens. Den vanligaste orsaken till beskattning enligt uppskattning är deklarationsförsummelse, men den är också förenad med en ökad risk för grå ekonomi. Utsökningsskuld hänför sig vanligen till grå ekonomi när syftet med att låta bli att betala skulderna har varit att undvika skatter eller andra offentligrättsliga avgifter av någon annan orsak än insolvens. Uppgifterna om ett företags insolvens berättar för sin del om företagets ekonomiska tillförlitlighet. På basis av en statistisk granskning kan man inte särskilja om bristerna hänför sig till brottslig verksamhet, men i vissa fall kan det i bakgrunden hittas grå ekonomi och ekonomisk brottslighet.

För att effektivisera bekämpningen av bedrägerier har man intensifierat myndighetssamarbetet mellan tillsynsmyndigheterna, polisens utredare av ekonomiska brott, åklagarna vid åklagarämbetet och Tullens utredare av ekonomiska brott. Trots det utökade samarbetet och branschens stöd kommer satsningarna på bekämpningen av brottslighet att innebära en utmaning för hela myndighetsapparaten under de närmaste åren.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Behovet av den föreslagna lagen beror på genomförandet av sådan lagstiftning i anslutning till EU:s gödselprodukter som krävs och på behovet att utveckla den nationella lagstiftningen. Bakgrunden till att utveckla den nationella lagstiftningen är i synnerhet en harmonisering av lagstiftningen med EU-lagstiftningen, produktlagstiftningen och annan lagstiftning som rör livsmedelskedjan.

Det föreslås att till den nya lagen om gödselmedel fogas de bestämmelser som förordningen om gödselprodukter förutsätter och som gäller påföljder för brott mot EU-lagstiftningen.

Bestämmelserna om administrativa tvångsmedel motsvarar till stor del bestämmelserna i den gällande lagen. Det föreslås att det till lagen som nytt administrativt tvångsmedel fogas en påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen. Syftet med en påföljdsavgift av straffkaraktär är dels att förebygga verksamhet som strider mot bestämmelserna och dels att snabbt och effektivt förhindra att sådan verksamhet fortsätter.

I propositionen föreslås dessutom att lagen om marknadskontrollen av vissa produkter ska tillämpas på marknadskontrollen av EU-gödselprodukter. Enligt förordningen om gödselprodukter tillämpas på marknadskontrollen av EU-gödselprodukter och kontrollen av EU-gödselprodukter som förs in på unionsmarknaden bestämmelserna i marknadskontrollförordningen om gemenskapsramen för marknadskontroll och kontroll av produkter som förs in på gemenskapsmarknaden. I marknadskontrollagen utfärdas nationella kompletterande bestämmelser till stöd för tillämpningen av marknadskontrollförordningen. Genomförandet av marknadskontrollförordningen förutsätter att det i den nationella lagstiftningen föreskrivs om bland annat marknadskontrollmyndigheternas befogenheter och om påföljder för ekonomiska aktörer. Syftet med marknadskontrollagen är dessutom att förenhetliga bestämmelserna om marknadskontroll på nationell nivå. För att förenhetliga tillsynen föreslås att samma bestämmelser om marknadskontroll ska tillämpas också på nationella gödselprodukter.

Ifråga om de nationella kraven föreslås det i propositionen att det nationella godkännandet av anläggning slopas och att typbeteckningar slopas. Det nationella godkännandet av anläggning gäller enligt gällande lagstiftning aktörer som tillverkar växtmaterial och avloppsslambaserade organiska gödselprodukter. Ifråga om avloppsslam gäller godkännandet av anläggning inte sådana avloppsreningsverk som behandlar slammet själv. Syftet med slopandet av godkännandet av anläggning är att minska den administrativa bördan för de ekonomiska aktörerna. Typbeteckningsstrukturen har ansetts vara ett styvt system med tanke på produktutvecklingen och utsläppande på marknaden av nya slags produkter.

I propositionen föreslås i fråga om de nationella produktkraven för gödselprodukter en struktur som påminner om strukturen i förordningen om gödselprodukter, där en gödselprodukt ska uppfylla de krav som ställs på en produktkategori till exempel i fråga om skadliga ämnen och märkningar. Komponentmaterialen i gödselprodukter, det vill säga produktionsinsatserna, bör dock uppfylla de krav som ställs på komponentmaterialkategorin. Sådana kan till exempel vara kraven på kompostering. Avsikten med kraven på komponentmaterialkategorier är att säkerställa att komponentmaterialen inte innehåller sådana för miljön, växter, djur eller människor skadliga ämnen om vilka det inte föreskrivs i de produktkategorier som ingår i lagen. Det är möjligt att blanda de komponentmaterial som konstaterats vara säkra på det sätt som aktören anser vara bäst. Syftet med reformen är att underlätta uppkomsten av nya gödselprodukter och tillverkningsmetoder, men samtidigt säkerställa säkerheten av de komponentmaterial som används. Enligt propositionen ska Livsmedelsverket föra en förteckning över de komponentmaterial som är tillåtna på basis av de ekonomiska aktörernas förslag, så att det ska bli så smidig som möjligt att lägga till nya komponentmaterial i komponentmaterialkategorierna. Enligt övergångsbestämmelsen i den föreslagna lagen ska Livsmedelsverket för att säkerställa en smidig övergång, med stöd av den gällande lagstiftningen, bereda en grund för en ny förteckning över sådana komponentmaterial som Livsmedelsverket anser vara säkra.

De nya bestämmelserna om bekämpning av grå ekonomi gäller utredning av ekonomiska aktörers tillförlitlighet. Också myndigheternas rätt att få uppgifter utvidgas till att gälla inhämtande av uppgifter som behövs för utredning av tillförlitlighet. Dessutom ska tillsynsmyndigheten som ett nytt tvångsmedel ges möjlighet att avbryta eller återkalla registreringen av en ekonomisk aktör på grund av sådana försummelser som är av väsentlig och allvarlig art och som visar att aktören inte är tillförlitlig på det sätt som avses i lagen.

4.2 Huvudsakliga konsekvenser

4.2.1 Konsekvenser för företagen

I propositionen föreslås det att det nationella godkännandet av anläggning slopas. Att godkännandet slopas underlättar särskilt små företags ekonomiska och administrativa börda. Den administrativa bördan för företag som godkänner anläggningar hänför sig i första hand till tillståndsförfaranden. För närvarande är priset på behandlingen och beslutet för en ansökan för en anläggning som behandlar organiska gödselprodukter och vars behandlingskapacitet är högst 2 000 m³ per år 619 euro. För en anläggning vars behandlingskapacitet är över 2 000 m³ men högst 8 000 m³ är priset på behandlingen av ansökan och beslutet 1 327 euro. Priset på behandlingen av och beslutet om godkännande för anläggningar med en behandlingskapacitet på över 8 000 m³ är 2 653 euro. Utöver detta orsakas kostnader av den inspektion som hänför sig till godkännandet av anläggning. År 2021 fanns det i Livsmedelsverkets register 79 anläggningar som godkänts med stöd av den nationella lagen om gödselproduktion. Årligen är antalet nya nationella ansökningar om godkännande i genomsnitt färre än 10. Aktörernas administrativa börda minskas också av att den årliga rapporteringsskyldigheten i anslutning till egenkontrollen av godkända anläggningar slopas.

Slopan av det föreslagna typbeteckningsgodkännandet underlättar utvecklingen av nya typer av gödselprodukter och utsläppande på marknaden av dem samtidigt som växtnäringen samt foder- och livsmedelssäkerheten och miljöns tillstånd beaktas. Reformen kan i viss mån bedömas förbättra företagens tillväxtförutsättningar när övergången från den nationella lagstiftningen till förordningen om gödselprodukter underlättas på grund av enhetliga krav och övergången till förordningen när verksamheten ökar inte medför stora förändringar i produktens innehåll, tillverkningsmetoder eller förpackningsmärkningar. För att möjliggöra en flexibel övergång föreslås i lagen för den nuvarande typbeteckningsstrukturen en övergångsperiod till utgången av 2023, under vilken företag kan tillverka gödselprodukter enligt den gällande lagen. Gödselprodukter enligt den gällande lagstiftningen får släppas ut på marknaden fram till utgången av 2024. Det föreslås också en övergångsperiod för tillverkning och utsläppande på marknaden av sådana gödselmedelstyper som avses i gödselmedelsförordningen. Detta är allmän praxis i många europeiska länder för att trygga verksamheten under övergångsperioden och för att förebygga störningar på marknaden. Gödselmedelsförordningen tillåter utsläppande på marknaden av EG-gödselmedel så länge som det finns varor i lager. Att ansöka om att nya komponentmaterial tas in förteckningen som förs av Livsmedelsverket ska vara avgiftsfritt under det första året. Aktörerna kan orsakas kostnader i det fall att det föreslagna komponentmaterialet inte uppfyller lagstiftningens krav på säkerhet och effektivitet och komponentmaterialet kan således inte läggas till i förteckningen över komponentmaterial. Aktören ska då finna ett alternativt komponentmaterial eller en alternativ återvinnings- eller destruktions teknik. Eftersom det oftast är fråga om sådant avfall som inte kan förädlas till gödselprodukter, hänför sig kostnaderna för återvinning eller bortskaffande till de avgifter för avfallshantering som grundar sig på avfallslagstiftningen. Eftersom många råvaror till gödselprodukter är avfallsbaserade, kan aktörerna också orsakas konsekvenser av att den nationella regleringen om när avfall upphör att vara avfall ändras. Dessa konsekvenser har bedömts i miljöministeriets rapport.

I fråga om aktörer som tillverkar EU-gödselprodukter lättas myndighetstillsynen upp. Myndighetstillsynen gäller tillsynen över produkter som tillhandahålls på marknaden. Vissa komponentmaterialfunktionskategorier för gödselprodukter, såsom komposter och biprodukter från industrin, övervakas av anmälda organ. Nationella gödselprodukter ska övervakas både som marknadskontroll och som de ekonomiska aktörernas egenkontroll på tillverkningsställena. Konsekvenserna av och kostnaderna för utseende till ett anmält organ och för tillsynen över ett

RP 32/2022 rd

anmält organ har bedömts i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om gödselproduktion (RP 3/2020 rd). I denna proposition föreslås inga ändringar i den lagstiftning som gäller anmälda organ. För närvarande finns det i Finland inte ett enda anmält organ enligt förordningen om gödselprodukter och i EU finns det endast ett anmält organ. Detta kan för sin del förhindra eller åtminstone fördröja övergången till förordningen i fråga om sådana EU-gödselprodukter vars tillverkning förutsätter övervakning av ett anmält organ. Servicen är då inte heller nödvändigtvis tillgänglig på aktörens eget modersmål.

Det föreslås att en påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen införs bland tvångsmedlen i lagen. Denna påföljdsavgift, som kan variera mellan 300 och 5 000 euro ska orsaka kostnader endast för en sådan aktör som inte följer kraven enligt lagstiftningen. Påföljdsavgiften gör det möjligt att ingripa i sådana mindre överträdelse som det inte anses vara ändamålsenligt att förelägga andra sanktioner för. En påföljdsavgift kan påföras till exempel när det finns brister i gödselproduktens förpackning eller i märkningarna som anges på dem. En påföljdsavgift kan också påföras när en aktör inom gödselmedelsbranschen inte har gjort en sådan anmälan till registret över gödselmedeltillsynen som lagen förutsätter eller om aktören inte har fört bok över sin verksamhet eller användningen av gödselprodukter på det sätt som lagen förutsätter. Genom andra reformer av tillsynen, såsom utredning av tillförlitligheten, förbättras tillsynens verkningfullhet och verksamhetsförutsättningarna för branschen.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Propositionen bedöms inte ha några konsekvenser för statsfinanserna. Förordningen om gödselprodukter bedöms inte inverka på det totala antalet myndighetsuppgifter, och det föreslås inga sådana ändringar i behörighetsfördelningen mellan myndigheterna som skulle ha konsekvenser för statsbudgeten. De kostnader som hänför sig till uppgifterna kan skötas inom ramen för rambesluten för förvaltningsområdena och de anslag och årsverken som anges i statsbudgetarna. De ekonomiska konsekvenserna av sloandet av att det nationella godkännandet av anläggning är ringa. Under de senaste fem åren har det av besluten om godkännande av anläggning influtit i genomsnitt 12 600 euro per år i inkomster. Nationella aktörer faktureras dessutom separat för ett inspektionsbesök och för tillsynen över gödselprodukternas överensstämmelse med kraven. Inkomsterna av dessa kommer sannolikt att förbli på samma nivå som nu, om inte aktörer övergår till att omfattas av förordningen om gödselprodukter och därmed av tillsynen över anmälda organ. Enligt Livsmedelsverkets uppskattning skulle sloandet av det nationella godkännandet av anläggning minska arbetsmängden med cirka 14 årsverken per år och inkomsterna med cirka 10 000 euro. Livsmedelsverket är i fråga om de aktörer som omfattas av förordningen om gödselprodukter fortfarande tillsynsmyndighet enligt förordningen om animaliska biprodukter och gentekniklagen (377/1995). I november 2021 fanns i Livsmedelsverkets register 180 godkända anläggningar eller anläggningar vars godkännande är anhängigt. Av dessa behandlar 101 anläggningar animaliska biprodukter och kravet på godkännande av anläggning enligt förordningen om animaliska biprodukter gäller dem även i fortsättningen och de omfattas av Livsmedelsverkets tillsyn.

Enligt propositionen kan Livsmedelsverket när lagen träder i kraft till förteckningen över komponentmaterial lägga till sådana komponentmaterial enligt den föreslagna lagen som Livsmedelsverket på basis av gödselmedeltyperna i gödselmedelsförordningen och typbeteckningskategorierna i den upphävda lagen bedömt vara säkra. Uppgörandet av en förteckning över komponentmaterial bedöms i inledningsskedet medföra extra arbete i någon mån för Livsmedelsverket. Livsmedelsverket kan vid upprättandet av förteckningen utnyttja den gällande förteckningen över typbeteckningar, förteckningen över gödselmedelstyper i gödselmedelsförordningen samt förteckningar över komponentmaterial enligt förordningen om gödselprodukter. Syftet med uppgörandet av en förteckning över komponentmaterial är att trygga en flexibel

RP 32/2022 rd

övergång av aktörerna till den nya lagstiftningen och att undvika onödiga kostnader som kan medföra ett tryck på att höja priserna på gödselprodukter. I fortsättningen uppskattas antalet ansökningar uppgå till färre än 10 per år, vilket motsvarar antalet ansökningar om typbeteckningar enligt den gällande lagen.

Genom propositionen ändras de bestämmelser som gäller marknadskontrollen av gödselprodukters produktbestämmelser så att de motsvarar kraven i marknadskontrollförordningen. Nationellt anges de skyldigheter som gäller marknadskontroll i marknadskontrolllagen, som i fortsättningen också ska tillämpas på de gödselprodukter som anges i förordningen om gödselprodukter och i nationell lagstiftning om gödselmedel. Förslaget förtydligar och harmoniserar marknadskontrollförfarandena och underlättar på så vis marknadskontrollmyndigheternas arbete. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om marknadskontrollen av vissa produkter och till vissa lagar som har samband med den (RP 139/2021 rd, s. 26) konstateras att när nya produktbestämmelser införs i tillämpningsområdet för marknadskontrolllagen, kan det också antas att marknadskontrollmyndigheternas verksamhetsområde utvidgas i någon mån. Konsekvenserna är dock inte betydande, eftersom det i nästan alla de verksamhetsområden som föreslås bli fogade till tillämpningsområdet redan tidigare har funnits bestämmelser som gäller marknadskontroll. Enligt regeringens proposition kan helhetseffekten bedömas vara positiv till följd av effektivitetsvinsterna av enhetliga marknadskontrollförfaranden, skyddet för allmänna intressen samt underlättat praktiskt arbete och på grund av att marknadskontrollmyndigheternas befogenheter blir enhetligare.

De nya metoder för marknadskontroll som myndigheterna får genom marknadskontrollförordningen påverkar också deras verksamhet. Bestämmelser om dessa metoder, rätten att skaffa produkter under annan identitet, möjligheten att meddela ett föreläggande att vidta korrigerande åtgärder för att få förfarandena att överensstämma med kraven och befogenheter i samband med onlinegränssnitt och domännamn, finns i marknadskontrolllagen. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om marknadskontrollen av vissa produkter och till vissa lagar som har samband med den konstateras det att de nya befogenheterna underlättar tillsynsmyndigheternas arbete och ger mer ändamålsenliga och omfattande metoder för att ingripa vid bristande överensstämmelse med kraven också vid försäljning på nätet. Ibruktagandet av de nya befogenheterna har inte bedömts medföra något betydande behov av tilläggsresurser.

De uppgifter som gäller utredning av den föreslagna aktörens tillförlitlighet ökar inte i betydande grad Livsmedelsverkets arbetsmängd. Mera uppgifter medförs bland annat av analyseringen av fullgöranderapporter och de åtgärder detta ger upphov till. Själva fullgöranderapporterna utarbetas av Enheten för utredning av grå ekonomi, som också ger experthjälp när det gäller analyseringen av fullgöranderapporterna.

Det föreslagna nya tvångsmedlet, det vill säga påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen, föreläggs av Livsmedelsverket. Rättsregistercentralen ansvarar för verkställigheten av påföljdsavgiften. I det inledande skedet av tillämpningen av lagen ligger tyngdpunkten på rådgivningen och på anvisningar till aktörerna, varvid påföljdsavgifter i praktiken knappast påförs. Efter det inledande skedet har det bedömts att det påförs färre än tio påföljdsavgifter per år. I de fall där påföljdsavgifter påförs beräknas den manuella indrivningen av påföljdsavgifterna att i någon mån medföra extra arbete för Rättsregistercentralen. Eftersom de uppskattningar av påföljdsavgifternas belopp som presenterats baserar sig på uppskattningar, kommer ett eventuellt behov av tilläggsresurser att preciseras först senare. Eventuella behov av tilläggsanslag behandlas i det normala budget- och tilläggsbudgetförfarandet.

4.2.3 Miljökonsekvenser

Propositionen har både direkta och indirekta positiva konsekvenser för miljön. Syftet med den föreslagna lagen om gödselmedel är redan som sådant att säkerställa att de gödselprodukter som finns på marknaden är säkra, inte är skadliga för växter eller djur och inte försämrar miljöns tillstånd och vattenstatusen. Propositionen anses inte ha några direkta konsekvenser för klimatet. De föreslagna bestämmelserna om användningen av gödselprodukter och i synnerhet fosfor stöder skrivningen i regeringsprogrammet om ett effektiviseringsprogram för vattenvården, där man strävar efter att minska de näringsämnen från jordbruket som hamnar i vattendragen för att vattnen ska uppnå en god ekologisk status. Genom tillsynen över tillverkning och användning samt genom marknadskontroll kan det säkerställas att tillverkningen och användningen av gödselprodukter samt de produkter som finns på marknaden överensstämmer med de krav som ställs på dem och inte orsakar olägenhet eller fara för människors hälsa eller säkerhet eller för miljön. Produkternas överensstämmelse med kraven kan även innebära en miljövänligare användning av råvaror och ökad säker återvinning. Genom de föreslagna lagändringarna tryggas även myndigheternas förutsättningar att upprätthålla en tillsyn av hög kvalitet genom att förbättra verksamhetsförutsättningar och nödvändigt informationsutbyte i syfte att förhindra olägenheter för miljön.

Slopandet av det nationella godkännandet av anläggning anses inte ha några miljökonsekvenser. Det nationella godkännandet av anläggning har gällt bearbetningen av gödselprodukten och gödselproduktens kvalitet. Tillverkningsprocesserna och kvaliteten för en gödselprodukt kan i fortsättningen övervakas genom inspektioner på plats. Livsmedelsverket har enligt förslaget också möjlighet att anmäla den myndighet som avses i miljöskyddslagen om de iakttagelser av miljöskyddet som gjorts vid inspektionen, såsom verksamhet som strider mot miljötillståndet.

Genom att slopa typbeteckningsstrukturen strävar man efter att minska de olägenheter för miljön som användningen av gödselprodukter orsakar och förhindra utsläpp av skadliga ämnen i foder- och livsmedelskedjan. Med hjälp av förteckningen över komponentmaterial kan Livsmedelsverket noggrannare än tidigare bedöma eventuella skadliga effekter av olika avfallsbaserade material och eventuella föroreningar och skadliga ämnen som de innehåller. Vid bedömningen kan till exempel gränsvärdena i miljö-, foder- eller livsmedelslagstiftningen utnyttjas, om det inte finns bestämmelser om gränsvärdena i gödselmedelslagstiftningen.

I propositionen föreslås också bestämmelser om de förhållanden under vilka gödselprodukter tillverkas, lagras och transporteras, bland annat med tanke på lokaler, anordningar och redskap. Likaså föreslås de allmänna principer som ska iakttas vid bearbetning, användning, transport och lagring av gödselprodukter så att gödselprodukterna inte ska orsaka olägenheter för hälsan, säkerheten eller miljön.

4.2.4 Samhälleliga konsekvenser

I regeringsprogrammet ställdes som mål för utvecklingen av lagstiftningen att såväl lagstiftningen som tillsynen över den ska bli smidigare. Dessutom togs bekämpningen av grå ekonomi in som ett centralt element i regeringsprogrammet. Med hjälp av de föreslagna ändringarna strävar man efter att genomföra regeringsprogrammet på ett sätt som skapar positiva effekter för såväl aktörerna inom branschen som myndigheterna. Syftet med åtgärderna i anslutning till bekämpning av grå ekonomi är att garantera säkerheten, verksamhetsförutsättningarna och en rättvis konkurrens inom branschen. Det är myndigheternas skyldighet att med egna åtgärder se till att aktörerna fullgör sina skyldigheter. Det ligger i näringsidkarnas intresse att kontrollen avslöjar de aktörer som agerar i strid med lagstiftningen.

Syftet med propositionen är att göra regleringen smidigare genom att lagens tillgänglighet förbättras och dess bestämmelser uppdateras till att motsvara det rådande läget i fråga om EU-lagstiftningen. Genom harmoniseringen och utvecklingen av lagstiftningen säkerställs dessutom produkternas säkerhet. En tydlig lagstiftning ökar företagarnas funktionssäkerhet och förebygger också osund konkurrens. Genom att lagen förtydligas förbättras också aktörernas verksamhetsförutsättningar. Utvecklingen och effektiviseringen av tillsynen främjar riskhantering, sund konkurrens samt förhandsingripande vid eventuell bristande överensstämmelse med kraven. Målet med propositionen är att säkerställa en smidig övergång till den nya lagstiftningen utan extra kostnader för aktörerna bland annat genom att säkerställa tillräckliga övergångstider. Ett nytt tvångsmedel med snabb verkan, en påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen, ska medverka till att detta mål nås. I och med de föreslagna ändringarna kan tillhandahållandet på marknaden av produkter som äventyrar människors liv och hälsa, den allmänna säkerheten, konsumentskyddet eller miljön förhindras bättre än tidigare.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Inledning

Vid beredningen av propositionen har man utrett behoven inom den nationella lagstiftningen och granskat möjliga genomförandealternativ.

5.1.2 Godkännande av anläggning

I fråga om det nationella godkännandet av anläggning diskuterades tre olika alternativ. Enligt det första alternativet bevaras nuläget och godkännande av anläggning krävs fortfarande av aktörer som i sin verksamhet behandlar material av vegetabiliskt ursprung eller avloppsslam. Livsmedelsverket inspekterar anläggningen antingen fysiskt eller på basis av handlingar innan godkännandet beviljas. Innan godkännande fås får anläggningen i undantagsfall släppa ut produkter på marknaden med stöd av ett tillstånd som Livsmedelsverket beviljar för varje parti, om den gödselprodukt som släpps ut på marknaden uppfyller kraven i lagstiftningen. Ett problem med det nuvarande godkännandet av anläggning har ansetts vara bland annat att det inte gäller aktörer som är verksamma någon annanstans än i Finland, varvid det försätter aktörer som tillverkar motsvarande produkter i Finland och någon annanstans i ojämlig ställning. Godkännandet av anläggning har inte heller ansetts tillföra ett mervärde i förhållande till annan tillsynsverksamhet som riktar sig mot aktörerna och till tillsynsmyndighetens möjlighet att inspektera en anläggning innan verksamheten inleds.

Enligt det andra alternativet ska godkännandet av anläggning gälla aktörer som behandlar avfall som kan anses vara förenat med större risk på grund av deras ursprung. Här ansågs dock att bestämmelserna överlappar med kraven i avfallslagen och miljöskyddslagen (527/2014). Syftet med avfallslagen är att förebygga den fara och skada för hälsan och miljön som avfall och avfallshantering orsakar, Miljöskyddslagen kräver miljötillstånd för yrkesmässig behandling av avfall eller behandling av avfall i en anläggning samt för behandling av avloppsvatten. Avfall kan upphöra att vara avfall enligt det så kallade end of waste-förfarandet (EoW, när avfall upphör att klassificeras som avfall). Avfallslagstiftningen innehåller också andra förfaranden i fråga om återvinning av avfall, såsom möjligheten att utnyttja vissa avfall vid markbyggnad via ett anmälningsförfarande. Att föreskriva om ett krav på godkännande av anläggning för avfallsanläggningar skulle i detta avseende delvis skapa överlappande förfaranden och i onödan öka aktörernas administrativa och ekonomiska bördor.

Som tredje alternativ granskades den lösning enligt propositionen där det nationella godkännandet av anläggning slopas. Enligt den gällande lagen samt propositionen ska tillverkaren ge Livsmedelsverket möjlighet att inspektera verksamheten innan den inleds och på detta sätt kan det säkerställas att verksamheten och de gödselprodukter som släpps ut på marknaden uppfyller kraven i lagstiftningen. Slopandet av godkännandet minskar särskilt den administrativa och ekonomiska bördan för små företag, men minskar dock inte tillsynsmyndighetens inkomster i någon betydande grad.

5.1.3 Gödselprodukters typbeteckningar

I fråga om typbeteckningar diskuterades tre olika genomförandealternativ. Enligt det första alternativet ska de nationella typbeteckningarna bevaras. Man skulle bli tvungen att lägga till typbeteckningar i den nationella förteckningen på grund av att EG-gödselmedelstyperna i gödselmedelsförordningen stryks. Systemet med typbeteckningar har ansetts vara ställt till sin struktur och det är långsamt att släppa ut nya produkter på marknaden. Systemet med typbeteckningar innehåller inte heller några behandlings- eller säkerhetskriterier för komponentmaterial.

Enligt det andra alternativet slopas helt de begränsningar och krav som hänför sig till komponentmaterial och fastställs krav endast på slutprodukter. Flera gödselprodukter innehåller som komponentmaterial olika slags avfallsmaterial samt biprodukter från industrin från olika produktionsprocesser. Att inkludera flera tiotals gränsvärden för oorganiska och organiska skadliga ämnen i lagstiftningen skulle innebära betydande analyseringskostnader för såväl tillsynsmyndigheterna som aktörerna. I fråga om många skadliga ämnen är det för närvarande inte möjligt att fastställa ett gränsvärde som kan påvisas vara tryggt med tanke på användningen av gödselprodukten. Det finns dock inte heller analyseringsmetoder för analyseringen av alla skadliga ämnen eller så är analyseringsnoggrannheten inte på en tillräckligt hög nivå för att det ska vara möjligt att analysera de skadliga halterna av material som påminner om gödselprodukter. Det skulle också vara mycket svårt för tillsynsmyndigheten att bedöma vilka analyser som är nödvändiga vid produkttillsynen.

Som tredje alternativ granskades lösningen enligt propositionen. Utarbetandet av bearbetnings- och säkerhetskriterier för komponentmaterialkategorier ökar marknaden för säkra gödselprodukter och förtroendet för marknaden för återvunna gödselmedel. En enhetlig lagstiftning underlättar verksamheten och möjliggör en smidig övergång från EU-lagstiftning till nationell lagstiftning och tvärtom. Detta möjliggör också harmoniseringen av förpackningar och förpackningsmärkningar, vilket betjänar dem som köper och använder gödselprodukter.

5.2 Lagstiftningen om gödselmedel i andra länder

5.2.1 Sverige

Sveriges lagstiftning om gödselprodukter är inte helt jämförbar med Finlands gällande lagstiftning om gödselmedel. I Sverige finns det inte en motsvarande lag om gödselmedel som i Finland. Det centrala i systemet är att i Sverige gäller endast EU:s lagstiftning om gödselmedel och Sverige har egentligen inte ställt några särskilda krav på nationella gödselprodukter, med undantag för gränsvärdena för kadmium i mineralgödselmedel. Nationella bestämmelser om gödselprodukter utfärdas med stöd av miljöskyddslagstiftningen och denna lagstiftning gäller spridning, användning och lagring av gödselprodukter. Förordningen om miljöhänsyn i jordbruket (1998:915 Förordningen om miljöhänsyn i jordbruket) samt förordningen om miljöhänsyn i jordbruk vad avser växtnäring (2004:62 Jordbruksverkets Förordning om miljöhänsyn i jordbruk vad avser växtnäring) gäller spridning, användning och lagring av gödselprodukter. I Fin-

land föreskrivs om motsvarande ärenden i statsrådets förordning om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling (1250/2014), nedan *nitratförordningen*, och i lagstiftningen om miljöstöd för jordbruket. Jordbruksverket är den nationella tillsynsmyndighet som vid behov ger närmare anvisningar om författningarna.

5.2.2 Danmark

Danmarks lag om gödselmedel och jordförbättringsmedel (LBK nr 194 af 12/03/2009 Bekendgørelse af lov om gødning og jordforbedringsmidler m.v.) jämte författningar på lägre nivå överensstämmer med Finlands gällande lag om gödselproduktion. I Danmark övervakas gödselprodukter av Landbrugsstyrelsen (Jordbruksverket) som är nationell tillsynsmyndighet. Lagstiftningen förutsätter att aktören registrerar sig och anmäler de gödselprodukter som aktören släppt ut på marknaden samt de uppgifter som krävs om dem, såsom gödselproduktens typ och mängd och kvävehalten i gödselprodukten. Tillsynsmyndigheten för en förteckning över gödselprodukter som släppts ut på marknaden. Utöver godkännandet av gödselprodukter utövar den nationella tillsynsmyndigheten marknadskontroll. Aktörerna ska årligen skriftligen meddela de mängder godkända gödselprodukter som de släppt ut på marknaden, på basis av vilka den nationella tillsynsmyndigheten fastställer aktörernas tillsynsavgifter. De aktörer som brutit mot lagen kan föreläggas böter.

5.2.3 Estland

Estlands lagstiftning om gödselmedel (Väetiseseadus, RT I 2003, 51, 352) innehåller krav på gödselprodukternas kvalitet och behandling. Lagstiftningen är liknande som i Finland, men tillämpningsområdet är något snävare. Lagen gäller inte obearbetade organiska gödselmedel, obearbetade naturgödselmedel, avloppsslam och kompost som framställts av det eller gödselprodukter som tillverkats för export. För tillsynen över gödselprodukter svarar ett verk som grundats 2020, Põllumajandus- och Toiduamet (Jordbruks- och livsmedelsverket). Lagstiftningen förutsätter att tillverkare och förpackare av gödselprodukter har ett system för egenkontroll och bokföring. Gödselprodukternas överensstämmelse med kraven ska säkerställas minst var sjätte månad. Importörerna av gödselprodukter ska registrera gödselprodukterna, med undantag för EG-gödselmedel enligt gödselmedelsförordningen. För verksamhet eller gödselprodukter som inte uppfyller kraven kan det på basis av förseelsens art föreläggas en sanktionsavgift på högst 3 200 euro.

6 Remissvar

Propositionen var ute på remiss under perioden 30.11.2021—21.1.2022. Begäran om utlåtande sändes till följande instanser: jord- och skogsbruksministeriet naturresursavdelningen, justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Ålands landskapsregering, Närings-, trafik- och miljöcentralerna (NTM-centralerna), Rättsregistercentralen, Livsmedelsverket, Tullen, Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes), Skatteförvaltningen—Enheten för utredning av grå ekonomi, Naturresursinstitutet, Finlands miljöcentral, Bioenergi rf, Kauppapuutarhaliitto - Handelsträdgårdsförbundet ry, Kemiteollisuuskeskus ry (gödselmedels- och kalkningsarbetsgruppen), Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Skogsindustrin rf, ProAgria Keskusten Liitto ry, Puutarhaliitto - Trädgårdsförbundet ry, Finlands Dagligvaruhandel rf, Finlands Vattenverksförening rf, Cirkulärkraft Finland rf, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC, Grönmiljöförbundet rf och Miljöindustrin och -tjänster YTP rf. Det kom in 40 utlåtanden, av vilka 9 var utlåtanden från MTK:s lokalföreningar och två utlåtanden från privatpersoner.

Justitieministeriet har fäst uppmärksamhet vid påföljdsavgiften och konstaterat att särskild uppmärksamhet ska fästas vid att bestämmelserna om påföljder är exakta och konsekventa. I anslutning till skyddet av personuppgifter efterlyste justitieministeriet en noggrannare redogörelse för användningen av det nationella handlingsutrymmet i förhållande till dataskyddsförordningen. I fråga om straffbestämmelsen har justitieministeriet fäst uppmärksamhet vid om den föreslagna straffbestämmelsen till sitt sakinnehåll motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen och att det vore bra att föra fram vad ändringarna i de hänvisade paragraferna medför. I fråga om förbudet har justitieministeriet dessutom fäst uppmärksamhet vid uppsåtsbedömningen, eftersom uppsåt inte traditionellt har bedömts i samband med förbudet. Ministeriet fäste också uppmärksamhet vid kravet på ekonomiska aktörers tillförlitlighet och bestämmelserna om återkallande av registrering och föreslog att propositionen ska kompletteras. Justitieministeriet föreslog vidare att preciseringar och tekniska korrigeringar ska göras bland annat i fråga om ställningen för auktoriserade inspektörer och utomstående experter, förteckningen över komponentmaterial, rätten att på eget initiativ lämna ut uppgifter och bemyndiganden att utfärda förordning.

Finansministeriet, arbets- och näringsministeriet, miljöministeriet, Livsmedelsverket, Tullen, Tukes, Biolan Oy, Novarbo Oy, Kekkila-BVB Oy, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry och Finlands Vattenverksförening rf ansåg att propositionen allmänt taget är värd att understödjas. Att förenhetliga lagstiftningen så att den motsvarar en struktur som påminner om strukturen i EU:s förordning om gödselprodukter ansågs allmänt taget vara en bra sak som underlättar verksamheten. Arbets- och näringsministeriet hade dessutom vissa detaljerade synpunkter på propositionen, såsom att det vore bra att förtydliga lagförslaget förhållande till marknadskontrollagen. Dessutom har miljöministeriet, Livsmedelsverket, Skogsindustrin rf, Tukes och Yara Suomi Oy framfört några tekniska anmärkningar och preciseringar till propositionen.

När det gäller påföljdsavgiften har Rättsregistercentralen konstaterat att den föreslagna bestämmelsen är ny och motsvarar bland annat det som föreskrivs i växtskyddslagen och foderlagen. Finlands Dagligvaruhandel rf ansåg att påföljdsavgiften var för hög. Finlands Dagligvaruhandel rf påpekar dessutom att det är viktigt att proportionalitetsprincipen följs strikt vid utövandet av befogenheterna och påförandet av påföljder och att aktörernas rättigheter och rättsskydd tillgodoses i situationer där myndigheten misstänker eller konstaterar att ett företag har handlat i strid med bestämmelserna.

Skatteförvaltningens Enhet för utredning av grå ekonomi ansåg att de bestämmelser om tillförlitlighet som föreslås i utkastet till regeringsproposition, rätten att få uppgifter i anslutning därtill samt tillsynsmyndighetens möjlighet att använda de fullgöranderapporter som enheten för utredning producerar vid tillgodoseendet av sin rätt att få uppgifter är värda att understödjas. Enheten föreslog dock att förhållandet mellan bestämmelsen om tillförlitlighet och bestämmelsen om avbrytande och återkallande av registrering av verksamhet ska förtydligas. Grönmiljöförbundet rf och Miljöindustrin och -tjänster YTP rf understödde de föreslagna nya bestämmelserna om bekämpning av grå ekonomi, som gäller utredning av ekonomiska aktörers tillförlitlighet.

Frågor eller preciseringar som gällde definitionerna framfördes av Bioenergi rf, Kekkila-BVB Oy, Biolan Oy, Novarbo Oy, Yara Suomi Oy, Grönmiljöförbundet rf, Naturresursinstitutet, Livsmedelsverket och miljöministeriet.

Utlåtanden om användningen av fosfor lämnades av miljöministeriet, Naturresursinstitutet, MTK och dess lokala föreningar, närings-, trafik- och miljöcentralerna i Södra Österbotten och Egentliga Finland, Bioenergi rf, ProAgria Keskusten Liitto ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Suomen Siipikarjaliitto - Finlands

Fjäderfäförbund ry, Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund rf, Finlands Vattenverksförening rf, Grönmiljöförbundet rf, Miljöindustrin och -tjänster YTP rf, Kekkilä-BVB Oy, Humuspehtoori Oy och Yara Suomi Oy. I allmänhet identifierades ett behov av reglering på lagnivå av användningen av fosfor såväl inom jordbruket och trädgårdsodlingen som vid anläggning av grönområden och miljöbyggande för att uppnå målen för vattenskyddet. I flera utlåtanden fästes uppmärksamhet vid behovet av att i regleringen särskilt beakta återvunna näringsämnen, särskilt i fråga om fosfors användbarhet och gödselprodukternas användningsändamål. I många utlåtanden framfördes också att en överföring av de nuvarande villkoren för miljöersättning som sådana inte är en fungerande lösning och den ansågs vara alltför restriktiv. I utlåtandena framfördes dessutom att regleringen av användningen av fosfor inte får äventyra eftersträvandet av goda skördenivåer eller i alltför hög grad försämra åkrarnas kulturtillstånd.

Utlåtanden om skadeståndsskyldigheten lämnades av MTK, Bioenergi rf, Biolan Oy, Novarbo Oy och Kekkilä-BVB Oy. I utlåtandena från Bioenergi rf, Biolan Oy, Novarbo Oy och Kekkilä-BVB Oy ansågs det att tillämpningen av den föreslagna principen om strikt ansvar försvårar konkurrensen och de mål för cirkulär ekonomi som EU uppställt. I utlåtandena påpekades det att EU-rättsakterna inte förutsätter strikt ansvar, utan att det är fråga om ett val av den nationella lagstiftaren. Detta ansågs snedvrída konkurrensen och försätta finländska tillverkare i ojämlig ställning. Skadeståndsskyldigheten ansågs vara oskälig i synnerhet vid tillverkning och yrkesmässig användning av växtunderlag. Dessutom konstaterades det att det i och med de allt striktare miljö- och återvinningsmålen är nödvändigt att i allt högre grad ta i bruk återvunna råvaror och nya innovativa råvaror. En risk ansågs vara att nya material inte kan tas i bruk i större utsträckning på grund av den risk som ett strikt ansvar medför, och detta kan bromsa upp eller utgöra ett hinder för de mål som uppställs i EU:s paket om cirkulär ekonomi. MTK i sin tur anser att det är viktigt och nödvändigt att den nuvarande principen om skadestånd enligt strikt ansvar kvarstår. MTK anser att behovet kommer att framhävas i fortsättningen, eftersom det på marknaden i allt större utsträckning släpps ut gödselprodukter som tillverkats av olika återvunna material. Riskerna i samband med användningen av dessa gödselprodukter kan vara större än vid användningen av traditionella oorganiska gödselmedel. Tillverkaren innehar handlingar för egenkontroll och kvalitetskontroll av gödselprodukter med vilka tillverkaren vid behov kan verifiera gödselproduktens överensstämmelse med kraven, men yrkesmässiga användare har inte motsvarande metoder att bevisa brister i gödselproduktens överensstämmelse med bestämmelserna, utan produkten har redan spridits till exempel i åkern och eventuella skadliga verkningar på växtbeståndet uppträder med fördröjning.

På basis av justitieministeriets utlåtande har skyddet för personuppgifter och straffbestämmelserna preciserats och tekniska korrigeringar har gjorts. Dessutom beslutades det att punkten om uppsåtsbedömning av förbud stryks ur propositionen. Lagförslagets förhållande till marknadskontrollagen har förtydligats. Även punkterna om bedömning av tillförlitlighet har kompletterats och preciserats. Dessutom preciserades propositionen och tekniska korrigeringar gjordes med anledning av de anmärkningar som framfördes.

7 Specialmotivering

7.1 Lag om gödselmedel

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Syfte. Det allmänna syftet med den föreslagna lagen är att de gödselprodukter som tillverkas och släpps ut på marknaden i Finland är av hög kvalitet och lämpliga för växtproduktion. Användningen av gödselprodukter får inte heller medföra fara för växters sundhet eller djurs hälsa

och användningen av dem får inte försämra miljöns tillstånd och vattenstatusen. En ändamålsenlig användning av gödselprodukter och naturgödsel ska vara i linje med miljömålen för vattenvården enligt 21 § i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004), enligt vilka yt- och grundvattenförekomsternas status inte försämras och deras status är åtminstone god.

Avsikten är också att som en del av livsmedelskedjan indirekt säkerställa att användningen av gödselprodukter inte medför fara för människors hälsa via livsmedel. Genom att lämna tillräckliga och sanningsenliga uppgifter om produkterna säkerställs en riktig och trygg användning av dem såväl med tanke på miljön som kvaliteten på livsmedlen.

2 §. Tillämpningsområde. Lagen ska tillämpas på tillverkning, utsläppande på marknaden, användning, lagring, transport, export och import av gödselprodukter och komponentmaterial till gödselprodukter. I fråga om export av gödselprodukter omfattas produkterna i allmänhet av lagstiftningen och kvalitetskraven i destinationslandet, som kan avvika från kraven i Finland och EU. I fråga om produkter som tillverkas för export är det möjligt att tillverka produkter som uppfyller destinationslandets krav i stället för de nationella bestämmelserna, men lagen möjliggör till exempel förbud mot export av farliga produkter. Lagen ska tillämpas förutom på användningen av gödselprodukter också på användningen av naturgödsel.

Enligt 2 *mom.* tillämpas lagen om gödselmedel också på verkställigheten av förordningen om gödselprodukter. I lagen om gödselmedel föreslås bland annat bestämmelser om att anmäla utseende av organ för bedömning av överensstämmelse, godkännande som och utseende till anmälda organ av organ för bedömning av överensstämmelse och om påföljder vid överträdelse av bestämmelserna i förordningen. Förordningen om gödselprodukter hindrar inte medlemsstaterna från att upprätthålla eller godkänna bestämmelser om användningen, så i lagen om gödselmedel kan vid behov utfärdas bestämmelser också om den maximala användningsmängden näringsämnen och skadliga ämnen i EU-gödselprodukter samt om användningsområdena.

Enligt 3 *mom.* lämnas försök som utförs vid forskningsinstitut i vetenskapligt syfte eller produktutvecklingssyfte utanför lagens tillämpningsområde. Tillstånd för försök som utförs vid andra än forskningsinstitut ska kunna sökas hos Livsmedelsverket i enlighet med 19 §. Utanför lagens tillämpningsområde faller vidare transitotrafik av gödselprodukter, där gödselprodukter transporteras via Finland utan förtullning.

3 §. Förhållande till vissa författningar. Det föreslås att bestämmelser om marknadskontroll, yttre gränskontroll enligt artiklarna 25—28 i marknadskontrollförordningen, marknadskontrollmyndigheter och sökande av ändring ska finnas i marknadskontrolllagen. Den horisontella marknadskontrolllagen kompletterar marknadskontrollförordningen. I marknadskontrollagen är Livsmedelsverket behörig marknadskontrollmyndighet i fråga om gödselprodukter och Tullen den yttre gränskontrollmyndighet som avses i lagen. Lagen innehåller allmänna bestämmelser om myndigheternas befogenheter och om marknadskontrollmyndighetens tillsynsmetoder i situationer där produkter inte överensstämmer med kraven. Dessutom innehåller lagen bestämmelser om sökande av ändring i marknadskontrollbeslut av myndigheten.

På utsläppande av gödselprodukter på marknaden i Finland tillämpas även Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/515 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen saluförda i en annan medlemsstat och om upphävande av förordning (EG) nr 764/2008. Enligt förordningen om ömsesidigt erkännande får medlemsstaterna på sina territorier inte förbjuda försäljning av varor som är lagligen saluförda i en annan medlemsstat även om varorna producerats enligt andra tekniska regler. Dessutom tillämpas samma principer på produkter som är lagligen saluförda i stater som är parter i EES-avtalet eller i Turkiet. Medlemsstaterna kan dock införa

RP 32/2022 rd

restriktioner för saluföringen av varor som är lagligen saluförda i andra medlemsstater när sådana restriktioner kan motiveras med hänvisning till artikel 36 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), såsom produktsäkerhet, eller med hänvisning till andra tvingande hänsyn av allmänt intresse som erkänns i Europeiska unionens domstols rättspraxis i fråga om fri rörlighet för varor. Restriktionerna ska stå i proportion till det uppsatta målet.

Bestämmelser om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG, nedan *Reach-förordningen*. Bestämmelser om klassificering, märkning och förpackning av kemikalier finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006. I kemikalielagen (599/2013) finns bestämmelser om genomförandet av Europeiska unionens kemikalielagstiftning och om vissa nationella förpliktelser i fråga om kemikalier. Flera gödselprodukter består av eller innehåller kemikalier och i fråga om dem ska också kraven i kemikalielagstiftningen iakttas.

Bestämmelser om tillverkning, hantering, användning och förvaring av farliga kemikalier och explosiva varor finns i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005). Bestämmelser om transport av farliga ämnen finns i lagen om transport av farliga ämnen (719/1994). Bestämmelser om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer samt bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, nedan *förordningen om sprängämnesprekursorer*, finns i lagen om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer (73/2021). Förordningen om sprängämnesprekursorer förbjuder försäljning av blandningar som innehåller ammoniumnitrat till konsumenter, om det gränsvärde som fastställs i bilagan till förordningen överskrids. Bestämmelser om de krav som gäller ammoniumnitratgödselmedel finns i bilaga XVII till Reach-förordningen om begränsningar av tillverkning, utsläppande på marknaden och användning av vissa farliga ämnen, blandningar och varor. Enligt Reach-förordningen ska sådana gödselmedel, enkla eller sammansatta, som innehåller mer än 28 viktprocent ammoniumnitrat och som släpps ut på marknaden uppfylla de tekniska bestämmelser som för närvarande fastställs i bilaga III till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2003/2003.

I hälsoskyddslagen (763/1994) föreskrivs att sådant avfall som används som komponentmaterial till gödselprodukter ska förvaras, samlas in, transporteras, behandlas och deponeras samt avloppsvatten ledas och renas så att sanitär olägenhet inte uppkommer. Enligt lagen ska en verksamhet som påverkar livsmiljön utövas så att uppkomsten av sanitära olägenheter så långt som möjligt förhindras.

Miljöskyddslagen och miljöskyddsförordningen (169/2000) är allmänna författningar för att motverka förorening av miljön som innehåller enhetliga bestämmelser om skydd av mark, vatten och luft. Miljöskyddslagen tillämpas på verksamhet som orsakar eller kan orsaka förorening av miljön. Lagen tillämpas också på verksamhet som ger upphov till avfall och på återvinning och behandling av avfall. För verksamhet som orsakar risk för förorening av miljön behövs oftast tillstånd enligt miljöskyddslagen. I miljötillståndet kan det utfärdas bestämmelser bland annat om verksamhetens omfattning, utsläpp och utsläppsminskning. En förutsättning för att

tillstånd ska beviljas är bland annat att verksamheten inte får orsaka olägenhet för hälsan eller betydande förorening eller risk för förorening av miljön.

Bestämmelser om tagande av marksubstanser finns i marktäcktslagen (555/1981). Marktäcktslagen tillämpas på tagande av sten, grus, sand, lera och mull för bortforsling eller för lagring eller förädling på platsen. Marksubstanser kan användas som komponentmaterial till gödselprodukter.

Bestämmelser om gödselprodukter som är biprodukter eller som innehåller avfallsmaterial finns dessutom i avfallslagen (646/2011). Syftet med avfallslagen är bland annat att främja cirkulär ekonomi och hållbar användning av naturresurserna samt att förebygga den fara och skada för hälsan och miljön som avfall och avfallshantering orsakar. Lagen tillämpas på avfall, avfallshantering och nedskräpning samt på produkter och verksamhet som ger upphov till avfall.

Klassificeringen som avfall kan upphöra och avfallet upphöra att vara avfall, om villkoren enligt avfallslagen uppfylls. I förordningen om gödselprodukter fastställs kriterier i enlighet med vilka material som utgör avfall enligt definitionen i avfallsdirektivet kan upphöra att vara avfall, om det ingår i en EU-gödselprodukt som uppfyller kraven. Klassificeringen som avfall kan också upphöra, om den behöriga miljömyndigheten har konstaterat att ämnet eller varan till följd av återvinningsförfarandet har upphört att vara avfall. Vid export av gödselprodukter ska det dock beaktas att EU:s kriterier för när klassificeringen som avfall upphör endast gäller inom EU och att nationella beslut om klassificering endast gäller i det land där de har fattats. Aktören skall försäkra sig om ståndpunkten för alla berörda länders myndigheter till att klassificeringen som avfall upphör och beakta det som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall.

Bestämmelser om gödselprodukter som innehåller växtmaterial och om komponentmaterial till sådana finns dessutom, för att hantera växtskyddsrisiker och förhindra spridning av växtskadegörare, i växtskyddslagen (1110/2019) och i lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter (1709/2015). Användningen av gödselprodukter får inte medföra risk för spridning av växtskadegörare eller främmande arter.

Bestämmelser om gödselprodukter som innehåller animaliska biprodukter och om komponentmaterial till sådana får också utfärdas genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002, nedan *förordningen om animaliska biprodukter* samt genom lagen om animaliska biprodukter (517/2015), lagen om djursjukdomar (76/2021) och när det gäller djur och import i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019). Användningen av gödselprodukter får inte medföra risk för spridning av djursjukdomar.

Kraven i gentekniklagen ska beaktas när gödselprodukter innehåller genetiskt modifierade organismer. Gentekniklagen gäller innesluten användning och avsiktlig utsättning i miljön av genetiskt modifierade organismer. Lagen tillämpas också på ibruktagande av anläggningar och lokaler för hantering av genetiskt modifierade organismer och på deras verksamhet. Livsmedelsverket är tillsynsmyndighet enligt lagen.

4 §. Definitioner. I paragrafen föreslås det att de viktigaste begreppen i lagförslaget definieras. I propositionen föreslås det att begreppen förenhetligas med definitionerna i förordningen om gödselprodukter, marknadskontrollförordningen, förordningen om animaliska biprodukter och avfallslagstiftningen. De definitioner som finns i EU-lagstiftningen har beskrivits genom hän-

visning till de bestämmelser i EU-rättsakten i fråga där definitionerna finns. Många av de centrala definitionerna finns i EU-rättsakter. Dessutom finns det vissa rent nationella definitioner som beskrivs nedan.

I 1 punkten definieras gödselprodukter som ett allmänt begrepp på samma sätt som i den gällande lagen. Med detta begrepp avses alla preparat som omfattas av lagens tillämpningsområde, det vill säga gödselmedel, kalkningsämnen, jordförbättringsmedel, växtunderlag, växtbiostimulanter och blandningar av dem.

Enligt 3 punkten avses med gödselmedel ämnen och preparat som är avsedda att främja växters tillväxt eller att förbättra skördens kvalitet och vars verkan i första hand grundar sig på växtnärsämnen. Till skillnad från den tidigare lagen ska gödselmedel vars verkan grundar sig på andra näringsämnen än växtnärsämnen enligt förslaget i fortsättningen ingå i andra kategorier av gödselprodukter, såsom jordförbättringsmedel eller växtbiostimulanter, på basis av deras verkningsmekanism.

I 4 punkten definieras kalkningsämnen på samma sätt som i den gällande lagen som ämnen och preparat som innehåller oxider, hydroxider, karbonater eller silikater av kalcium eller magnesium. Kalkningsämnen används för att avhjälpa markens surhet. Genom att avhjälpa markens surhet skapas optimala förhållanden för växters tillväxt och förbättras näringsämnenas användbarhet. Samtidigt minskar utlakningen av många skadliga metaller. Definitionen motsvarar beskrivningen i förordningen om gödselprodukter.

I 5 punkten avses med jordförbättringsmedel ämnen eller preparat som är avsedda att upprätthålla eller förbättra markens fysikaliska eller kemiska egenskaper, struktur eller biologiska aktivitet. Definitionen motsvarar beskrivningen i den gällande lagen och förordningen om gödselprodukter.

I 6 punkten avses med växtunderlag ämnen och preparat som är avsedda för odling av växter och svamp och till vilka andra gödselprodukter, såsom gödselmedel eller kalkningsämnen, är eller kan vara tillsatta och som inte är jordmaterial på plats. Jämfört med den gällande lagen lämnas jordmaterial på plats tydligare utanför definitionen av växtunderlag. Enligt propositionen kan egenskaperna hos jordmaterial på plats förbättras bland annat genom inblandning av andra jordmaterial, genom sällning eller tillsättning av gödselprodukter utan att aktören blir en sådan ekonomisk aktör som avses i denna lag. Definitionen motsvarar beskrivningen i förordningen om gödselprodukter.

Med växtbiostimulanter enligt 7 punkten avses preparat vars funktion är att påskynda växtens upptag av näringsämnen oberoende av produktens näringsinnehåll. Växtbiostimulanter ska dock alltid förbättra en eller flera av följande egenskaper hos växten eller växtens rhizosfär, det vill säga verkningsområdet för växtens rötter: effektiviteten i utnyttjandet av näringsämnen, toleransen mot abiotisk stress, kvalitetsegenskaperna eller tillgången till näringsämnen som är bundna till marken eller rhizosfären. I den gällande lagen ingår växtbiostimulanter antingen i gödselmedel, mikrobpreparat eller jordförbättringsmedel. Definitionen är ny och motsvarar beskrivningen i förordningen om gödselprodukter. Med tolerans mot abiotisk stress avses andra faktorer än faktorer av biologiskt ursprung, såsom kemiska eller fysikaliska faktorer, tolerans mot stress.

I 8 punkten avses med blandningar av gödselprodukter preparat som består av två eller flera gödselprodukter och där varje gödselprodukt som ingår i blandningen uppfyller de krav som ställs på kategorin i fråga. Definitionen är ny och motsvarar beskrivningen i förordningen om gödselprodukter.

RP 32/2022 rd

Med skadliga ämnen, föreningar och organismer enligt 13 punkten avses sådana ämnen, föreningar eller organismer som förekommer i gödselprodukter och deras komponentmaterial och som kan medföra hälsorisker eller andra skador eller faror för människor, djur, växter, marken eller miljön i övrigt. Sådana är till exempel arsenik, kvicksilver, kadmium, koppar, krom, bly, nickel, zink och vanadin. Skadliga ämnen är dessutom bland annat olika läkemedel, långlivade organiska föreningar (POP-föreningar), men även föroreningar i gödselprodukter, såsom plast, glas och metall. Skadliga organismer kan vara sjukdomsalstrare som kan överföras till människor och djur såsom salmonella samt virus, bakterier och svampar som orsakar växtsjukdomar. Definitionen motsvarar beskrivningen i den gällande lagen.

I 14 punkten avses med tillhandahållande på marknaden varje leverans av gödselprodukter för distribution eller användning på Europeiska unionens marknad i samband med affärsverksamhet, mot betalning eller kostnadsfritt.

I 15 punkten avses med utsläppande på marknaden tillhandahållande av gödselprodukter för första gången på Europeiska unionens marknad.

I 16 punkten avses med import införsel från andra länder än Europeiska unionens medlemsstater och i 17 punkten avses med export utförsel till andra länder än Europeiska unionens medlemsstater.

I 18 punkten avses med tillverkare varje fysisk eller juridisk person som tillverkar eller som låter konstruera eller tillverka en gödselprodukt och som saluför gödselprodukten i fråga i eget namn eller under eget varumärke.

I 19 punkten avses med ekonomisk aktör tillverkare, auktoriserat ombud, importör och distributör.

I 20 punkten avses med distributör en fysisk eller juridisk person i leveranskedjan som inte är tillverkare eller importör och som tillhandahåller gödselprodukter på marknaden.

Med jordbruk och trädgårdsodling enligt 21 punkten avses odling av jordbruks-, trädgårds- och åkerenergiogrödor samt annan jordbruksanvändning av åker.

Med anläggning av grönområden och miljöbyggande enligt 22 punkten avses byggande av offentliga och privata utomhusområden. Byggande av offentliga och privata utomhusområden omfattar dessutom inredning, utrustning, växtlighet och beläggningar samt utförande av grundarbeten i anslutning till dem.

Med underhåll av grönområden enligt 23 punkten avses reparation, skötsel och användning av grönområden. Skötseln av grönområden omfattar vinterunderhåll, renhållning samt skötsel av konstruktioner, utrustning och inredning, skötsel av växtlighet och andra särskilda skötseluppgifter samt mindre reparations- och underhållsarbeten som görs i samband med skötselarbeten.

Enligt den allmänna principen ska vad som i denna lag föreskrivs om Europeiska unionen eller Europeiska unionens medlemsstater också gälla Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och dess stater, det vill säga Island, Norge och Liechtenstein.

2 kap. Bestämmelser om gödselprodukter

5 §. Allmänna krav på gödselprodukter. I paragrafen föreslås det bestämmelser om allmänna krav på gödselprodukternas kvalitet. Gödselprodukterna ska uppfylla kraven i antingen förordningen om gödselprodukter eller den nationella lagstiftningen. Gödselprodukter får dessutom tillhandahållas på marknaden i Finland genom ömsesidigt erkännande, vilket kräver ett förhandstillstånd av Livsmedelsverket. Närmare bestämmelser om förhandstillstånd och förutsättningarna för beviljande av tillstånd finns i 15 §.

Enligt 2 mom. får gödselprodukter eller komponentmaterial till sådana inte innehålla sådana mängder skadliga ämnen, föreningar eller organismer att användningen av det kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön. Skadliga ämnen kan till exempel vara skadliga metaller, långlivade organiska föreningar, bekämpningsmedelsrester och läkemedel. Dessutom kan skada orsakas av sjukdomsalstrare som kan överföras till människor och djur såsom salmonella samt de som orsakar växtsjukdomar. Även till exempel en alltför hög ledningsförmåga hos gödselprodukten kan orsaka fara för växtens sundhet. Gödselprodukten får inte innehålla sådana halter av skadliga ämnen eller organismer som överskrider de föreskrivna gränsvärdena. Om det inte har uppställts något gränsvärde för ett skadligt ämne och ämnet konstateras orsaka fara eller om användningen av gödselprodukten konstateras orsaka fara med halter som underskrider gränsvärdet, får gödselprodukten inte släppas ut på marknaden och utsläppandet på marknaden och användningen av ämnet som gödselprodukt kan förbjudas.

6 §. Användning av fosfor. I paragrafen föreslås det bestämmelser om användningen av fosfor i gödselprodukter och naturgödsel i jordbruk och trädgårdsodling samt vid anläggning av grönområden och miljöbyggande. Enligt 1 mom. ska användningen av fosfor i gödselprodukter och naturgödsel basera sig på växtens behov, med beaktande av markens fosforklass i jordbruk och trädgårdsodling. Användningen av fosfor i åkrar begränsas för närvarande i huvudsak i enlighet med villkoren för miljöersättning. Cirka 90 procent av Finlands åkerareal har omfattats av miljöersättningen. Den nuvarande lagstadgade övre gränsen för användningen av fosfor inom jordbruk och trädgårdsodling är hög, så den har i praktiken inte begränsat gödslingen av åkrar. Det har inte ställts upp några gränsvärden alls för anläggning av grönområden och miljöbyggande. Europeiska kommissionen har konstaterat att bestämmelserna om fosfor i Finland är bristfällig. De nuvarande bestämmelserna om fosfor enligt miljöersättning har ansetts vara välfungerande. Överföringen av begränsningarna enligt miljöersättningen för användningen av fosfor till en förordning som utfärdas med stöd av denna lag utvidgar dessa begränsningar till att gälla alla jordbrukare. Syftet med bestämmelserna om fosfor är användning av fosfor enligt växtens behov, främjande av vattenskyddet, naturresursernas tillräcklighet och säker användning av gödselprodukter.

I 2 mom, förutsätts att en aktör som i anslutning till sin näringsverksamhet använder gödselprodukter eller obearbetad naturgödsel inom jordbruk och trädgårdsodling eller vid anläggning av grönområden och miljöbyggande ska föra register över gödslingen och på begäran lämna uppgifter till tillsynsmyndigheten. I registret ska antecknas de platser på vilka gödselprodukterna eller naturgödseln har spridits, den totala mängden fosfor i gödselprodukterna och naturgödseln samt tidpunkten för spridningen av gödselprodukterna eller naturgödseln. Registret ska kunna kontrolleras av tillsynsmyndigheten i fem år från utgången av det år då gödselprodukten har spridits. Registret behöver inte vara i elektronisk form. Uppgifterna i fråga framgår inte nödvändigtvis av aktörens bokföring enligt bokföringslagen (1336/1997).

Enligt 3 mom. ska närmare bestämmelser om användningen av fosfor inom jordbruk och trädgårdsodling samt vid anläggning av grönområden och miljöbyggande samt om innehållet i och uppläggningsen av registret utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om användning av naturgödsel och gödselprodukter inom jordbruk och trädgårdsodling finns dessutom i nitratförordningen.

7 §. Produktkrav för gödselprodukter. Enligt propositionen ska gödselprodukter enbart bestå av sådana komponentmaterial som uppfyller kraven enligt en komponentmaterialkategori i nationell lagstiftning eller enligt en komponentmaterialkategori (CMC) som förtecknas i bilaga II till förordningen om gödselprodukter. Olika komponentmaterial förutsätter olika krav på behandling, som varierar beroende på komponentmaterialens olika potentiella skadlighet och variation. Komponentmaterialen ska därför delas in i olika kategorier, där var och en har sina egna krav på behandling. För en gödselprodukt som består av komponentmaterial som hör till olika komponentmaterialkategorier ska varje komponentmaterial uppfylla kraven för den kategori som komponentmaterialet hör till.

Enligt 2 mom. ska gödselprodukten dessutom uppfylla de krav som ställs på gödselproduktkategorierna i fråga eller, om det är fråga om en blandning av gödselprodukter, gödselproduktkategorierna i fråga. En blandning av gödselprodukter kan innehålla gödselprodukter som uppfyller kraven i produktkategorierna i bilaga I till förordningen om gödselprodukter eller gödselprodukter enligt de nationella produktkategorierna eller båda. En gödselprodukt kan till sina egenskaper passa in i flera produktkategorier, varvid den ekonomiska aktören kan välja med vilka påståenden gödselprodukten släpps ut på marknaden. Nationella produktkategorier är organiska gödselmedel, oorganiska gödselmedel, organiska mineralgödselmedel, kalkningsämnen, organiska jordförbättringsmedel, oorganiska jordförbättringsmedel, växtunderlag, växtbiostimulanter och blandningar av gödselprodukter.

Enligt 3 mom. ska närmare bestämmelser om kvalitetskraven för nationella produktkategorierna, komponentmaterialkategorierna och kvalitets- och bearbetningskraven för dem samt om användningen av gödselprodukter och naturgödsel utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Användningen av gödselprodukter och naturgödsel ska vid behov innehålla bestämmelser om tillåtna användningsändamål, användningsmängder samt om karenstider efter användningen.

Paragrafen är ny.

8 §. Förteckning över komponentmaterial. Enligt propositionen beslutar Livsmedelsverket om de komponentmaterial som ska tas in i förteckningen över komponentmaterial. Med komponentmaterial ska avses alla sådana ämnen som används för tillverkning av en gödselprodukt, som tillsätts i en gödselprodukt eller som bildas i samband med tillverkningen av en gödselprodukt. Föreningar betraktas inte som komponentmaterial. Förteckningen innehåller uppgifter om ett komponentmaterial och dess ursprung, egenskaper och produktionsprocess eller bearbetningsmetod som det uppkommer i. Komponentmaterialet och de uppgifter som lämnas om det ska vara sådana att de inte kan vilseleda användaren.

Enligt 2 mom. ska ansökan om att ett nytt komponentmaterial ska tas in i förteckningen göras hos Livsmedelsverket. Ansökan ska innehålla uppgifter om det komponentmaterial som tas in och en utredning om att villkoren i 3 mom. är uppfyllda. Till ansökan ska dessutom fogas uppgifter om komponentmaterialets ursprung och en utredning om produktionsprocessen eller bearbetningsmetoden. Beskrivningen av produktionsprocessen ska innehålla uppgifter om bland annat de ämnen och föreningar som använts i processen och om deras ursprung. Till ansökan ska också fogas en utredning om komponentmaterialets kemiska, biologiska och fysikaliska egenskaper och om provtagnings- och analysmetoder som lämpar sig för att mäta väsentliga egenskaper. I ansökan ska också lämnas uppgifter för identifiering av den sökande.

I 3 mom. beskrivs de förutsättningar under vilka nya komponentmaterial kan läggas till komponentmaterialkategorin för gödselprodukter. Komponentmaterialen får inte innehålla skadliga ämnen i sådan mån att den gödselprodukt som framställts av dem inte orsakar fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön. Komponentmaterialen ska dessutom förbättra växters tillväxt eller växtförhållanden eller gödselproduktens användbarhet, det vill säga tekniska egenskaper.

Enligt 4 mom. beslutar Livsmedelsverket om ett komponentmaterial ska strykas från förteckningen över komponentmaterial, om komponentmaterialet inte uppfyller kraven enligt Europeiska unionens lagstiftning, nationell lagstiftning eller 3 mom. om komponentmaterialets säkerhet eller effektivitet eller om det framgår att de uppgifter som lämnats i ansökan har varit felaktiga eller bristfälliga. Om de uppgifter som lämnats i ansökan har varit felaktiga eller bristfälliga och felet eller bristen kan avhjälpas, kan Livsmedelsverket enligt propositionen i stället för att stryka komponentmaterialet i första hand ändra förteckningen över komponentmaterial.

Enligt 5 mom. får närmare bestämmelser om ansökningsförfarandet och innehållet i förteckningen över komponentmaterial utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Paragrafen är ny.

9 §. Märkningskrav. I en gödselprodukts varudeklaration ska skriftligen lämnas uppgifter om en gödselprodukts kategori, mängd, egenskaper, bruksanvisning, lagringsanvisning, komponentmaterial, identifiering av parti samt tillverkare eller importör. I fråga om en blandning av gödselprodukter ska uppgifter lämnas om alla produktkategorier som blandningen innehåller. I fråga om förpackade gödselprodukter ska uppgifterna tryckas eller fästas på gödselproduktförpackningen. I fråga om gödselprodukter i lösvikt kan uppgifterna lämnas i de dokument som åtföljer gödselprodukterna. Varudeklarationsuppgifterna ska lämnas separat från övriga uppgifter som lämnas om gödselprodukten. Sådana uppgifter om gödselprodukten som understiger minimikraven i lagstiftningen får dock inte uppges. Att uppges sådana näringsmängder som understiger minimikraven kan anses vara vilseledning av användaren, även om halten kan mätas och således uppfyller de allmänna kraven för anmälan. I fråga om kväve och fosfor föreskrivs det separat om anmälan om näringsämnen som understiger minimikraven. Halterna av kväve och fosfor behövs för uppföljning av användningen av näringsämnen.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om det språk som ska användas på förpackningar, medföljande dokument och vid distansförsäljning. Enligt huvudregeln ska märkningar av alla gödselprodukter som är direkt eller indirekt avsedda för slutanvändare göras både på finska och på svenska, oberoende av i vilket land gödselprodukten har tillverkats. Med slutanvändare avses till exempel en jordbrukare eller konsument som sprider gödselprodukter i växtunderlaget. Det finns dock två undantag från huvudregeln. Enligt det första undantaget får enspråkiga märkningar på kommunens språk användas på gödselprodukter som endast säljs i enspråkiga kommuner. Detta undantag följer bestämmelserna i 34 § i språklagen (423/2003). Enligt det andra undantaget får märkningarna i medföljande dokument för gödselprodukter i lösvikt göras på slutanvändarens modersmål i en situation där tillverkaren levererar gödselprodukten direkt till slutanvändaren. Med modersmål avses finska eller svenska. Kundrelationerna mellan tillverkaren och köparen är ofta etablerade, varvid försäljaren känner till kundens modersmål. Av ovan nämnda orsaker är det behövligt att avvika från det allmänna kravet på tvåspråkighet i språklagen. I fråga om andra än ovan avsedda affärsverksamheter mellan aktörer ska märkningarna göras på finska eller svenska. I affärsverksamhet mellan näringsidkare betraktas gödselprodukter inte som en sådan produkt som avses i 34 § i språklagen.

Enligt 3 mom. ska fosfor-, kalium-, kalcium-, natrium-, magnesium- och svavelhalterna i gödselprodukter som släpps ut på marknaden redovisas i grundämnesform i varudeklarationen, men de kan dessutom redovisas i oxidform på det sätt som avses i bilaga III till förordningen om gödselprodukter. I fråga om märkningskraven för gödselprodukter ska kraven i förordningen om gödselprodukter och förordningen om animaliska biprodukter iakttas.

Enligt 4 mom. ska närmare bestämmelser om innehållet i de uppgifter som ska lämnas i varudeklarationen och om tillåtna avvikelser från näringsämnen eller andra anmälda egenskaper utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

10 §. Allmänna krav som gäller uppgifter om gödselprodukter. I paragrafen föreslås bestämmelser om allmänna krav som gäller uppgifter om gödselprodukter. Bestämmelsen gäller de uppgifter som ska ges i samband med marknadsföring, såsom på förpackningar, i broschyrer, reklamer eller elektroniskt, till exempel på internet. Uppgifter om gödselprodukter får inte vara vilseledande. Också det att man ger uppgifter som i sig är sanningsenliga kan vara vilseledande, om man till exempel låter bli att nämna någon väsentlig omständighet. Uppgifterna ska också alltid kunna verifieras eller mätas. Om gödselprodukterna får inte framföras påståenden, för vilka det inte hänvisas till exempel till lagstiftning eller till tydligt angivna standarder eller system vars krav gödselprodukten uppfyller. Sådana påståenden är till exempel ”hållbar” eller ”miljövänlig”. I uppgifterna om gödselprodukter är det möjligt att fästa till exempel ett miljömärke när gödselprodukten uppfyller kraven för märket i fråga. Om gödselprodukterna får inte heller genom omnämmanden eller olika visuella metoder anges att gödselprodukten förebygger eller behandlar växtsjukdomar eller skyddar växter mot skadegörare. Då är det fråga om ett växtskyddsmedel och det omfattas av växtskyddsmedelsförordningen.

Paragrafen är ny.

11 §. Förpackningskrav. Enligt paragrafen får gödselprodukter släppas ut på marknaden antingen förpackade eller i lösvikt. Förpackningen för de förpackade gödselprodukterna ska vara tätt försluten på ett sådant sätt eller med en sådan anordning att endera förslutningen, förseglingen eller själva förpackningen förstörs så att den inte kan återförslutas när förpackningen öppnats. Ventilsockar får användas. Den nuvarande lagens maximistorlek på 1 000 kilogram för förpackningar föreslås bli slopad. I fortsättningen kan aktören själv bestämma den maximala storleken på förpackningen. I fråga om förpackningskraven ska också kraven i förordningen om gödselprodukter och förordningen om animaliska biprodukter beaktas.

3 kap. Bedrivande av verksamhet

12 §. Ekonomiska aktörers tillförlitlighet. Det föreslås att det i lagen om gödselmedel tas in ett nytt krav på ekonomiska aktörers tillförlitlighet. Tillsynsmyndigheterna har inte med stöd av den gällande lagen vid övervakningen någon laglig grund att utreda om den ekonomiska aktören under sin verksamhet har sört för fullgörandet av sina offentlighetsliga skyldigheter. Försummare av de offentliga skyldigheterna har inte heller påverkat möjligheten att bedriva verksamhet inom branschen. Problem vid fullgörandet av de offentliga skyldigheterna kan dock återspegla risken för grå ekonomi. Det är också möjligt att en aktör som försummar offentlighetsliga skyldigheter också försummar andra bestämmelser som gäller verksamheten, såsom de föreskrivna kraven för att trygga gödselprodukternas säkerhet. Det är således möjligt att utnyttja tillförlitlighetsutredningen också vid den riskbaserade inriktningen av tillsynen. Bekämpning av grå ekonomi främjar och stöder rättvis praxis inom branschen och förebygger bedrägerier. Samtidigt förbättras verksamhetsförutsättningarna för de aktörer som agerar korrekt och fullgör sina skyldigheter samt främjas en rättvis konkurrens.

RP 32/2022 rd

Med tanke på en jämlik konkurrens inom branschen och bekämpningen av grå ekonomi är det viktigt att företagen inom branschen fullgör såväl sina skyldigheter gentemot konsumenter och andra aktörer som sina lagstadgade skyldigheter. De lagstadgade skyldigheterna i anknytning till skatter, socialförsäkringsavgifter samt avgifter som tas ut av Tullen är olika skyldigheter som gäller registrering, anmälan samt betalning av prestationer. Försummelse av dessa skyldigheter kan återspegla ekonomisk otillförlitlighet hos aktören. En aktör som försummar sina skyldigheter får en grundlös förmån jämfört med andra genom att undvika offentlighetsrättsliga avgifter och försvarar genom sin verksamhet jämlik konkurrens till exempel genom att sälja sina produkter till ett billigare pris än andra. En aktörs insolvens ökar också risken för missbruk och försummelse av skyldigheter och är således en faktor som på ett avgörande sätt påverkar den ekonomiska tillförlitligheten.

Bestämmelser om verksamheten vid Skatteförvaltningens Enhet för utredning av grå ekonomi finns i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010). Livsmedelsverket kan för utredning av aktörens tillförlitlighet av Enheten för utredning av grå ekonomi begära en sådan fullgöranderapport i fråga om aktörer som avses i 5 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi.

I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att en ekonomisk aktör ska vara tillförlitlig. Aktören ska inte anses vara tillförlitlig om aktören under det innevarande året eller under de tre år som föregick bedömningen upprepat har visat uppenbar likgiltighet för att iaktta bestämmelserna om gödselprodukter eller för att trygga gödselprodukternas säkerhet, eller om aktören under det innevarande året eller under de tre år som föregick bedömningen upprepade gånger eller i betydande grad har försummat sina registrerings-, anmälnings- eller betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller avgifter som Tullen tar ut, eller om aktören har skulder som är föremål för utsökning och som med avseende på aktörens betalningsförmåga är större än ringa, eller skulder som har återsänts från utsökningen med ett intyg över medellöshetshinder.

I 2 mom. föreskrivs det om vilka det krav på tillförlitlighet som avses i 1 mom. gäller när den som lämnar anmälan är en juridisk person. För att kravet på tillförlitlighet i fråga om en juridisk person ska uppfyllas, ska alla de aktörer som räknas upp i bestämmelsen vara tillförlitliga. Enligt förslaget gäller kravet på tillförlitlighet verkställande direktören och dennes ställföreträdare, medlemmar och suppleanter i styrelsen, medlemmar och suppleanter i förvaltningsrådet och jämförbara organ samt ansvariga bolagsmän och andra som hör till den högsta ledningen. Kravet på tillförlitlighet gäller även personer som direkt eller indirekt innehar minst 25 procent av aktierna i ett aktiebolag eller av den rösträtt som aktierna medför eller motsvarande ägande- eller bestämmanderätt, om det är fråga om en annan sammanslutning än ett aktiebolag.

I 3 mom. föreskrivs det om möjligheten att vid bedömning av tillförlitligheten även ta hänsyn till hur de företag och organisationer som har en direkt eller indirekt koppling till företagaren och dess ansvarspersoner har fullgjort sina skyldigheter. Momentet innehåller en hänvisning till 3 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001), där de företag och organisationer räknas upp som ska registreras enligt den lagen. Med ett företag och en organisation som har en direkt koppling till företaget och organisationen avses till exempel ett aktiebolag som delvis eller helt ägs av företaget eller organisationen eller ett aktiebolag som är bolagsman i ett öppet bolag. Med ett företag eller en organisation som har en indirekt koppling till företaget eller organisationen avses i sin tur till exempel företag eller organisationer som har koppling till företaget eller organisationen genom dess ansvarsperson eller ett annat företag eller en annan organisation. Ett företag eller en organisation som har indirekt koppling till ett aktiebolag är till exempel ett annat aktiebolag som uteslutande ägs av styrelsemedlemmarna i aktiebolaget i fråga eller ett systerbolag som ägs av moderbolaget. Med ett företag eller en organisation som har en direkt koppling

till en fysisk person avses ett företag eller en organisation där personen verkar eller har verkat som ansvarig person. Med ett företag eller en organisation som har en indirekt koppling till en fysisk person avses ett företag eller en organisation som har direkt eller indirekt koppling till personens direkta företags- eller organisationskoppling, till exempel ett moderbolag till vars dotterbolags styrelse personen hör. Till denna del får tillsynsmyndigheten göra bedömning av tillförlitligheten för det innevarande året och de tre föregående åren. En utredning av äldre kopplingar än så behövs inte.

Vid bedömningen av en aktörs tillförlitlighet ska man fästa uppmärksamhet vid huruvida försummelsen upprepas och vid dess eurobelopp, om beloppet är mätbart. Exempelvis enstaka anmälningsskyldigheter som kan jämföras med glömska eller oaktsamhet och försummelser av avgifter som handlar om små summor visar normalt inte att en aktör är otillförlitlig. En aktör ska inte heller anses vara otillförlitlig om det till exempel finns en betalningsplan för en skattekuld och planens villkor iakttas.

En utredning av tillförlitligheten i fråga om övrig företagsverksamhet som bedrivs av en aktör eller av ansvariga personer för en juridisk person som är aktör behövs i synnerhet när det inte är möjligt att enbart utifrån uppgifterna om aktören eller dess ansvariga personer få en rättvisande bild för att bedöma tillförlitligheten. Exempelvis i en situation där en aktör är ett nyligen bildat aktiebolag eller där det har skett betydande förändringar bland ett företags ansvariga personer, kan det för att bedöma tillförlitligheten vara behövligt att reda ut övrig eller tidigare företagsverksamhet för företagets ansvariga personer och ägare. Om aktören eller en ansvarig person hos denne upprepade gånger eller i betydande grad har försummat de i 1 mom. avsedda skyldigheterna i sin företagsverksamhet, kan aktören eller den ansvariga personen inte kunna betraktas som tillförlitlig på det sätt som avses i bestämmelsen. En utredning av tillförlitligheten på det sätt som beskrivs i 3 mom. behövs i allmänhet inte, om den ekonomiska aktörens och dess ansvariga personers verksamhet under flera års tid har varit etablerad och om det inte heller för övrigt har funnits anledning att ifrågasätta deras tillförlitlighet.

13 §. Ordning av verksamhet. I paragrafen föreslås bestämmelser om en aktörens allmänna skyldighet att ordna sin verksamhet så att de krav på verksamheten och gödselprodukterna som föreskrivs i den föreslagna lagen och i författningar som utfärdats med stöd av den uppfylls. Genom bestämmelsen vill man betona att aktören har det primära ansvaret för gödselprodukternas överensstämmelse med bestämmelserna och för säkerheten. Bestämmelser om aktörernas ansvar för EU-gödselprodukternas överensstämmelse med kraven, säkerhet och tillbakadragande av produkter från marknaden som inte stämmer överens med kraven finns i förordningen om gödselprodukter.

I det föreslagna 2 mom. definieras de förhållanden, såsom lokaler, anordningar och redskap, under vilka gödselprodukter tillverkas, lagras och transporteras. Likaså föreslås i momentet de allmänna principer som ska iakttas vid bearbetning, användning, transport och lagring av gödselprodukter så att gödselprodukterna inte ska orsaka olägenheter för hälsan, säkerheten eller miljön.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

14 §. Anmälningsskyldighet. I 1 mom. föreslås bestämmelser om ekonomiska aktörers anmälningsskyldighet för registrering. De ekonomiska aktörerna ska skriftligen till Livsmedelsverket anmäla om sin verksamhet och om betydande ändringar i verksamheten. Anmälningsskyldigheten gäller också ekonomiska aktörer enligt förordningen om gödselprodukter. För utsläppsberäkningar, statistikföring av användningen av näringsämnen samt statistikföring och uppföljning av återvinningen av näringsämnen är det nödvändigt att myndigheten får uppgifter om alla

ekonomiska aktörer och om alla gödselprodukter som släpps ut på marknaden samt om näringsmängderna i dem och vid behov om halterna av skadliga ämnen. Utgående från erhållna uppgifter beräknar Naturresursinstitutet årligen som myndighetsarbete växthusgasutsläppen från jordbruket och markanvändningen i den nationella inventeringen av växthusgaser enligt FN:s klimatkonvention och Kyotoprotokollet. De uppgifter som Naturresursinstitutet har räknat ut används också vid den utsläppsinventering av ammoniak enligt FN:s ekonomiska kommission för Europas konvention om långväga gränsöverskridande luftföroreningar som Finlands miljöcentral ansvarar för. Naturresursinstitutet använder dessutom uppgifterna i årsanmälningarna vid beräkningen av indikator för kväve och fosfor, som baserar sig på beräkningen av de näringsmängder som sålts i gödselmedlen. Uppgifterna kan också utnyttjas för att sammanställa de uppgifter som förutsätts i rådets direktiv om skyddet för miljön, särskilt marken, när avloppsslam används i jordbruket (86/278/EEG) och som ska lämnas till kommissionen. Dessutom lämnas de uppgifter som gödselmedelsaktörerna anmält regelbundet ut för olika forskningsprojekt och utredningar till forskningsinstitut och andra organisationer med beaktande av sekretessbestämmelserna.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att den ekonomiska aktören ska uppge behövliga kontaktuppgifter. En ekonomisk aktör ska uppge företags- och organisationsnummer eller, om sådant saknas, personbeteckning eller lägenhetssignum, uppgifter om verksamhetens art eller betydande förändringar i verksamheten samt uppgifter om de gödselproduktkategorier som tillverkas, importeras eller släpps ut på marknaden.

Enligt 3 mom. föreslås anmälningsskyldigheten emellertid inte gälla ekonomiska aktörer till den del de bedriver parti- eller detaljhandelsverksamhet.

I 4 mom. förutsätts det att en ekonomisk aktör som tillverkar gödselprodukter som avses i denna lag ska ge den behöriga myndigheten möjlighet att inspektera den ekonomiska aktörens lokaler, anordningar och redskap eller produktionsanläggningen innan verksamheten inleds. Då ska tillsynsmyndigheten inspektera tillverkningen vid produktionsanläggningen, lagringen av produkter samt den ekonomiska aktörens kvalitetssystem för att säkerställa att verksamheten uppfyller kraven i lagen om gödselmedel.

I 5 mom. föreslås bestämmelser om vilka uppgifter en ekonomisk aktör årligen ska meddela till Livsmedelsverket för tillsynen och statistiken på det sätt som verket begär. Anmälningsskyldigheten gäller både gödselprodukter som används vid tillverkning och gödselprodukter som har tillverkats. Anmälan ska innehålla mängderna för ovannämnda gödselprodukter samt uppgifter om de importerade gödselprodukternas ursprung, med vilket avses det land från vilket gödselprodukten har importerats till Finland och vid behov också ursprungslandet.

Enligt 6 mom. ska genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas närmare bestämmelser om innehållet när det gäller verksamhetens art i den anmälan som ska göras för registrering, och om anmälningsförfarandet.

15 §. Ansökan om förhandstillstånd. I 1 mom. föreslås bestämmelser om aktörernas skyldighet att ansöka om förhandstillstånd för gödselprodukter som tillhandahålls på marknaden genom ömsesidigt erkännande. Med förhandstillstånd avses enligt förordningen om ömsesidigt erkännande ett administrativt förfarande enligt en medlemsstat lagstiftning, där behöriga myndigheter i samma medlemsstat på grundval av en ansökan från en ekonomisk aktör är tvungna att ge sitt formella godkännande innan varor får tillhandahållas på marknaden i den medlemsstaten.

I 2 mom. ska de uppgifter som krävs för ansökan beskrivas. I ansökan ska uppges uppgifter för identifiering av importören samt uppgifter på basis av vilka det kan visas att produkten tillhandahålls lagligen på marknaden på det sätt som avses i förordningen om ömsesidigt erkännande, det vill säga i en annan medlemsstat, i en EES-stat eller i Turkiet, samt eventuella tekniska bestämmelser som hänför sig till produkten, såsom den lagstiftning enligt vilken produkten överensstämmer med. Om gödselprodukten ska dessutom de komponentmaterial som använts vid tillverkningen av produkten uppges. Av ansökan ska för analys av gödselprodukter framgå en testrapport eller ett certifikat som utfärdats av ett ackrediterat organ för bedömning av överensstämmelse. På basis av uppgifterna om komponentmaterial kan Livsmedelsverket bedöma om produkten innehåller avfallsbaserade material eller andra material som ökar risken. I fråga om när avfall upphör att klassificeras som avfall beaktas bestämmelserna i avfallslagstiftningen och i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall, nedan *avfallstransportförordningen*. Av ansökan ska också framgå en beskrivning av tillverkningsmetoden och en varudeklaration genom vilken produkten tillhandahålls på marknaden i Finland. När en produkt innehåller animaliska biprodukter ska bearbetningsanläggningens godkännandenummer enligt förordningen om animaliska biprodukter uppges.

I 3 mom. ska förutsättningarna för beviljande av tillstånd beskrivas. Förutsättningarna för beviljande av tillstånd liksom det administrativa beslutet om avslag på ansökan följer principen om ömsesidigt erkännande.

Enligt förordningen om ömsesidigt erkännande omfattas myndighetsbeslut om begränsat eller nekat marknadstillträde enbart med motiveringen att en vara inte har giltigt förhandsgodkännande inte av förordningens tillämpningsområde. Förordningen i fråga tillämpas däremot på beslut om avslag som fattas på basis av ett förhandstillstånd.

Paragrafen är ny.

16 §. Krav som gäller register och spårbarhet. På samma sätt som i den gällande lagen förpliktar 1 mom. en ekonomisk aktör som tillverkar, på marknaden släpper ut eller importerar gödselprodukter att för tillsynen föra ett register över sådan verksamhet som avses i den föreslagna lagen. Ur registret ska för varje parti framgå inköp av gödselprodukter och komponentmaterial till sådana, deras ursprung, mängden gödselprodukter och komponentmaterial som har bearbetats och tillverkats, försäljningar och andra överlåtelse av gödselprodukter samt lagringsplatser. I registret ska dessutom mängderna importerade och exporterade gödselprodukter antecknas. Uppgifterna ska kunna kontrolleras av tillsynsmyndigheten i fem år från utgången av det år då gödselprodukten släpptes ut på marknaden. Uppgifterna i fråga framgår inte nödvändigtvis av den ekonomiska aktörens bokföring enligt bokföringslagen (1336/1997).

Enligt 2 mom. gäller skyldigheten att föra register inte ekonomiska aktörer som enbart bedriver parti- eller detaljhandelsverksamhet. Närmare bestämmelser om registrets innehåll och organiseringen av registret får fortfarande utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

17 §. Kvalitetssystem. I paragrafen föreslås det en skyldighet för en ekonomisk aktör som tillverkar gödselprodukter att ta i bruk ett kvalitetssystem. Med hjälp av kvalitetssystemet ska tillverkaren säkerställa att gödselprodukterna överensstämmer med de bestämmelser i denna lag och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den som tillämpas på dem. Tillverkaren ska också se till att de arbetstagare som deltar i tillverkningen och bearbetningen av gödselprodukten är medvetna om kvalitetssystemet och systemets innehåll. Kvalitetssystemet motsvarar i regel skyldigheten att ha egenkontroll i den gällande lagen.

Enligt 2 mom. ska kvalitetssystemet omfatta teknik, processer och åtgärder för tillverkning, kvalitetskontroll och kvalitetssäkring, inspektioner och tester som hänför sig till kvalitetssäkring samt deras intervall. Kvalitetssystemet ska på begäran lämnas till Livsmedelsverket.

Enligt 3 mom. är Livsmedelsverket skyldigt att ge råd om upprättandet och genomförandet av ett kvalitetssystem. Enligt förslaget ska närmare bestämmelser om kvalitetssystemets innehåll utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

18 §. Försök och forskning. I den föreslagna paragrafen föreskrivs det att Livsmedelsverket kan bevilja tillstånd för sådana försök i forsknings- och utvecklingssyfte som utförs någon annanstans än vid forskningsinstitut och som förutsätter utsättning i miljön av gödselprodukter. Försök som utförs vid forskningsinstitut ska inte omfattas av lagens tillämpningsområde. Tillstånd ska sökas om gödselprodukten inte överensstämmer med denna lag eller med förordningen om gödselprodukter och om gödselprodukten inte har tillhandahållits på marknaden i Finland genom ömsesidigt erkännande.

Enligt 2 mom. ska den sökande lämna Livsmedelsverket uppgifter om den produkt som försöket avser, dess användningssyfte och den mängd som används, försökets omfattning och varaktighet samt bedöma vilka miljökonsekvenser produkten kan ha. Den som ansöker om tillstånd ska också utse en ansvarig person för försöket.

I 3 mom. föreskrivs det om förutsättningarna för beviljande av tillstånd.

Enligt 4 mom. ska aktören avbryta ett försök, om det under försökets gång framgår att produkten har sådana betydande skadliga verkningar för människors eller djurs hälsa, växters sundhet eller miljön som inte kunde bedömas när anmälan gjordes eller tillståndet beviljades. Livsmedelsverket ska dessutom omedelbart underrättas om saken.

Livsmedelsverket kan i enlighet med 5 mom. återkalla ett beviljat tillstånd till försök, om det framgår att produkten har betydande skadliga verkningar för människors eller djurs hälsa, växters sundhet eller miljön eller om innehavaren av tillståndet på ett väsentligt sätt bryter mot tillståndsvillkoren.

4 kap. Organ för bedömning av överensstämmelse

19 §. Anmälande myndighet. I paragrafen föreslås det att Livsmedelsverket ska vara anmälande myndighet, eftersom verket har tillräcklig specialkunskap om förfarandena för bedömning av kraven för EU-gödselprodukter samt om de olika typerna och produktkategorierna av EU-gödselprodukter. Livsmedelsverket godkänner också de anmälda organen efter det att kommissionen gett det anmälda organet ett identifikationsnummer.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

20 §. Ansökan om godkännande som anmält organ för bedömning av överensstämmelse. I artikel 24 i förordningen om gödselprodukter finns det noggranna bestämmelser om krav som gäller organ för bedömning av överensstämmelse som ansöker om att bli ett anmält organ i Finland. Ansökan om godkännande som anmält organ ska lämnas till Livsmedelsverket.

Ett anmält organ för bedömning av överensstämmelse kan, om de krav som ställs i förordningen om gödselprodukter uppfylls, ge ett dotterbolag eller en underleverantör i uppdrag att utföra sådana arbeten där organet självt är kompetent. Enligt artikel 26 i förordningen om gödselpro-

dukt ska ett anmält organ för bedömning av överensstämmelse säkerställa att underleverantören uppfyller samma krav som gäller anmälda organ enligt artikel 24 och informera den anmälande myndigheten, det vill säga Livsmedelsverket, om detta. Organet tar också fullt ansvar för de uppgifter som underleverantören utför, oavsett var underleverantören är etablerad. Dessutom får ett anmält organ lägga ut på underentreprenad endast sådan verksamhet som kunden samtycker till. De anmälda organen ska hålla de relevanta dokumenten rörande bedömningen av underleverantörens kvalifikationer och själva bedömningen av överensstämmelse tillgängliga för den anmälande myndigheten, det vill säga Livsmedelsverket. Underleverantörer omfattas således av motsvarande krav och genom ett anmält organ också av motsvarande myndighetstillsyn som den ursprungliga tjänsteproducenten, även om omfattningen av de bedömningar av överensstämmelse som utförs som underentreprenad inte har begränsats i förordningen.

För tydlighetens skull föreslås det i 3 mom. en hänvisning om att bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar ska tillämpas på personalen vid ett anmält organ för bedömning av överensstämmelse eller ett dotterbolag eller en underleverantör som organet använder när personalen sköter uppgifter som enligt förordningen om gödselprodukter hör till ett anmält organ. Ett anmält organs rätt att använda dotterbolag eller underleverantörer vid bedömningen av överensstämmelse med kraven baserar sig på artikel 26 i förordningen om gödselprodukter. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Dessutom ska ett anmält organ för bedömning av överensstämmelse eller ett dotterbolag eller en underleverantör som organet använder vid utförandet av sina uppgifter iakttaga de allmänna förvaltningslagarna, det vill säga förvaltningslagen (434/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), språklagen (423/2003), lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) och lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019).

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

21 §. *Godkännande som anmält organ samt begränsning eller återkallelse av godkännande.* I paragrafen föreskrivs närmare om det nationella förfarandet för godkännande, genom vilket ett organ för bedömning av överensstämmelse godkänns som och utses till anmält organ för att utföra bedömningar av överensstämmelse.

För att ett organ för bedömning av överensstämmelse ska kunna bli ett anmält organ ska Livsmedelsverket anmäla organet med iakttagande av det anmälningsförfarande som avses i artikel 28 i förordningen om gödselprodukter och med hjälp av kommissionens elektroniska anmälningsverktyg. Ett organ för bedömning av överensstämmelse får bedriva verksamhet som anmält organ endast om kommissionen eller en annan medlemsstat inte har gjort några invändningar. Först därefter får Livsmedelsverket fatta beslut om godkännande och utseende av ett organ till godkänt organ.

Godkännandet kan begränsas eller återkallas av den myndighet som svarar för anmälan, om förutsättningarna i artikel 30 i förordningen om gödselprodukter uppfylls.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

5 kap. Myndigheterna och deras uppgifter

22 §. Livsmedelsverket. Enligt paragrafen ska Livsmedelsverket vara den tillsynsmyndighet som bär det huvudsakliga ansvaret för tillsynen och som svarar för planeringen, styrningen och utvecklingen av tillsynen över gödselprodukter samt för tillsynen över att lagstiftningen om gödselmedel verkställs och efterföljs.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

23 §. Närings-, trafik- och miljöcentralerna. Enligt paragrafen utövar Närings-, trafik- och miljöcentralerna jämsides med Livsmedelsverket tillsyn över gödselprodukter inom sina verksamhetsområden. Tillsynen kan omfatta tillsyn över tillverkning och användning. Marknadskontrollen sker i fortsättningen i enlighet med marknadskontrollagen. Enligt marknadskontrollagen kan Livsmedelsverket anlita utomstående experter vid tillsynen.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

24 §. Tullen. Enligt paragrafen utövar Tullen jämsides med Livsmedelsverket tillsyn över importen av gödselprodukter. I fråga om EU-gödselprodukter är Tullen den myndighet som svarar för de yttre gränskontrollerna enligt artikel 25.1 i marknadskontrollförordningen och som övervakar att exportförbudet enligt 23 § i marknadskontrollagen och föreläggandet om förstöring enligt 25 § iaktas vid den yttre gränsen.

25 §. Auktoriserade inspektörer. Enligt paragrafen kan Livsmedelsverket skriftligen utse inspektörer för att bistå vid tillsynen. Inspektörerna handlar under tjänsteansvar och under tillsyn av Livsmedelsverket. De auktoriserade inspektörerna ska bistå myndighetstillsynen vid kontroller och provtagning. Med auktoriserade inspektörer avses endast personer utanför myndighetsorganisationen. Livsmedelsverket svarar för utbildningen av inspektörer och provtagare och för att inspektörerna har tillräcklig yrkeskompetens och sakkunskap för skötseln av sina uppgifter. En auktoriserad inspektör ska vid behov visa upp ett skriftligt intyg över sitt bemyndigande att utföra inspektioner. Med skriftligt intyg avses i första hand en handling över inspektörsbehörighet och i andra hand ett av Livsmedelsverket utfärdat beslut om bemyndigande. I praktiken kan bemyndigandenas innehåll och inspektörernas kompetenskrav och övriga villkor variera beroende på provtagningsuppgiften eller annan därmed jämförbar uppgift, inspektörens verksamhetsområde eller placeringssort och andra motsvarande faktorer.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Det är ändamålsenligt att alltjämt föra över den verksamhet som föreslås i paragrafen så att den står utanför myndighetsmaskineriet, eftersom det i praktiken är nödvändigt att anlita auktoriserade inspektörer för kontroller och provtagning för att få en smidig och effektiv kontroll- och tillsynsverksamhet. Verksamheten kan kräva oförutsedda brådskande åtgärder, verksamhetsområdet kan omfatta hela landet och verksamheten kan vara strängt tidtabellsbunden. Att utvidga myndighetsorganisationen så att den täcker hela denna verksamhet kan inte anses ändamålsenligt.

Enligt 2 mom. kan Livsmedelsverket återkalla ett bemyndigande om inspektören eller provtagaren försummar att iaktta de villkor som Livsmedelsverket ställt eller bryter mot de förpliktelser som följer av uppdraget.

Enligt 40 kap. 11 § 5 punkten underpunkt b i strafflagen (39/1889) betraktas som en person som utövar offentlig makt även den som deltar i beredningen av ett beslut som gäller offentlig makt bland annat genom att ta prover eller utföra inspektioner. För tydlighetens skull föreslås det i 3

RP 32/2022 rd

mom. en hänvisning om att straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på auktoriserade inspektörer. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

På auktoriserade inspektörer tillämpas dessutom bestämmelserna i förvaltningslagen (434/2003), språklagen, samiska språklagen (1086/2003), lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) och lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019). Bestämmelser om offentlighet för handlingar som lämnas till auktoriserade inspektörer och handlingar som de upprättar, inspektörernas tystnadsplikt och hur offentligheten för handlingar förverkligas finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

26 §. Anlitande av utomstående experter. Enligt paragrafen har Livsmedelsverket möjlighet att som utomstående experter vid testning av gödselprodukter anlita provningsorgan och provningslaboratorier. Enligt paragrafen ska utomstående experter ha sådan sakkännedom och kompetens som uppgifterna kräver. Bestämmelser om ackreditering av provningsorgan och provningslaboratorier som ansvarar för bedömningen av produkters överensstämmelse med kraven finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter.

De utomstående experternas roll ska vara assisterande och kompletterande. Att anlita en utomstående expert är således inte problematiskt med tanke på 124 § i grundlagen (GrUU 42/2005 rd). Propositionen äventyrar inte de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning.

På utomstående experter tillämpas även utan ett uttryckligt omnämnande de allmänna förvaltningslagarna. För tydlighetens skull föreslås det i 2 *mom.* en hänvisning om att straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på utomstående experter (40 kap. 11 § 5 punkten i strafflagen). Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

Enligt 3 *mom.* finns bestämmelser om anlitande av utomstående experter vid marknadskontroll i 14 § i marknadskontrollagen.

Paragrafen är ny.

6 kap. Tillsyn

27 §. Allmänna principer för tillsynen. I paragrafen föreslås bestämmelser om allmänna principer för tillsynen, såsom objektivitet, regelbundenhet och ändamålsenlighet samt om sätten att genomföra tillsynen och de olika genomförandefaserna i tillsynen. Det föreslås att bestämmelser om marknadskontrollen av gödselprodukter och EU-gödselprodukter ska finnas i marknadskontrollagen.

I 2 *mom.* föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning, enligt vilket närmare bestämmelser om organiseringen av tillsynen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

28 §. Förhandsanmälan. I paragrafen föreslås bestämmelser om en ekonomisk aktörs skyldighet att göra en anmälan till tillsynsmyndigheten om gödselprodukter som importeras från länder utanför Europeiska unionen. Jämfört med den gällande lagen innehåller förslaget inte längre

något krav på att göra en förhandsanmälan om gödselprodukter eller råvaror till gödselprodukter som importeras från en annan EU-medlemsstat.

Enligt *1 mom.* ska en ekonomisk aktör innan ett parti gödselprodukter tas emot göra en anmälan till Livsmedelsverket så att verket vid behov ska ha möjlighet till provtagning. Gödselprodukter ska i regel övervakas genom inspektioner för varje parti som baserar sig på riskbedömning och alltid, om det finns grundad anledning att misstänka att de medför fara för människors och djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön. Till riskprodukter kan också räknas höra gödselprodukter som levererats direkt från hamnen till gården och som har beställts via näthandel.

I *2 mom.* ska de uppgifter som ska framgå av förhandsanmälan beskrivas: uppgifter för identifiering av importören, gödselproduktens namn och kategori, partiets storlek, avgångsland, tid för ankomsten till Finland och ankomstort samt importsätt.

Enligt det föreslagna *3 mom.* ska skyldigheten att göra förhandsanmälan inte gälla EU-gödselprodukter. Bestämmelser om yttre gränskontrollen av EU-gödselprodukter enligt artiklarna 25–28 i Tullens marknadskontrollförordning finns i marknadskontrollagen.

I *4 mom.* finns bestämmelser om att gödselprodukter som importeras ska förvaras under Tullens uppsikt på ett av Livsmedelsverket godkänt ställe tills verket har fått tillräcklig utredning om att gödselprodukterna uppfyller kraven i lagstiftningen. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att gödselprodukter som släpps ut på marknaden i Finland inte medför fara för människors eller djurs hälsa, växters sundhet eller miljön.

I *5 mom.* föreslås ett bemyndigande om att närmare bestämmelser om när och hur förhandsanmälan ska göras får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

29 §. Tillsynsplan och rapportering. Enligt förslaget ska Livsmedelsverket utarbeta en plan för tillsynen och en rapport om genomförd tillsyn. Offentliggörandet av resultaten ökar öppenheten i verksamheten och effektiviserar tillsynen. De resultat som offentliggörs är i allmänhet statistiska uppgifter och gäller till exempel de ekonomiska aktörer som omfattas av tillsynen, tillverkade och importerade gödselprodukter, provmängderna, förbjudna partier och undersökningsresultat. Enligt paragrafen ska Livsmedelsverket årligen utarbeta en plan för tillsynen med hjälp av vilken det preciseras vart tillsynsmyndigheterna ska rikta tillsynen, det vill säga vad som ska inspekteras och var prover ska tas.

I tillsynsplanen preciseras vad den riskbaserade tillsynen ska riktas till varje år. Enligt *2 mom.* ska i tillsynsplanen anges de inspektioner som ska utföras, vilken typ av verksamhet tillsynen ska riktas till samt antalet årliga inspektioner. Tillsynsplanen kan vid behov också innehålla andra delområden som är viktiga med tanke på tillsynen, såsom kommunikation och information. Det primära syftet med tillsynsplanen är att styra tillsynen över gödselprodukter och främja en långsiktig och planmässig tillsyn. Rapporten ska inbegripa de uppgifter som är väsentliga för tillsynen.

Enligt *3 mom.* gäller tillsynsplanen inte marknadskontroll. Bestämmelser om kontrollplanen för marknadskontrollen finns i 7 § i marknadskontrollagen.

30 §. Rätt att utföra inspektioner. I paragrafen föreslås bestämmelser om tillsynsmyndigheters eller auktoriserade inspektörers rätt att utföra de inspektioner som den offentliga tillsynen förutsätter.

Enligt *1 mom.* har tillsynsmyndigheten rätt att för tillsynen vidta sådana tillsynsåtgärder som det föreskrivs om i den nationella lagen. För tillsynen ska myndigheten få tillträde till platser där gödselprodukter eller handlingar som gäller dem hanteras, används eller förvaras, inspektera transportmedel, aktörens bokföring och det register som aktören för med stöd av 6 och 16 § över uppgifter som har att göra med verksamheten eller användningen samt avgiftsfritt ta behövliga prover.

Enligt *2mom.* gäller skyddet för hemfriden alla utrymmen som används för boende av permanent natur, och i dem får inspektioner utföras endast av myndigheter. I sådana utrymmen får en inspektion utföras endast om inspektionen är nödvändig för att utreda omständigheter som är föremål för inspektionen och det finns grundad anledning att misstänka att någon har gjort sig skyldig till ett förfarande som är straffbart enligt denna lag och inspektionen är nödvändig för utredning av brott. Exempelvis gårdens gårdsplan eller lager- och produktionsbyggnader omfattas inte av hemfriden.

Enligt *4 mom.* ska provtagningen och testningen av gödselprodukter utföras genom användning av harmoniserade standarder eller, om sådana inte finns, genom en internationellt godkänd standardmetod eller, om inte heller sådana finns, genom en lika giltig validerad metod för analys och provtagning av gödselprodukter.

Enligt *5 mom.* får närmare bestämmelser om provtagning och undersökningen av prover, inklusive undersökningsmetoderna, samt om det övriga kontroll- och tillsynsförfarandet utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Enligt *6 mom.* har marknadskontrollmyndigheten rätt att avgiftsfritt ta behövliga prover också vid kontroll enligt marknadskontrollagen. I övrigt finns bestämmelser om marknadskontrollmyndighetens rätt att utföra inspektioner i 9 § i marknadskontrollagen.

31 §. Myndighetens rätt att få uppgifter. I paragrafen föreslås bestämmelser om att tillsynsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna har rätt att av statliga och kommunala myndigheter, de som sköter offentliga uppdrag samt av aktörer enligt lagen och andra som omfattas av skyldigheterna enligt lagen få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen. Rätten att få uppgifter av ekonomiska aktörer ska också gälla auktoriserade inspektörer. Sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för tillsynen kan till exempel hänföra sig till uppgifter som omfattas av företags-hemligheten.

Enligt *2 mom.* har tillsynsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att av myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag få sådana uppgifter om hur den ekonomiska aktören skött registrerings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och av Tullen uttagna avgifter samt om den ekonomiska aktörens verksamhet, ekonomi och kopplingar som är nödvändiga för att klargöra den tillförlitlighet som avses i 12 § eller för i 40 § avsett avbrytande eller återkallande av registreringer.

Den föreslagna bestämmelsen är delvis ny och motsvarar till den del bland annat det som föreskrivs i de gällande livsmedels- och foderlagarna.

32 §. Maskinell underskrift. I paragrafen föreslås att ett beslut som fattats med stöd av denna lag och förordningen om gödselprodukter och de handlingar som hänför sig till behandlingen av ett ärende får undertecknas maskinellt. Lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet möjliggör elektronisk underskrift men förpliktar inte till det. Om en elektronisk underskrift används ska den tekniskt vara av ett visst slag. Bestämmelser om maskinell

underskrift finns i 20 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet. Enligt 20 § 2 mom. föreskrivs det särskilt om maskinell underskrift av handlingar som kommit till i förvaltningsmyndigheternas verksamhet. Användning av maskinell underskrift är tekniskt ett enklare förfarande än den elektroniska signering av handlingar som avses i 16 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet.

Man kan försäkra sig om en maskinellt undertecknad handlingar autenticitet och integritet genom att i handlingen anteckna dess unika identifikator och sidnumrering samt en numrering på varje sida som visar det totala antalet sidor. Beslutet skapas i myndighetens informationssystem, vilket förutsätter att användaren loggar in i systemet och att beslutet meddelas via en myndighets e-tjänst eller annars i ett tillförlitligt sammanhang, till exempel från myndighetens e-postadress. I fråga om handlingar som allvarligt ingriper i rättigheterna för en aktör ska maskinell underskrift dock inte användas. Under dessa förutsättningar kan maskinell underskrift anses vara tillräcklig för beslut och handlingar enligt lagen om gödselmedel.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

33 §. Tillsynsregister. I paragrafen föreslås bestämmelser om det register för tillsynen som förs av Livsmedelsverket. I registret antecknas de ekonomiska aktörernas verksamhet på basis av de anmälningar som gjorts enligt 14 § samt väsentliga förändringar i verksamheten och upphörande med verksamheten. Enligt 1 mom. ska lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (560/2021) tillämpas på registret, om inte något annat föreskrivs nedan. Livsmedelsverket är personuppgiftsansvarig för tillsynsregistret. Behandlingen av personuppgifter hänför sig till Livsmedelsverkets lagstadgade verksamhet.

I 2 mom. föreskrivs det om de uppgifter som Livsmedelsverket antecknar om ekonomiska aktörer i tillsynsregistret.

Enligt 3 mom. ska uppgifterna om en ekonomisk aktör som upphört med sin verksamhet avföras ur registret inom tre år från det att den ekonomiska aktören har meddelat Livsmedelsverket att verksamheten upphör eller från det att den ekonomiska aktörens verksamhet har upphört. Uppgifter ska dock inte avföras, om det är nödvändigt att bevara dem för att fullgöra ett åliggande som grundar sig på lag, för att ett ärende är anhängigt eller för att utföra kontroll enligt Europeiska unionens lagstiftning eller någon annan lagstiftning, eller om det i Europeiska unionens lagstiftning krävs att uppgifterna bevaras. Uppgifter ska avföras så snart det inte finns någon lagstadgad grund för behandlingen av dem. Om en ekonomisk aktör inte har meddelat Livsmedelsverket att verksamheten upphör och den ekonomiska aktören inte nås, kan uppgiften om att verksamheten upphört kontrolleras till exempel i handelsregistret. Att verksamheten upphört kan också utredas på andra sätt. En förvaringstid på tre år är nödvändig bland annat för att gödselprodukternas spårbarhet ska kunna garanteras. Bestämmelserna om avförandet av uppgifter behövs med tanke på hanteringen av riskerna i samband med behandlingen av uppgifter, eftersom det är fråga om en mycket stor informationsresurs vars uppgifter behandlas av många myndigheter.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (dataskyddsförordning) gäller behandlingen av personuppgifter. I förordningen avses med behandling av personuppgifter alla åtgärder beträffande personuppgifter eller uppsättningar av personuppgifter, såsom insamling, lagring, användning, utlämning, sammanförande, radering och förstöring. Begreppet personuppgifter är omfattande i förordningen och omfattar varje upplysning som avser en identifierad eller direkt eller indirekt identifierbar fysisk person.

Enligt dataskyddsförordningens principer ska personuppgifter samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. De personuppgifter som samlas in ska vara adekvata och relevanta och behövas med tanke på ändamålet med behandlingen. Den personuppgiftsansvarige ska utan dröjsmål rätta eller radera inexacta och felaktiga uppgifter. Dessutom förutsätter dataskyddsförordningen att den personuppgiftsansvarige ser till att personuppgifterna behandlas på ett lagligt och öppet sätt i förhållande till den registrerade och att den registrerade kan få uppgifter om behandlingen av personuppgifter som gäller honom eller henne själv. Den registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen kan dock under vissa förutsättningar begränsas. Enligt artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen är behandlingen av personuppgifter laglig bland annat när den hänför sig till en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige.

I 24 § 1 mom. 23 punkten föreskrivs att uppgifter som gäller personers ekonomiska ställning är sekretessbelagda. Enligt 24 § 1 mom. 20 punkten är sekretessbelagda dessutom handlingar som innehåller uppgifter om en privat företagshemlighet samt sådana handlingar som innehåller uppgifter om någon annan motsvarande omständighet som har samband med privat näringsverksamhet, om utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling skulle medföra ekonomisk skada för näringsidkaren.

I artikel 6.2 och 6.3 i dataskyddsförordningen föreskrivs om det nationella handlingsutrymmet i anslutning till de nämnda grunderna för behandling, det vill säga om möjligheten att genom nationella bestämmelser föreskriva om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter. Nationellt kan det föreskrivas bland annat om vilken typ av uppgifter som ska behandlas, de registrerade, utlämnande av uppgifter, ändamålsbegränsningar och bevaringstider. Enligt dataskyddsförordningen får behandling av personuppgifter endast utföras begränsat, på det sätt som nämns i artikel 6.4, för andra ändamål än det för vilket personuppgifterna samlades in. Om rätten till en behandling av uppgifter som avviker från det ursprungliga användningsändamålet får dock föreskrivas i medlemsstaternas nationella lagstiftning, ”som utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att skydda de mål som avses i artikel 23.1”. I nämnda artikel 23.1 nämns som godtagbara mål bland annat skydd av de registrerade, den allmänna säkerheten, något annat av unionens eller en medlemsstats viktiga mål av generell allmänt intresse, såsom folkhälsa, samt en tillsyns-, inspektions- eller regleringsfunktion som har samband med myndighetsutövning.

I den föreslagna lagen om gödselmedel föreslås det bestämmelser om den personuppgiftsansvarige, användningsändamålet med registret, det centrala informationsinnehållet i registret, om utlämnande av registeruppgifter till miljömyndigheterna på eget initiativ i vissa situationer samt om bevaringstider för uppgifter och om avförande av uppgifter ur registret. I övrigt ingår den föreslagna lagens särskilda bestämmelser som kompletterar och preciserar dataskyddsförordningen i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (RP 262/2020 rd).

I lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs föreskrivs det om syftet med livsmedelsförvaltningens informationsresurs. Utöver Livsmedelsverket föreslås det att NTM-centralerna, regionförvaltningsverken och kommunerna ska vara gemensamt personuppgiftsansvariga och att ansvarsfördelningen i anslutning till en situation med gemensamt personuppgiftsansvariga ska fastställas i lag. Livsmedelsverket är personuppgiftsansvarig enligt lagen om gödselmedel. Dessutom föreskrivs det i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs om myndigheternas skyldighet att anmäla till den andra myndigheten om uppgifter som kan innebära en överträdelse av lagstiftning som hör till en annan myndighets tillsynsbehörighet. Den nämnda lagen innehåller också nya bestämmelser som hänför sig till genomförandet av Inspiredirektivet och miljöinformationsdirektivet och som gäller utlämnande av viss geografisk in-

formation och miljöinformation ur livsmedelsförvaltningens informationsresurs. Dessutom innehåller lagen bland annat bestämmelser om offentliggörande av stödtagare, myndighetens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter till vissa myndigheter som deltar i bekämpningen av grå ekonomi samt om avförande av registeruppgifterna ur livsmedelsförvaltningens informationsresurs.

34 §. Myndighetens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter. Enligt förslaget ska tillsynsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna ha rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter som den fått i sin verksamhet till en miljömyndighet som på grund av sitt uppdrag behöver få dessa uppgifter. Som komponentmaterial i gödselprodukter används många olika slags avfall, biprodukter och kemikalier vars behandling kan orsaka förorening av miljön. Tillverkningen av gödselprodukter utgör också ofta en del av verksamheten för avfallshantering och bearbetning av avfall. Det är viktigt att det är möjligt att lämna ut uppgifter om iakttagelser som gjorts i samband med tillsynen över gödselprodukter och som hänför sig till lagstadgade uppgifter som gäller miljöskydd till den myndighet som avses i miljöskyddslagen. De uppgifter som lämnas ut till en miljömyndighet hänför sig i första hand till verksamhet som upptäckts vid tillsynen och som i väsentlig grad strider mot miljötillståndet. Det kan till exempel vara fråga om en behandlingsmängd, ett behandlingssätt eller en behandlingsskapacitet som avviker från tillståndsvillkoren.

I lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs finns en bestämmelse om myndighetens rätt att i vissa situationer trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ lämna ut uppgifter ur livsmedelsförvaltningens informationsresurs till en annan myndighet. Bestämmelsen i fråga baserar sig på behovet av att med hjälp av myndighetssamarbete och utbyte av uppgifter förbättra förutsättningarna för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet. Bestämmelsen gör det möjligt att lämna ut sådana uppgifter som är nödvändiga för förundersökningsmyndigheter, åklagare, centralen för utredning av penningtvätt, Skatteförvaltningen eller arbetskyddsmyndigheterna för vissa i lagen specificerade uppgifter.

Den föreslagna bestämmelsen är ny.

35 §. Offentliggörande av tillsynsresultat. Enligt paragrafen ska Livsmedelsverket årligen på sin webbplats offentliggöra de rapporter om genomförandet av tillsynen som avses i 29 §. Personuppgifter och sekretessbelagda uppgifter får dock inte offentliggöras. Offentliggörandet av resultaten ökar öppenheten i verksamheten och effektiviserar tillsynen. De resultat som offentliggörs är i allmänhet statistiska uppgifter och gäller de ekonomiska aktörer som omfattas av tillsynen, gödselprodukter, provmängderna av gödselprodukter, förbjudna tillverknings- och importpartier samt analysresultat.

Enligt 2 mom. får närmare bestämmelser om offentliggörandet av tillsynsresultaten utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

7 kap. Administrativa tvångsmedel och påföljder

36 §. Föreläggande. Om en ekonomisk aktör inte iakttar lagen om gödselmedel eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den, kan Livsmedelsverket bestämma att aktören ska fullgöra sin skyldighet inom utsatt tid. Ett föreläggande kan meddelas endast i sådana fall där den ekonomiska aktörens verksamhet inte kräver att ett förbud enligt 38 § meddelas. Ett föreläggande ska meddelas till exempel i en situation där förpackningsmärkningar saknas eller en ekonomisk aktör försummar anmälningsskyldigheten eller skyldigheten att föra register eller verksamheten

inte uppfyller kraven i lagstiftningen. Bestämmelser om marknadskontrollmyndighetens åtgärdsföreläggande ska finnas i 17 § i marknadskontrollagen. Enligt artikel 41 i förordningen om gödselprodukter ska en medlemsstat begära att den ekonomiska aktören åtgärdar den bristande överensstämmelsen i fråga om de bristande överensstämmelser som räknas upp i den bestämmelsen.

Av tillsynsmyndighetens beslut ska vid behov framgå till exempel hur man ska gå till väga med gödselprodukten eller hur verksamheten fortsätter innan den bristande överensstämmelsen med bestämmelserna har avhjälpas. Om Livsmedelsverket försäkras sig om att missförhållandet kan avhjälpas på något annat sätt än genom ett föreläggande, är det inte nödvändigt att meddela ett föreläggande. Myndigheten ska i sitt beslut bestämma om missförhållandet ska avhjälpas omedelbart eller inom den tid som myndigheten bestämmer.

37 §. Påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen. Enligt förslaget kan man som påföljd vid vissa förseelser påföra en administrativ påföljdsavgift. Det anses motiverat att föreskriva om en påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen för att garantera gödselprodukters säkerhet genom en effektiv och fungerande offentlig tillsyn. Metoderna för administrativ styrning och administrativa tvångsmedel kan inte alltid anses tillräckligt effektiva och ändamålsenliga, men förseelsernas art förutsätter dock inte nödvändigtvis att det straffrättsliga systemet tillämpas. Påföljdsavgiften inom gödselmedeltillsynen baserar sig på nationella behov.

I 1 mom. specificeras vilka skyldigheter förseelsen kan gälla för att en påföljdsavgift ska kunna påföras. I fråga om påföljdsavgiften ska det vara fråga om förseelser och försummelser som ska betraktas som ringa. Livsmedelsverket kan påföra en påföljdsavgift till exempel när ett föreläggande enligt 36 § anses vara otillräckligt och aktörens oaktsamhet har varit mindre än det uppsåt eller den grova oaktsamhet som en i 43 § avsedd förseelse mot lagen om gödselmedel förutsätter. Storleken på påföljdsavgiften föreslås vara minst 300 och högst 5 000 euro. Storleken motsvarar det som föreskrivs i andra författningar inom förvaltningsområdet, såsom i växtskyddslagen och foderlagen. Syftet med avgiftens storlek är särskilt att påföljden ska ha en förebyggande effekt.

Livsmedelsverket kan med stöd av 1 mom. påföra en påföljdsavgift, om en aktör försummar sina skyldigheter enligt 9 och 11 § i fråga om märkning och förpackning av gödselprodukter, försummar den ekonomiska aktörens skyldighet enligt 14 § att göra en anmälan, försummar sin skyldighet enligt 6 och 16 § att föra register eller försummar sin skyldighet enligt 28 § att göra en anmälan om import.

Genom påföljdsavgifter kan man ingripa i de vanligaste brister eller förfaranden som upptäcks vid tillsynen. Straffbestämmelsen behövs när det är fråga om mer komplicerade helheter som endast polisen har behörighet att utreda. En påföljdsavgift ska dock inte påföras i fråga om alla brister, utan påförandet av en administrativ påföljd påverkas i praktiken av hur allvarligt aktörens förfarande är, om förfarandet varit uppsåtligt och hur ofta förfarandet upprepats. Avsikten är att en administrativ påföljdsavgift ska omfatta endast sådana försummelser som det är enkelt att bevisa och som inte kräver utredningsmässiga åtgärder. Det ska vara fråga om förseelser och försummelser som ska betraktas som ringa. De krav på proportionalitet och övriga krav som en god förvaltning ställer samt kraven på rättssäkerhet ska uppfyllas när avgiften påförs. I fråga om beslut som gäller påföljdsavgift ska det finnas rätt att överklaga, och en part ska ha rätt att bli hörd innan den påförs en avgift. En påföljdsavgift som tillsynsmyndigheten påfört ska vara verkställbar endast om den har vunnit laga kraft.

Enligt 2 mom. ska vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek hänsyn tas till förfarandets art och skadlighet och hur ofta förfarandet upprepats. Avgiften behöver inte påföras eller avgiften

kan påföras till ett mindre belopp än minimibeloppet, om gärningen kan anses vara ringa och det med tanke på försummelsens art, hur ofta den upprepats, försummelsens planmässighet och andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att avgift påförs till ett mindre belopp än minimibeloppet. Det är inte heller nödvändigt att påföra en påföljdsavgift i sådana fall där det bestäms att gödselprodukten ska förstöras, vilket redan medför en betydande ekonomisk förlust för importören. Eftersom det är fråga om en administrativ påföljdsavgift, ska påföljdens straffkaraktär och förebyggande effekt beaktas vid bestämmandet av avgiftens storlek. Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

Enligt 4 mom. får påföljdsavgift inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. I många tillsynsobjekt förrättas inspektion en gång om året, vilket innebär att en kortare tid än ett år i många fall leder till att försummelsen upptäcks för sent och att påföljdsavgift inte längre kan påföras. En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om avgiften meddelades. Enligt förslaget avskrivs påföljdsavgiften när en betalningsskyldig fysisk person avlider. Betalningsskyldigheten ska således endast gälla den betalningsskyldige vars försummelse påföljden riktar sig mot, och skyldigheten övergår inte på dennes rättsinnehavare.

Enligt förslaget ska bestämmelser om verkställighet av påföljdsavgifter finnas i lagen om verkställighet av böter (672/2002). Därför föreslås det att den lagen ändras så att påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen fogas till tillämpningsområde för 1 § i den lagen. För verkställigheten av påföljdsavgiften svarar Rättsregistercentralen, som har motsvarande verkställighetsuppdrag. I fråga om verkställbarheten av ett beslut ska bestämmelserna i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) iakttas. Ingen ränta ska tas ut på påföljdsavgiften.

Den föreslagna bestämmelsen är ny och motsvarar bland annat det som föreskrivs i växtskyddslagen och foderlagen.

38 §. Förbud. I paragrafen föreslås bestämmelser om förbud som meddelas av tillsynsmyndigheten. Förbudet kan gälla tillverkning, bearbetning, utsläppande på marknaden, användning, import eller export av en gödselprodukt eller komponentmaterial till den. I 1 mom. räknas förutsättningarna för ett förbud upp. Livsmedelsverket kan förbjuda att en gödselprodukt eller komponentmaterial till den tillverkas eller bearbetas, om den tillverknings-, bearbetnings- eller förvaringslokal som används vid tillverkningen, tillverkningsmetoden, tillverkningsutrustningen, tillverkarens kvalitetssystem eller gödselprodukten eller komponentmaterial till den inte uppfyller kraven i lagen om gödselmedel eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Livsmedelsverket kan förbjuda att en gödselprodukt eller komponentmaterial till den släpps ut på marknaden eller används, om gödselprodukten eller komponentmaterial till den, förpackandet av gödselprodukten eller uppgifterna om den inte uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den eller om gödselprodukten används i strid med bruksanvisningarna. Livsmedelsverket kan också förbjuda att en gödselprodukt eller komponentmaterial till den importerats, om verket vid en inspektion upptäcker att gödselprodukten eller komponentmaterial till den inte uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den.

Ett förbud kan meddelas, om aktören på basis av ett föreläggande enligt 36 § inte fullgör sin skyldighet eller åtgärdar en produkts eller verksamhets bristande överensstämmelse utan fortsätter med den verksamhet som strider mot kraven, till exempel genom att släppa ut produkten på marknaden med felaktiga näringsuppgifter eller påståenden. Det kan också vara fråga om att gränsvärdet för ett skadligt ämne, såsom kadmium, som har upptäckts i gödselprodukten, har överskridits eller att det i gödselprodukten konstateras salmonella eller att halten av *Escherichia coli*-bakterier som visar gödselproduktens hygien överskrider den tillåtna maximimängden. Ett förbud kan också meddelas, om det vid en inspektion upptäcks att det vid tillverkningen av

gödselprodukten används sådana komponentmaterial som inte finns i förteckningen över komponentmaterial eller att komponentmaterial till gödselprodukter och gödselprodukter inte hålls åtskilda och detta kan orsaka att gödselproduktens hygien eller övriga kvalitet äventyras. I bestämmelserna kan det också ställas vissa temperaturkrav eller andra krav på behandling av hygieniseringen. Om det vid en inspektion upptäcks att dessa krav inte kan uppfyllas med denna utrustning, får ett förbud meddelas. För vissa komponentmaterial, såsom gödselprodukter som innehåller avloppsslam, kan begränsningar av användningen anges genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Livsmedelsverket kan meddela förbud, om det upptäcks att behövliga märkningar om begränsningar saknas i förpackningsmärkningarna för gödselprodukten eller om gödselprodukten används i strid med lagstiftningen eller förpackningsmärkningarna. Förbudet mot användning kan också hänföra sig till behovet att förhindra att en produkt som inte lämpar sig som gödselprodukt används som gödselprodukt eller att dra tillbaka en förbjuden produkt från marknaden, om det upptäcks att produkten medför fara för djurs hälsa, växters sundhet eller livsmedelssäkerheten. Även förbuden mot importerade gödselmedel ska i allmänhet basera sig på för höga halter av skadliga ämnen eller på bristfällig hygien, såsom salmonella som konstaterats i gödselprodukter.

Enligt 2 mom. ska ett förbud meddelas för viss tid, om det är möjligt att avhjälpa det missförhållande som ligger till grund för förbudet. Ett förbud ska återkallas om det missförhållande som förbudet grundar sig på avhjälps eller om missförhållandet inte längre är av betydelse för förbudet.

Enligt 3 mom. ska ett förbud iakttas trots ändringssökande, om inte besvärmyndigheten förbjuder verkställighet av tillsynsmyndighetens beslut eller bestämmer att verkställigheten ska avbrytas.

I 4 mom. föreslås en bestämmelse om att även närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att meddela ett tillfälligt förbud när saken inte tillåter dröjsmål. Ett tillfälligt förbud ska utan dröjsmål föras till Livsmedelsverket för avgörande. Förbudet förfaller, om Livsmedelsverket inte har fattat ett beslut inom två veckor efter att förbudet utfärdades.

Enligt 5 mom. gäller bestämmelserna i 1 mom. inte förbud som meddelas vid marknadskontroll, om vilket det föreskrivs i 18 § i marknadskontrollagen. Bestämmelser om marknadskontrollmyndighetens rätt att vidta åtgärder enligt artikel 41.2 i förordningen om gödselprodukter ska finnas i marknadskontrollagen. Enligt EU:s förordning om gödselprodukter ska en medlemsstat vidta alla lämpliga åtgärder för att begränsa eller förbjuda tillhandahållandet av EU-gödselprodukten på marknaden eller säkerställa att den återkallas eller dras tillbaka från marknaden. Om förbud som gäller EU-gödselprodukter ska informeras i enlighet med artikel 38.2 i EU:s förordning om gödselprodukter.

39 §. Temporära begränsningar. I paragrafen föreslås bestämmelser om att Livsmedelsverket har rätt att temporärt förbjuda tillverkning, utsläppande på marknaden, användning, import och export av en nationell gödselprodukt eller att begränsa dessa verksamheter samt att bestämma att förbjudna gödselprodukter ska dras bort från marknaden eller avlägsnas från innehavarnas lager, om det finns grundad anledning att anta att gödselprodukten kan orsaka betydande fara för människors eller djurs hälsa, växters sundhet eller miljön.

Avsikten är att paragrafen till skillnad från 36 och 38 §, som gäller enskilda fall, ska fungera som en allmänare klausul. En sådan begränsning som avses i paragrafen kan till exempel gälla ett visst komponentmaterial till en gödselprodukt i stället för ett enskilt parti. Det krävs inte att gödselprodukten eller verksamheten strider mot bestämmelserna. Ett kriterium är dock att de misstänks vara farliga. En temporär begränsning kan till exempel införas i en situation där man

vill utreda hur farlig en viss gödselprodukt som misstänks vara farlig är. Om det att en gödselprodukt misstänks vara farlig hänför sig till ett komponentmaterial till gödselprodukten kan de gödselprodukter som innehåller komponentmaterialet i fråga beläggas med användningsförbud så länge undersökningen pågår. Livsmedelsverket ska för sin egen del se till att behövliga utredningar utförs utan dröjsmål.

Enligt det föreslagna 2 mom. får Livsmedelsverket i enskilda fall ge tillstånd att avvika från de begränsningar som avses i 1 mom., om det kan säkerställas att det inte medför fara för människors eller djurs hälsa, västers sundhet eller miljön.

40 §. Avbrytande och återkallelse av registrering av ekonomiska aktörer. I paragrafen föreslås bestämmelser om förutsättningarna för att avbryta eller återkalla registreringen av ekonomiska aktörer. En verksamhet kan avbrytas eller återkallas om verksamheten i väsentlig grad strider mot gödselmedelsbestämmelserna och den ekonomiska aktören inte har iakttagit ett föreläggande eller förbud som Livsmedelsverket har meddelat med stöd av lagen om gödselmedel.

Enligt 2 mom. kan registreringen också avbrytas eller återkallas i det fall att aktören inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 12 §. Eftersom avbrytande eller återkallelse av registrering i hög grad ingriper i näringsidkarens rättsliga ställning, ska försummelserna av skyldigheten vara upprepade eller betydande med tanke på verksamheten. Aktören ska ges möjlighet att avhjälpa försummelsen och en förutsättning för avbrytande eller återkallelse av registreringen är att aktören inte har avhjälpt försummelsen trots föreläggande från en myndighet som avses i denna lag.

Ett beslut om avbrytande av verksamheten eller om avbrytande av registreringen gäller tills Livsmedelsverket konstaterar att de missförhållanden som beslutet grundade sig på har avhjulpts.

Den föreslagna bestämmelsen är ny.

41 §. Ny bearbetning, förstörande och återsändande av en gödselprodukt. I paragrafen föreskrivs det att i en situation där myndigheten med stöd av 38 § har meddelat ett förbud mot tillverkning, bearbetning, utsläppande på marknaden eller import av en gödselprodukt, kan Livsmedelsverket bestämma att gödselprodukten eller komponentmaterial till den ska bearbetas på nytt, förstöras eller återsändas till avgångslandet. Livsmedelsverket ska samarbeta med miljömyndigheterna i fråga om förstöringen av gödselprodukten eller komponentmaterial till den. Om det är fråga om ett parti för vilket tillstånd enligt avfallstransportförordningen har sökts, ska Livsmedelsverket samarbeta med Finlands miljöcentral. Detta behövs eftersom avfallstransportförordningen noggrant reglerar situationer där en redan godkänd avfallstransport inte kan genomföras på planerat sätt. Den ekonomiska aktören svarar för de kostnader som föranleds av föreläggandet om förstörande, bearbetning eller återsändande. Till beslutet kan Livsmedelsverket foga bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid verkställigheten av beslutet.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

42 §. Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande. Enligt paragrafen kan tillsynsmyndigheten förena ett föreläggande eller förbud som meddelats med stöd av denna lag med vite eller hot om tvångsutförande eller avbrytande. Bestämmelser om vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande finns i viteslagen (1113/1990). Det föreslås att bestämmelser om marknadskontrollmyndighetens rätt att förelägga vite ska finnas i 28 § i marknadskontrollagen.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

43 §. Straffbestämmelse. I paragrafen ingår bestämmelser om straff för brott mot den föreslagna lagen. Det föreslås att en gärnings straffbarhet som förseelse mot lagen om gödselmedel liksom i den gällande lagen ska kopplas till uppsåt eller grov oaktsamhet.

I 1 mom. föreslås det att de gärningar räknas upp för vilka det enligt den föreslagna lagen kan dömas ut böter för förseelse mot lagen om gödselmedel, om inte strängare straff för förseelsen föreskrivs enligt någon annan lagstiftning. En sådan gärning för vilken strängare straff föreskrivs någon annanstans i lag kan vara till exempel miljöförstöring enligt 48 kap. 1 § i strafflagen. Straff behöver inte heller dömas ut för en gärning om försummelsen eller den fara som den medför kan anses vara ringa.

Gärningsman vid en förseelse kan vara en ekonomisk aktör eller den som använder gödselprodukten, och en gärning som uppfyller rekvisitet kan begås antingen uppsåtligt eller av grov oaktsamhet. Vid bedömning av om gärningen berott på oaktsamhet ska särskilt verkningfullheten av den verksamheten som bedöms beaktas. Av den som tillverkar eller släpper ut gödselprodukten på marknaden förutsätts till exempel betydligt större omsorgsfullhet än av den som använder gödselprodukten, eftersom den skada som de först nämnda möjligtvis orsakar berör en större grupp användare.

Det är alltid Livsmedelsverket som anmäler förseelser till åtalsprövning. Enligt 2 mom. kan Livsmedelsverket också besluta att inte göra någon anmälan om en förseelse, om förseelsen som helhet och med beaktande av förhållandena är uppenbart ringa. Livsmedelsverket gör en bedömning av anmälan till åtalsprövning också i fråga om andra myndigheters anmälningar.

Paragrafen motsvarar i sak huvudsakligen bestämmelserna i den gällande lagen. Straffbestämelsen har kompletterats genom att lägga till ett krav på att bestämmelserna om fosfor ska iaktas. Enligt 7 § i den föreslagna lagen består en gödselprodukt av komponentmaterial. Ett komponentmaterial motsvarar begreppsmässigt en råvara enligt den gällande lagen, och det har inga konsekvenser för området för straffbarhet.

8 kap. Särskilda bestämmelser

44 §. Avgifter för statliga myndigheters prestationer. För åtgärder enligt denna lag bestäms avgifter på det sätt som anges i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

45 §. Skadeståndsskyldighet. I paragrafen föreskrivs det om skadeståndsskyldighet för den som tillverkat gödselprodukter och den som fört in gödselprodukter från Europeiska unionens medlemsstater eller importerat gödselprodukter från andra länder. Skadeståndsskyldigheten uppstår om gödselprodukterna inte uppfyller de krav som ställs i Europeiska unionens gödselmedelslagstiftning eller i denna lag eller med stöd av denna lag. Skadeståndsskyldigheten uppstår i yrkesmässig användning, det vill säga då gödselprodukter används i näringsverksamhet. Enligt 1 mom. ska endast den som använder gödselprodukter, det vill säga en aktör som sprider gödselprodukten i växtunderlaget eller använder gödselprodukten som växtunderlag, ha rätt till ersättning. Däremot har till exempel en ekonomisk aktör som återförsäljer, vidareförädlar eller använder en gödselprodukt som denne tillverkat som en del av gödselprodukten inte rätt till ersättning. Skada som dessa aktörer lider ska ersättas enligt köplagen (355/1987) på samma sätt som inom annan näringsverksamhet. Det kan då avtalas om ersättningen för skador inom ramen för näringsidkarens avtalsfrihet, och då kan avtalsparterna om de så önskar även ta in ett omnämnande om att bestämmelsen om strikt ansvar tillämpas i avtalsförhållandet. Vid konsumentköp ska en skada ersättas enligt bestämmelserna i produktansvarslagen (694/1990). Ansvar som är oberoende av vållande förtydligar ansvarsförhållandena i produktionskedjan för gödselprodukter. I den föreslagna bestämmelsen begränsas det strikta ansvaret till de aktörer som bäst kan

påverka gödselprodukternas kvalitet och de uppgifter om gödselprodukterna som ska ges i varudeklarationen.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att någon skadeståndsskyldighet inte föreligger, om den mot vilken skadeståndsanspråket framställs visar sannolika skäl för att gödselprodukten inte varit behäftat med det fel som orsakat skadan vid den tidpunkt då denne släppte ut gödselprodukten på marknaden. Ansvar uppkommer alltså inte om till exempel en aktör eller importör som bedriver handel på den inre marknaden kan visa att det är sannolikt att felet har uppstått i handelslagret.

I 3 mom. föreslås för tydlighetens skull att bestämmelser om att skada som gödselprodukten har orsakat på person eller på sådan egendom som är avsedd för enskild användning eller konsumtion och som den skadelidande huvudsakligen har använt på ett sådant sätt finns i produktansvarslagen (694/1990).

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen.

46 §. Ändringssökande. I paragrafen föreslås bestämmelser om sökande av ändring i beslut som fattats med stöd av lagen om gödselmedel. Det primära sättet att söka ändring i ett beslut av Livsmedelsverket är begäran om omprövning. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen. Som ett undantag till begäran om omprövning krävs dock inte begäran om omprövning för de myndighetsbeslut som räknas upp i paragrafen, utan i beslut som avses i 38–42 § kan ändring sökas genom besvär direkt i förvaltningsdomstolen. Det har ansetts vara bäst att avvika från ett ändringssökande i två steg, eftersom en alltför lång besvärstid kan leda till förorening eller värdeminskning av den gödselprodukt som beslutet gäller.

I 2 mom. föreslås en hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden, där det föreskrivs om förvaltningsbesvär.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om sökande av ändring i en avgift som påförts av en statlig myndighet, i fråga om vilket det hänvisas till lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

I 4 mom. föreslås bestämmelser om sökande av ändring i Tullens beslut, i fråga om vilket det hänvisas till lagen om rättegång i förvaltningsärenden. En materiell hänvisning har ansetts behövlig eftersom det annars kan bli oklart vilken lagstiftning som ska tillämpas.

I 5 mom. föreslås bestämmelser om sökande av ändring i vite, i fråga om vilket det hänvisas till viteslagen.

47 §. Verkställighet. I paragrafen föreslås bestämmelser om att en myndighet i ett beslut kan bestämma att myndighetens beslut, med undantag för den påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen som anges i 37 §, ska iakttas trots ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

48 §. Ikraftträdande. I paragrafen föreslås bestämmelser om lagens ikraftträdande. Bestämmelserna om aktörens tillförlitlighet i 13 § föreslås bli tillämpade först från och med den 1 januari 2023. På så sätt kan man garantera den tid som behövs för arbetet med informationssystemen i anslutning till utredningen av tillförlitligheten.

49 §. Övergångsbestämmelser. I paragrafen föreslås bestämmelser om att aktörer som före ikraftträdandet av denna lag har anmälts med stöd av lagen om gödselproduktion får fortsätta sin verksamhet utan separat anmälan.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att tillverkningen av gödselprodukter som ingår i den nationella förteckningen över typbeteckningar och som hör till en EG-gödselmedelstyp får fortsätta till och med den 31 december 2023. Utsläppande på marknaden av nationella gödselprodukter får fortsätta till och med den 31 december 2024. Enligt gödselmedelsförordningen får EG-gödselmedel släppas ut på marknaden så länge som de finns i tillverkarens lager. Gödselmedel enligt gödselmedelsförordningen som har tillverkats efter den 16 juli 2022 får dock inte märkas ”EG-GÖDSELMEDEL”, utan de anses vara förenliga med den nationella lagstiftningen.

Enligt 3 mom. får Livsmedelsverket vid ikraftträdandet av lagen till förteckningen över komponentmaterial på basis av typbeteckningskategorierna i förordningen om gödselprodukter och i den upphävda lagen lägga till sådana komponentmaterial som uppfyller förutsättningarna enligt 8 § 3 mom. i denna lag. Dessutom föreslås att sådana nya ansökningar enligt 8 § 2 mom. i denna lag som kommit in senast den 15 juli 2023 är avgiftsfria. På detta sätt vill man säkerställa en så smidig övergång som möjligt och låga kostnader för aktörerna.

Enligt 4 mom. gäller ett godkännande som med stöd av 14 § i lagen om gödselproduktion har beviljats en anläggning före ikraftträdandet av denna lag till och med den 31 december 2023. På detta sätt reserveras en tillräcklig övergångstid för anläggningen att göra behövliga ändringar, om tillverkningsprocessen inte uppfyller de bestämmelser som utfärdats med stöd av denna lag. En indragning av ett godkännande av anläggning förutsätter inte heller att anläggningen anmäler sig på nytt till det tillsynsregister som avses i lagen om gödselmedel.

Enligt 5 mom. ska de ärenden som har inletts före ikraftträdandet av denna lag behandlas med iakttagande av bestämmelserna i den upphävda lagen.

7.2 Lag om marknadskontrollen av vissa produkter

1 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att 1 mom. utvidgas så att lagen om gödselmedel fogas till tillämpningsområdet för marknadskontrollagen.

4 §. Tillsynsmyndigheter. I paragrafen föreskrivs det om de myndigheter som är marknadskontrollmyndigheter enligt denna lag. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt moment, enligt vilket Livsmedelsverket ska vara marknadskontrollmyndighet enligt denna lag när det gäller gödselprodukter som avses i lagen om gödselmedel.

7.3 Lag om Enheten för utredning av grå ekonomi

6 §. Syftet med fullgöranderapporter. Det föreslås att 1 mom. utvidgas så att Enheten för utredning av grå ekonomi utarbetar en fullgöranderapport till stöd för utredning av ekonomiska aktörers tillförlitlighet enligt lagen om gödselmedel.

7.4 Lag om verkställighet av böter

1 §. Lagens tillämpningsområde. Rättsregistercentralen sörjer för verkställigheten av försumelse- och påföljdsavgifter som påförs med stöd av olika lagar med iakttagande av förfarandet för verkställigheten av böter. Det föreslås att det till 2 mom. fogas bestämmelser om att en påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen enligt 37 § i lagen om gödselmedel verkställs i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av böter.

Enligt 4 § i lagen om verkställighet av böter ska den som bestämmer avgiften och fullföljdomstolen göra en anmälan om sitt beslut till Rättsregistercentralen, och Rättsregistercentralen har möjlighet att bevilja betalningstid med stöd av 14–18 § i den lagen.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Närmare bestämmelser om användningen av gödselprodukter och fosfor i naturgödsel inom jordbruket och trädgårdsodlingen samt vid anläggning av grönområden och miljöbyggande ska enligt den föreslagna 6 § utfärdas genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet ska enligt den föreslagna 7 § utfärdas närmare bestämmelser om kvalitetskraven för produktkategorierna, om komponentmaterialkategorierna och kvalitets- och bearbetningskraven för dem, om användningen av gödselprodukter och naturgödsel samt enligt den föreslagna 9 § om kategorispecifika märkningskrav, sättet att göra anmälan och tillåtna avvikelser från egenskaperna hos gödselprodukter.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet ska det också enligt den föreslagna 8 § utfärdas närmare bestämmelser om ansökningsförfarandet som gäller att lägga till komponentmaterial och om innehållet i förteckningen över komponentmaterial, enligt den föreslagna 14 § om de uppgifter som ska meddelas i en ekonomisk aktörs skriftliga anmälan och om anmälningsförfarandet, enligt den föreslagna 16 § om innehållet i och organiseringen av det register som den ekonomiska aktören ska föra över uppgifter om sin verksamhet, enligt den föreslagna 17 § om innehållet i den ekonomiska aktörens kvalitetssystem och om lämnande av uppgifter till Livsmedelsverket samt enligt den föreslagna 28 § om när och hur den ekonomiska aktören ska göra en anmälan om de gödselprodukter som importeras och vilka uppgifter som ska lämnas om ett parti gödselprodukter.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får det dessutom enligt den föreslagna 27 § utfärdas närmare bestämmelser om tillsynen, enligt den föreslagna 30 § om kontroll- och tillsynsförfarandet, om provtagning och undersökning av prover och enligt den föreslagna 35 § om offentliggörande av tillsynsresultaten.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft den 16 juli 2022.

10 Genomförande och uppföljning

Hur väl den föreslagna lagen fungerar kommer kontinuerligt att följas upp med hjälp av uppgifter som fås från myndighetstillsynen och intressentgrupperna samt utifrån tillsynsmyndigheternas årliga tillsynsrapport. Kommissionens bedömning av tillämpningen och de totala konsekvenserna av förordningen om gödselprodukter blir klar senast den 16 juli 2026. Bedömningen av konsekvenserna av lagen om gödselmedel genomförs före utgången av 2026.

11 Förhållande till andra propositioner

I riksdagen behandlas för närvarande regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om marknadskontrollen av vissa produkter och till lagar som har samband med den (RP 139/2021 rd). Genom propositionen förenhetligas bestämmelserna om marknadskontroll allmänt. I riksdagen behandlas dessutom regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om överensstämmelse för skodon och textilprodukter, ändring av lagen om marknadskontrollen av vissa produkter och ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

RP 32/2022 rd

(RP 208/2021 rd) och regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om transport av farliga ämnen och till lagar som har samband med den (RP 220/2021 rd), i vilka det föreslås att 1 § 1 mom. och 4 § 3 mom. i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter ändras.

I riksdagen behandlas regeringens proposition till riksdagen med förslag till kompletterande lagstiftning om EU:s in- och utresesystem och EU-systemet för reseavgifter och resetillstånd (RP 173/2021 rd), regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om överensstämmelse för skodon och textilprodukter, ändring av lagen om marknadskontrollen av vissa produkter och ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter (RP 208/2021 rd) samt regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om transport av farliga ämnen och till lagar som har samband med den (RP 220/2021 rd), i vilka det föreslås att 1 § 2 mom. i lagen om verkställighet av böter ändras.

Vid jord- och skogsbruksministeriet bereds regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagen om animaliska biprodukter, i vilken det också föreslås att 1 § 2 mom. i lagen om verkställighet av böter och 6 § i lagen om bekämpning av grå ekonomi ändras. Avsikten är att en proposition ska överlämnas till riksdagen under vårsessionen 2022.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

12.1 Näringsfrihet och egendomsskydd

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att i enlighet med lag skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har ansett att näringsfrihet är huvudregeln enligt grundlagen, men att tillståndsplikt på särskilda grunder kan tillåtas (GrUU 19/2002 rd). Det har ansetts att reglering av den registrerings- och anmälnings skyldighet som är en förutsättning för inledande av näringsverksamhet i sak kan jämföras med reglering av tillståndsplikt (GrUU 9/2005 rd, s. 2/I, GrUU 56/2002 rd, GrUU 45/2001 rd, s. 2/I).

Grundlagsutskottet har ansett att begränsningar i näringsfriheten måste vara exakta och noggrant avgränsade. Utskottet har också ansett att det är viktigt att bestämmelserna om villkoren för tillstånd och tillståndets beständighet är så utformade att myndigheternas verksamhet är tillräckligt förutsägbar (GrUU 15/2008 rd, s. 2/II). Grundlagsutskottet har i sin praxis i fråga om reglering av näringsverksamhet ansett att återkallande av ett tillstånd är en myndighetsåtgärd som ingriper kraftfullare i individens rättsliga ställning än avslag på en ansökan om tillstånd. Därför har utskottet ansett att det för att lagstiftningen ska vara proportionerlig är nödvändigt att möjligheten att återkalla tillstånd kopplas till allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelser och till att eventuella anmärkningar och varningar till tillståndshavaren inte har lett till att bristerna i verksamheten har korrigerats (till exempel GrUU 58/2010 rd, s. 5, GrUU 32/2010 rd, s. 8, GrUU 28/2008 rd, s. 2, GrUU 31/2006 rd, s. 2).

I 3 kap. i den föreslagna lagen finns det bestämmelser om ekonomiska aktörers verksamhet, beträffande förändringar i den och den anmälan om nedläggning av verksamheten med stöd av vilken tillsynsmyndigheten registrerar aktören. Den ekonomiska aktören ska dessutom årligen lämna uppgifter om de gödselprodukter som har tillverkat och importerats. För tillsynen och beräkningen av utsläppen från jordbruket och näringsämnesbalansen är det nödvändigt att tillsynsmyndigheten får uppgifter om att de aktörer som övervakas finns och om var de befinner sig, om verksamhetens art och om gödselprodukter som släpps ut på marknaden. Enligt 20 § i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet.

Det allmänna ska verka för att alla tillförsäkras en sund och trygg miljö. För att dessa grundläggande fri- och rättigheter ska kunna tryggas är det motiverat att myndigheten får uppgifter om tillverkning, bearbetning och utsläppande på marknaden av gödselprodukter.

I 7 kap. i den föreslagna lagen finns bestämmelser om administrativa tvångsmedel. Dessa är bland annat olika förelägganden, förbud och beslut om återkallelse av registrering. I de allvarligaste fallen kan tillsynsmyndigheten förbjuda en viss verksamhet eller återkalla sin registrering. Tillsynsmyndigheten kan med stöd av den föreslagna 36 § meddela förelägganden om fullgörandet av den ekonomiska aktörens skyldigheter. I 37 § finns det bestämmelser om en administrativ påföljdsavgift som myndigheten kan påföra vid lindrigare förseelser. Med stöd av den föreslagna 38 § kan tillsynsmyndigheten under de förutsättningar som beskrivs i paragrafen förbjuda produktion och tillverkning, bearbetning, utsläppande på marknaden eller användning, transport eller lagring av gödselprodukter samt handel på den inre marknaden, import och export. Eftersom den ekonomiska aktören också har möjlighet att rätta till sin verksamhet genom tillsynsmyndighetens föreläggande eller förbud innan myndigheten kan återkalla registreringen eller förbjuda verksamheten, kan förslagen anses uppfylla kraven enligt proportionalitetsprincipen. Förslaget står inte i strid med vad som i 18 § i grundlagen föreskrivs om vars och ens rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt.

Enligt 15 § i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. I egendomsskyddet ingår även att inskränkningar i användningen av egendom inte får vara så betydelsefulla att de till sina faktiska verkningar kan jämföras med expropriation av egendom (till exempel GrUU 38/1998 rd). Förutom fysiska personer gäller egendomsskyddet även som en allmän rättsprincip juridiska personer. De administrativa tvångsmedlen i den föreslagna lagen innebär i praktiken ett ingrepp i en aktörs egendomsskydd. I 41 § i den föreslagna lagen föreskrivs att Livsmedelsverket kan bestämma att en gödselprodukt som avses i 38 § ska bearbetas på nytt, förstöras eller återsändas till avgångslandet.

I förslaget ingår en bestämmelse om ekonomiska aktörers tillförlitlighet, som är av betydelse med tanke på den näringsfrihet som tryggas i 18 § i grundlagen. Enligt förslaget kan Livsmedelsverket avbryta eller återkalla registreringen av en ekonomisk aktör, om aktören inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 12 § och grunden för att aktören inte anses vara tillförlitlig är av väsentlig och allvarlig art och aktören inte har avhjälp försummelsen trots föreläggande från en myndighet. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 6/2019 rd, s. 6–7) bedömt utredandet av tillförlitligheten med tanke på begränsning av näringsfriheten. Utskottet har för att lagstiftningen ska vara proportionerlig ansett att det är nödvändigt att möjligheten att återkalla tillstånd kopplas till allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelser och till att eventuella anmärkningar och varningar till tillståndshavaren inte har lett till att bristerna i verksamheten har korrigerats.

Grunderna för vidtagande av administrativa tvångsmedel har beskrivits exakt i lagförslaget. Tvångsmedlen är motiverade också för att tillförsäkra en sund livsmiljö enligt 20 § i grundlagen. I lagförslaget har också proportionalitetsprincipen beaktats.

12.2 Hemfrid

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens hemfrid tryggad. Enligt 10 § 3 mom. i grundlagen kan det genom lag dock föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas. Enligt grundlagsutskottets ståndpunkt täcker hemfriden i princip in alla lokaler som används för stadigvarande boende (GrUU 16/2004 rd). Grundlagsutskottet har ansett att en åtgärd som sträcker sig till hemfriden är godtagbar för att brott ska kunna utredas, om

RP 32/2022 rd

åtgärden kopplas till att det finns ett konkret och specificerat skäl att misstänka att det har skett eller kommer att ske ett brott mot lagen (GrUU 14/2013 rd).

Enligt 30 § i den föreslagna lagen får tillståndsmyndigheterna samt auktoriserade inspektörer och provtagare inspektera aktörens utrymmen för tillsynen enligt lagen. Om ett sådant utrymme omfattas av hemfriden får en inspektion utföras endast om det finns grundad anledning att misstänka att brott mot lagen om gödselmedel har skett eller kommer att ske på ett sätt som är straffbart enligt lag. Inspektionen och provtagningen får endast utföras av myndigheter. Inspektionen ska dessutom vara nödvändig för utredning av brott. I den föreslagna bestämmelsen har således de krav som ställs i grundlagsutskottets utlåtandep Praxis beaktats.

12.3 Utövning av offentlig makt

Enligt 119 § i grundlagen ska de allmänna grunderna för myndigheters uppgifter regleras genom lag. Grundlagsutskottet har särskilt när det gäller bestämmelser som har kopplingar till de grundläggande fri- och rättigheterna ansett att den behöriga myndigheten entydigt eller annars exakt ska framgå av lagen eller att åtminstone utgångspunkterna för myndigheternas behörighetsförhållanden och villkoren för att överföra behörighet framgår tillräckligt exakt av lagen (GrUU 18/2004 rd samt GrUU 7/2001 rd, GrUU 21/2001 rd, GrUU 45/2001 rd, GrUU 47/2001 rd, GrUU 52/2001 rd och GrUU 17/2004 rd som det hänvisas till i den).

I propositionen föreslås bestämmelser om de uppgifter som ska åläggas jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket, närings-, trafik- och miljöcentralen och Tullen. Dessutom kan Livsmedelsverket skriftligen utse en utomstående fysisk person till att utföra särskilt angivna uppgifter som hänför sig till den offentliga tillsynen. Uppgifterna innebär utövning av offentlig makt, och därför föreskrivs det om uppgifterna i lag. Livsmedelsverket ska också ha rätt att anlita utomstående experter vid undersökning, testning och bedömning av gödselprodukters överensstämmelse med kraven. Administrativa beslut som eventuellt ska fattas på basis av inspektionerna, undersökningarna eller utredningarna ska dock fattas av den tillsynsmyndighet som överfört uppgifterna. Myndigheternas behörighet och uppgifter har beskrivits i detalj i lagen, varvid villkoren i grundlagens bestämmelse uppfylls.

12.4 Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis förutsätter överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter att det i lag åtminstone allmänt fastställs vilken kompetens eller behörighet den som sköter uppgiften ska ha (bland annat GrUU 28/2001 rd och GrUU 48/2001 rd).

I grundlagsutskottets praxis har det ansetts att tryggande av kraven på rättssäkerhet och god förvaltning i den bemärkelse som avses i 124 § i grundlagen innebär att de allmänna förvaltningslagarna iakttas när ärenden behandlas och att de som handlägger ärenden handlar under tjänsteansvar (GrUU 33/2004 rd, s. 7/II, GrUU 46/2002 rd, s. 9). De allmänna förvaltningslagarna tillämpas med stöd av de i dem ingående bestämmelserna om tillämpningsområde, definition på myndighet eller enskildas skyldighet att ge språklig service också på enskilda när de

RP 32/2022 rd

utför ett offentligt förvaltningsuppdrag (GrUU 42/2005 rd, s. 3/II). Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas även på dem som är anställda hos bolaget när de utför offentliga förvaltningsuppgifter (GrUU 26/2017 rd, s. 55–56, GrUU 16/2016 rd, s. 3, GrUU 8/2014 rd, s. 5/I).

I artikel 24.2 i EU:s förordning om gödselprodukter konstateras det att ett organ för bedömning av överensstämmelse ska inrättas enligt en medlemsstats nationella rätt och vara en juridisk person. Dessutom finns det i artikel 24 detaljerade bestämmelser om de krav som ställs vid skötseln av uppgifter av organ för bedömning av överensstämmelse. Om ett anmält organ för bedömning av överensstämmelse lägger ut vissa uppgifter i anslutning till bedömning av överensstämmelse på underentreprenad eller använder sig av ett dotterbolag, ska det anmälda organet för bedömning av överensstämmelse säkerställa att underleverantören eller dotterbolaget också uppfyller kraven i artikel 24 i förordningen om gödselprodukter. Bestämmelser om också sådana situationer där verksamheten för det anmälda organet för bedömning av överensstämmelse ska begränsas eller återkallas finns i artikel 30 i förordningen om gödselprodukter. De detaljerade bestämmelserna i förordningen om gödselprodukter kan anses utgöra en tillräcklig författningsgrund med tanke på 124 § i grundlagen. Av denna anledning är det inte nödvändigt att i lagförslaget ta in detaljerade bestämmelser om överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på enskilda.

Enligt den föreslagna 25 § kan Livsmedelsverket utse inspektörer för att bistå vid kontrollen. Inspektörerna handlar under tjänsteansvar och under tillsyn av Livsmedelsverket. De auktoriserade inspektörerna ska bistå myndighetstillsynen vid kontroller och provtagning. De administrativa beslut som eventuellt ska fattas utifrån inspektionerna fattas av Livsmedelsverket. Vid utförandet av de uppgifter som avses i paragrafen ska bestämmelserna om principerna för god förvaltning i förvaltningslagen, språklagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet iakttas. På grund av det stora antalet tillsynsuppgifter ska överföringen av uppgifterna anses vara ändamålsenlig. De grundläggande fri- och rättigheterna och rättssäkerheten garanteras genom att kravet på god förvaltning iakttas och förvaltningsbeslut anvisas endast till myndigheter. I förvaltningsbeslut kan det vara fråga om betydande utövning av offentlig makt och därför fattas besluten av en myndighet.

Enligt den föreslagna 26 § har Livsmedelsverket möjlighet att som utomstående experter vid testning av gödselprodukter anlita provningsorgan och provningslaboratorier. Utomstående experter ska inte självständigt utöva i 124 § i grundlagen avsedd offentlig makt, utan experternas roll är assisterande och kompletterande.

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar ska tillämpas på utomstående experter samt organet för bedömning av överensstämmelse och på organets personal när de sköter myndighetsuppgifter. I 118 § i grundlagen finns bestämmelser om ansvar för ämbetsåtgärder. Tjänsteansvaret omfattar både skadeståndsrättsligt och straffrättsligt ansvar. När en offentlig förvaltningsuppgift genom lag anförtros någon annan än en myndighet måste det enligt grundlagsutskottets vedertagna tolkning författningsmässigt ses till att det på den som sköter en uppgift tillämpas samma bestämmelser som på den som sköter samma uppgift med tjänsteansvar när de utför sin uppgift (GrUU 5/2010 rd, GrUU 3/2009 rd, GrUU 1/2008 rd). Den föreslagna lagen innehåller den bestämmelse om tjänsteansvar som grundlagsutskottet förutsätter i sin tolkningspraxis.

12.5 Delegering av lagstiftningsbehörigheten

I 80 § i grundlagen finns det bestämmelser om utfärdande av förordningar. Enligt paragrafen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag utfärdas genom lag. Republikens president,

statsrådet och ministerierna kan utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Även andra myndigheter kan genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande ska vara exakt avgränsat. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Enligt grundlagsutskottets praxis (GrUU 56/2002 rd) ska bemyndiganden att utfärda förordning och delegering av lagstiftningsbehörigheten vara tillräckligt exakta och noggrant avgränsade. Av lagen ska det tydligt framgå vad som ska regleras genom förordning.

Propositionen innehåller bestämmelser om flera bemyndiganden att utfärda förordning. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet ska enligt den föreslagna 7 § utfärdas närmare bestämmelser om kvalitetskraven för produktkategorierna, om komponentmaterialkategorierna och kvalitets- och bearbetningskraven för dem, tillåtna användningsändamål och användningsmängder, och enligt den föreslagna 9 § om kategorispecifika märkningskrav, sättet att göra anmälan och tillåtna avvikelser från egenskaperna hos gödselprodukter.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet ska enligt den föreslagna 8 § utfärdas närmare bestämmelser om ansökningsförfarandet för att lägga till nya komponentmaterial och om innehållet i förteckningen över komponentmaterial, enligt den föreslagna 14 § om de uppgifter som ska meddelas i en ekonomisk aktörs skriftliga anmälan och om anmälningsförfarandet, enligt den föreslagna 16 § om innehållet i och organiseringen av det register som en ekonomisk aktör ska föra över uppgifter som har att göra med verksamheten, enligt den föreslagna 17 § om innehållet i den ekonomiska aktörens kvalitetssystem och om lämnande av uppgifter till Livsmedelsverket, samt enligt den föreslagna 28 § om när och hur den ekonomiska aktören ska göra en anmälan om de gödselprodukter som importeras och om vilka uppgifter som ska lämnas om ett parti gödselprodukter.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får det dessutom enligt den föreslagna 27 § utfärdas närmare bestämmelser om tillsynen, enligt den föreslagna 30 § om kontroll- och tillsynsförfarandet, om provtagning och undersökning av prover och enligt den föreslagna 35 § om offentliggörande av tillsynsresultaten.

I vissa ärenden har bemyndiganden att utfärda förordning anvisats statsrådet. Närmare bestämmelser om användningen av gödselprodukter och fosfor i naturgödsel inom jordbruket och trädgårdsodlingen samt vid anläggning av grönområden och miljöbyggande ska enligt den föreslagna 6 § utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 8 § i lagförslaget ska Livsmedelsverket föra en förteckning över de komponentmaterial som anges i de komponentmaterialkategorier som utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet samt godkänna de nya komponentmaterialen och notifiera ändringarna till kommissionen. I lagen beskrivs ansökningsförfarandet i anslutning till att lägga till komponentmaterial och förutsättningarna för godkännande samt förutsättningarna för strykande eller ändring av ett komponentmaterial.

De föreslagna bemyndigandena är beskrivna på ett exakt och noggrant avgränsat sätt. Bestämmelserna om bemyndigande kan anses uppfylla kraven i 80 § i grundlagen.

12.6 Rättsskydd

I 21 § i grundlagen finns det bestämmelser om rättsskydd. Var och en har rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. I 46 § i lagförslaget finns det standardiserade bestämmelser om ändringssökande i beslut som fattas med stöd av lagen. På basis av det som beskrivs ovan kan det anses att kraven på rättsskydd uppfylls.

12.7 Utlämnande av uppgifter

Utifrån skyddet för privatliv och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen har grundlagsutskottet bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få uppgifter trots sekretess och då noterat bland annat vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter kan enligt utskottet gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (GrUU 17/2016 rd, s. 5, och de utlåtanden som nämns där). I propositionen kopplas rätten att få uppgifter till nödvändighetskriteriet.

Grundlagsutskottet har också ansett att rätten till information, som går före sekretessbestämmelserna, i sista hand går ut på att den myndighet som är berättigad till informationen i och med sina egna behov åsidosätter de grunder och intressen som är skyddade med hjälp av den sekretess som gäller myndigheten som innehar informationen. I 31 § i lagförslaget finns det bestämmelser om tillsynsmyndighetens rätt att trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för att utföra offentlig tillsyn och annan offentlig verksamhet. I 34 § i lagförslaget finns bestämmelser om Livsmedelsverkets rätt att på eget initiativ till miljömyndigheten lämna ut sådana nödvändiga uppgifter som fås vid utförande av uppgifter enligt denna lag och som gäller en ekonomisk aktörs verksamhet som myndigheten anser att orsakar eller kan orsaka förorening av miljön. För att tillförsäkra en sund livsmiljö enligt 20 § i grundlagen ska myndigheterna kunna förhindra verksamhet som är skadlig för miljön genom att meddela denna till den behöriga miljömyndigheten. Nödvändighetskravet kan anses uppfylla kraven i 10 § i grundlagen.

Det material som samlas in hos myndigheten i samband med utredningen av den ekonomiska aktörens tillförlitlighet har uppkommit i samband med uppgifter som innebär utövning av offentlig makt. På behandling av sådana uppgifter tillämpas de allmänna författningarna som gäller informationshantering, det vill säga Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (dataskyddsförordning) och dataskyddslagen (1050/2018). Om det i samband med bedömningen av en aktörs tillförlitlighet framkommer personuppgifter som rör fällande domar i brottmål eller lagöverträdelser, tillämpas på behandlingen av dem kraven i artikel 10 i den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt artikeln får behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och lagöverträdelser som innefattar brott eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder enligt artikel 6.1 endast utföras under kontroll av en myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. Ett fullständigt register över fällande domar i brottmål får endast föras under kontroll av en offentlig myndighet.

12.8 Skydd för personuppgifter

Enligt 33 § i lagförslaget ska Livsmedelsverket för tillsynen föra ett register över anmälnings-skyldiga ekonomiska aktörer. Enligt propositionen ska på registret tillämpas lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs, om inte något annat nämns i paragrafen. Registerföringen av livsmedelsförvaltningens informationsresurs grundar sig i huvudsak på den personuppgiftsansvariges skyldighet att registrera uppgifter som föreskrivs i förvaltningsområdets speciallagar, det vill säga på den rättsliga grunden enligt artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen (behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige).

Enligt grundlagsutskottet är det i regel tillräckligt med tanke på 10 § 1 mom. i grundlagen att bestämmelserna uppfyller kraven enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning. Enligt utskottet bör skyddet för personuppgifter härfter i första hand tillgodoses med stöd av EU:s allmänna dataskyddsförordning och den nya nationella allmänna lagstiftningen. Vi bör således förhålla oss restriktivt när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger (se GrUU 14/2018 rd, s. 4–5). Bestämmelserna om behandling av känsliga uppgifter bör dock fortfarande analyseras utifrån praxisen för tidigare bestämmelser på lagnivå i den utsträckning dataskyddsförordningen tillåter (GrUU 14/2018 rd, s. 5–6).

I artikel 6.1 i dataskyddsförordningen föreskrivs det om de rättsliga grunderna för behandling av personuppgifter. Enligt artikel 6.2 får medlemsstaterna behålla eller införa mer specifika bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i dataskyddsförordningen genom att närmare fastställa specifika krav för uppgiftsbehandlingen och andra åtgärder för att säkerställa en laglig och rättvis behandling. Den nämnda punkten lämpar sig om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter är en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige, myndighetsutövning eller en uppgift av allmänt intresse. Artikel 6.3 i dataskyddsförordningen möjliggör närmare nationella bestämmelser om till exempel vilken typ av personuppgifter som ska behandlas och ändamålsbegränsningar.

I lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs finns det bestämmelser om syftet med livsmedelsförvaltningens informationsresurs. I fråga om informationsinnehållet nämns endast uppgifter som gäller identifiering av enskilda kunder samt de registernummer som kunder tilldelas. I de register som ingår i livsmedelsförvaltningens informationsresurs får det dessutom föras in uppgifter som är nödvändiga för behandling, avgörande och tillsyn av ärenden på det sätt som föreskrivs i lag och i Europeiska unionens lagstiftning samt i internationella avtal som är bindande för Finland. Lagenligheten när det gäller registreringen av uppgifter anknyter till denna del till den lagstiftning som ger varje personuppgiftsansvarig behörighet och till de tillåtna behandlingsgrunderna enligt dataskyddsförordningen samt till de speciallagar som gäller registrens informationsinnehåll.

Grundlagsutskottet har av hävd konstaterat att förvaringstiderna för personregister hör till de omständigheter som i enlighet med 10 § 1 mom. i grundlagen ska regleras genom lag (GrUU 14/1998 rd och GrUU 25/1998 rd). Grundlagsutskottet har ansett att regleringen av förvaringstiden på lagnivå ska vara omfattande och detaljerad och att det i bestämmelserna om förvaringstiden ska ingå en tidsangivelse (till exempel GrUU 20/200 rd). Om varaktig bevaring av personuppgifter har grundlagsutskottet upprepade gånger konstaterat att det inte är förenligt med skyddet av personuppgifter att uppgifter bevaras varaktigt (GrUU 51/2002 rd och GrUU 54/2010 rd). I 33 § i den föreslagna lagen föreslås bestämmelser om avförande av uppgifter ur registret. Bestämmelserna om förvaringstiden för uppgifterna överensstämmer med det

nationella handlingsutrymme och det relevanskrav som dataskyddsförordningen tillåter. De anses också överensstämma med grundlagsutskottets ovannämnda utlåtandep Praxis.

I lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs och den föreslagna lagen om gödselmedel föreskrivs på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter om registreringens syfte, innehållet i de registrerade personuppgifterna, tillåtna användningsändamål för uppgifterna och möjligheten att lämna ut uppgifterna samt bevaringstiden för uppgifterna och den registrerades rättskydd.

12.9 Påföljdsavgift

I 37 § i lagförslaget finns bestämmelser om en administrativ påföljdsavgift som påförs en ekonomisk aktör om denne inte iakttar bestämmelserna. Bestämmelserna baserar sig på ett nationellt behov. Grundlagsutskottets hävdvunna tolkning (se sammanfattningsvis GrUU 9/2012 rd, s. 2) är att en sådan avgift med avseende på 81 § i grundlagen varken är en skatt eller en avgift, utan en administrativ påföljd av sanktionskaraktär för en lagstridig gärning. I sak jämställer utskottet en ekonomisk påföljd av straffkaraktär med en straffrättslig påföljd (GrUU 57/2010 rd, GrUU 4/2001 rd, GrUU 32/2005 rd, GrUU 55/2005 rd). Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska de allmänna grunderna för administrativa påföljder bestämmas i lag eftersom det innebär utövning av offentlig makt att påföra en sådan avgift. Utskottet anser också att det är fråga om betydande utövning av offentlig makt. Det ska lagstiftas exakt och tydligt om betalningsskyldigheten och grunderna för avgiftens storlek, lika väl som om den betalningsskyldiges rättsskydd och grunderna för att verkställa lagen (GrUU 32/2005 rd, GrUU 55/2005 rd). Dessutom anser utskottet att även om kravet på exakthet enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen i grundlagens 8 § inte direkt gäller administrativa påföljder kan det allmänna kravet på exakthet ändå inte förbigås i ett sammanhang som här.

Grundlagsutskottet har vid behandlingen av administrativa påföljder av straffkaraktär fäst vikt vid den så kallade *ne bis in idem*-regeln som ingår i artikel 4 i tilläggsprotokoll 7 till Europakonventionen. Regeln säger att ingen får lagföras eller straffas på nytt i en brottmålsrättegång i samma stat för ett brott för vilket han redan har blivit slutligt frikänd eller dömd i enlighet med lagen och rättegångsordningen i denna stat (GrUU 9/2012 rd). Påföljdsbestämmelser ska då tolkas i överensstämmelse med skyddet mot självinkriminering med beaktande av bland annat Europadomstolens rättspraxis. Skyddet mot självinkriminering är ett av kriterierna för en rättvis rättegång på det sätt som avses i 21 § i grundlagen (se GrUU 39/2014 rd, s. 4/I och RP 309/1993 rd, s. 78/II).

För att tillförsäkra en sund livsmiljö enligt 20 § i grundlagen ska myndigheterna effektivt kunna ingripa i verksamhet som strider mot bestämmelserna. Användningen av gödselprodukter har en inverkan på kvaliteten och säkerheten hos miljön och växter samt en indirekt inverkan på kvaliteten och säkerheten på foder och livsmedel. Lagförslaget innehåller tillräckligt exakta bestämmelser om grunderna för betalningsskyldigheten och storleken i fråga om påföljdsavgiften inom gödselmedeltillsynen liksom även om rättsskyddet för den betalningsskyldige och verkställigheten av påföljdsavgiften och preskriptionen av verkställigheten. Verkställbarheten av påföljdsavgiften bestäms enligt lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Den behöriga myndighetens beslut om en administrativ påföljdsavgift är verkställbart när det har vunnit laga kraft.

Enligt regeringens uppfattning är förslagen förenliga med grundlagen, och lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

RP 32/2022 rd

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan och eftersom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1009 om fastställande av bestämmelser om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter och om ändring av förordningarna (EG) nr 1069/2009 och (EG) nr 1107/2009 samt om upphävande av förordning (EG) nr 2003/2003 innehåller bestämmelser som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag om gödselmedel

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syfte

Syftet med denna lag är att trygga högklassig växtproduktion och kvaliteten på livsmedlen samt miljöns tillstånd och vattenstatusen genom att främja tillgången på sådana säkra gödselprodukter av hög kvalitet som är lämpliga för växtproduktion, främja ändamålsenlig användning av gödselprodukter och naturgödsel och se till att behövliga uppgifter lämnas till dem som köper och använder gödselprodukter.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på tillverkning, utsläppande på marknaden, användning, lagring, transport, export och import av gödselprodukter och komponentmaterial till gödselprodukter. Denna lag tillämpas dessutom på användning av naturgödsel.

Denna lag innehåller också bestämmelser om användning av sådana EU-gödselprodukter och godkännande som och utseende till anmälda organ av sådana organ för bedömning av överensstämmelse som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1009 om fastställande av bestämmelser om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter och om ändring av förordningarna (EG) nr 1069/2009 och (EG) nr 1107/2009 samt om upphävande av förordning (EG) nr 2003/2003, nedan *förordningen om gödselprodukter*, och om påföljder vid överträdelse av bestämmelserna i förordningen.

Denna lag tillämpas inte på

- 1) försök som utförs vid forskningsinstitut i vetenskapligt syfte eller produktutvecklingssyfte,
- 2) transitotrafik av gödselprodukter.

3 §

Förhållande till vissa författningar

Bestämmelser om marknadskontrollen av gödselprodukter finns i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016), nedan *marknadskontrollagen*.

Bestämmelser om utsläppande av produkter på marknaden finns dessutom i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/515 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen

saluförda i en annan medlemsstat och om upphävande av förordning (EG) nr 764/2008, nedan *förordningen om ömsesidigt erkännande*.

Bestämmelser om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG, nedan *Reach-förordningen*. Bestämmelser om klassificering, märkning och förpackning av kemikalier finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006. I kemikalielagen (599/2013) finns bestämmelser om genomförandet av Europeiska unionens kemikalielagstiftning och om vissa nationella förpliktelser i fråga om kemikalier.

Bestämmelser om tillverkning, hantering, användning och förvaring av farliga kemikalier och explosiva varor finns i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005). Bestämmelser om transport av farliga ämnen finns i lagen om transport av farliga ämnen (719/1994). Bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, nedan *förordningen om sprängämnesprekursorer*, finns i lagen om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer (73/2021). Bestämmelser om de krav som gäller ammoniumnitratgödselmedel finns i bilaga XVII till Reachförordningen om begränsningar av tillverkning, utsläppande på marknaden och användning av vissa farliga ämnen, blandningar och varor. I Reachförordningen finns det bestämmelser om att sådana gödselmedel, enkla eller sammansatta, som innehåller mer än 28 viktprocent ammoniumnitrat och som släpps ut på marknaden ska uppfylla de tekniska bestämmelser som fastställs i bilaga III till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2003/2003 om gödselmedel, nedan *förordningen om gödselmedel*.

Bestämmelser om krav på bearbetning, användning och bortskaffande av sådant avfall och sådana biprodukter från industrin som används som komponentmaterial till gödselprodukter finns dessutom i hälsoskyddslagen (763/1994), miljöskyddslagen (527/2014), avfallslagen (646/2011) och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall. Bestämmelser om tagande av marksubstanser för bortforsling, lagring eller förädling finns dessutom i marktäcktlagen (555/1981).

Bestämmelser om åtgärder för att minska växtskyddsrisiker och förhindra spridning av växtskadegörare finns i växtskyddslagen (1110/2019). Bestämmelser om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter samt om åtgärder finns i lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter (1709/2015).

Bestämmelser om användning och bearbetning av animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter), nedan *förordningen om animaliska biprodukter*, och i lagen om animaliska biprodukter (517/2015). Bestämmelser om förebyggande av spridning av djursjukdomar finns dessutom i lagen om djursjukdomar (76/2021). Bestämmelser om de införselvillkor som ska ställas på animaliska biprodukter och därav framställda produkter och om tillsynen över införseln finns dessutom i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019).

Bestämmelser om innesluten användning och avsiktlig utsättning i miljön av genetiskt modifierade organismer samt om ibrukttagande av och verksamhet vid anläggningar och lokaler för hantering av genetiskt modifierade organismer finns i gentekniklagen (377/1995).

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *gödselprodukter* gödselmedel, kalkningsämnen, jordförbättringsmedel, växtunderlag, växtbiostimulanter och blandningar av dem,
- 2) *EU-gödselprodukter* EU-gödselprodukter som avses i artikel 2.2 i förordningen om gödselprodukter,
- 3) *gödselmedel* ämnen och preparat som är avsedda att främja växters tillväxt eller att förbättra skördens kvalitet och vars verkan i första hand grundar sig på växtnäringsämnen,
- 4) *kalkningsämnen* ämnen och preparat som innehåller oxider, hydroxider, karbonater eller silikater av kalcium eller magnesium och som är avsedda att avhjälpa markens surhet,
- 5) *jordförbättringsmedel* ämnen och preparat som är avsedda att upprätthålla eller förbättra markens fysikaliska eller kemiska egenskaper, struktur eller biologiska aktivitet,
- 6) *växtunderlag* ämnen och preparat som är avsedda för odling av växter och svamp och till vilka andra gödselprodukter är eller kan vara tillsatta och som inte är jordmaterial på plats,
- 7) *växtbiostimulanter* preparat som påskyndar växtens upptag av näringsämnen oberoende av produktens näringsinnehåll och vars enda syfte är att förbättra en eller flera av följande egenskaper hos växten eller växtens rhizosfär: effektiviteten i utnyttjandet av näringsämnen, toleransen mot abiotisk stress, kvalitetsegenskaperna eller tillgången till näringsämnen som är bundna till marken eller rhizosfären,
- 8) *blandningar av gödselprodukter* preparat som består av två eller flera gödselprodukter och där varje gödselprodukt som ingår i blandningen uppfyller de krav som ställs på kategorin i fråga,
- 9) *naturgödsel* naturgödsel som avses i artikel 3.20 i förordningen om animaliska biprodukter,
- 10) *avfall* avfall som avses i 5 § i avfallslagen,
- 11) *biprodukter* biprodukter som avses i 5 a § i avfallslagen,
- 12) *animaliska biprodukter* animaliska biprodukter som avses i artikel 3.1 i förordningen om animaliska biprodukter,
- 13) *skadliga ämnen, föreningar och organismer* sådana ämnen, föreningar och organismer som förekommer i gödselprodukter och deras komponentmaterial och som kan medföra hälsorisker eller andra skador eller faror för människor, djur, växter, marken eller miljön i övrigt,
- 14) *tillhandahållande på marknaden* varje leverans av gödselprodukter för distribution eller användning på Europeiska unionens marknad i samband med affärsverksamhet, mot betalning eller kostnadsfritt,
- 15) *utsläppande på marknaden* tillhandahållande av gödselprodukter för första gången på Europeiska unionens marknad,
- 16) *import* införsel från andra länder än Europeiska unionens medlemsstater,
- 17) *export* utförsel till andra länder än Europeiska unionens medlemsstater,
- 18) *tillverkare* varje fysisk eller juridisk person som tillverkar eller som låter konstruera eller tillverka en gödselprodukt och som saluför gödselprodukten i fråga i eget namn eller under eget varumärke,
- 19) *ekonomisk aktör* tillverkare, auktoriserat ombud, importör och distributör,
- 20) *distributör* en fysisk eller juridisk person i leveranskedjan som inte är tillverkare eller importör och som tillhandahåller gödselprodukter på marknaden,
- 21) *jordbruk och trädgårdsodling* odling av jordbruks-, trädgårds- och åkerenergigrödor samt annan jordbruksanvändning av åker,
- 22) *anläggning av grönområden och miljöbyggande* byggande av offentliga och privata utomhusområden,
- 23) *underhåll av grönområden* uppgifter som gäller reparation, skötsel och användning av offentliga och privata utomhusområden.

Vad som i denna lag föreskrivs om Europeiska gemenskapen eller Europeiska unionens medlemsstater gäller också Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och dess medlemsstater i den omfattning som förutsätts i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

2 kap.

Bestämmelser om gödselprodukter

5 §

Allmänna krav på gödselprodukter

Gödselprodukter ska uppfylla kraven enligt denna lag eller Europeiska unionens lagstiftning om gödselprodukter. Gödselprodukter får dessutom tillhandahållas på marknaden med stöd av förordningen om ömsesidigt erkännande när de lagligen saluförs i en annan medlemsstat i Europeiska unionen. För gödselprodukter som tillhandahålls på marknaden i Finland genom ömsesidigt erkännande ska tillstånd sökas på förhand hos Livsmedelsverket i enlighet med 15 §.

Gödselprodukter ska vara säkra och lämpliga för sitt ändamål. Gödselprodukter får inte innehålla sådana mängder skadliga ämnen, föreningar eller organismer att användning i enlighet med bruksanvisningen kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön.

6 §

Användning av fosfor

Användningen av fosfor i gödselprodukter och naturgödsel ska i jordbruk och trädgårdsodling basera sig på växtens behov, med beaktande av markens fosforklass.

En aktör som i anslutning till sin näringsverksamhet använder gödselprodukter eller obearbetad naturgödsel inom jordbruk och trädgårdsodling eller vid anläggning av grönområden och miljöbyggande ska föra register över gödslingen och på begäran lämna uppgifter till tillsynsmyndigheten. Registret ska innehålla uppgifter om de platser på vilka gödselprodukterna eller naturgödseln har spridits, mängden fosfor i gödselprodukterna och naturgödseln samt tidpunkten för spridningen av gödselprodukterna eller naturgödseln. Registret ska bevaras i fem år från utgången av det år då gödselprodukten eller naturgödseln har spridits.

Närmare bestämmelser om användningen av fosfor i gödselprodukter och naturgödsel samt om innehållet i och uppläggnings av registren utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Produktkrav för gödselprodukter

Gödselprodukter ska enbart bestå av sådana komponentmaterial som uppfyller de krav som gäller för de allmänna kvalitets- och bearbetningskriterierna för komponentmaterial enligt komponentmaterialkategorierna i nationell lagstiftning eller bilaga II till förordningen om gödselprodukter.

Gödselprodukten ska dessutom uppfylla de krav som ställs på gödselproduktkategorin i fråga eller, om det är fråga om en blandning av gödselprodukter, gödselproduktkategorierna i fråga. Nationella gödselproduktkategorier är oorganiska gödselmedel, organiska gödselmedel, organiska mineralgödselmedel, kalkningsämnen, organiska jordförbättringsmedel, oorganiska jordförbättringsmedel, växtunderlag, växtbiostimulanter och blandningar av gödselprodukter.

RP 32/2022 rd

Närmare bestämmelser om kvalitetskraven för nationella gödselproduktkategorierna, om komponentmaterialkategorierna och kvalitets- och bearbetningskraven för dem samt om användningen av gödselprodukter och naturgödsel utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

8 §

Förteckning över komponentmaterial

Livsmedelsverket beslutar om de komponentmaterial som ska tas in i förteckningen över komponentmaterial. Med *komponentmaterial* avses alla sådana ämnen som används för tillverkning av en gödselprodukt, som tillsätts i en gödselprodukt eller som bildas i samband med tillverkningen av en gödselprodukt. Föreningar betraktas inte som komponentmaterial. Förteckningen innehåller uppgifter om ett komponentmaterial och dess ursprung, egenskaper och produktionsprocess eller bearbetningsmetod.

Ansökan om att ett nytt komponentmaterial ska tas in i förteckningen görs hos Livsmedelsverket. Ansökan ska innehålla

- 1) ett förslag om ett nytt komponentmaterial,
- 2) en utredning om att villkoren i 3 mom. är uppfyllda,
- 3) ett förslag till lämplig komponentmaterialkategori,
- 4) en beskrivning av ursprunget,
- 5) en beskrivning av produktionsprocessen eller bearbetningsmetoden,
- 6) en utredning om den centrala kemiska och biologiska sammansättningen och om de fysikaliska egenskaperna,
- 7) provtagnings- och analysmetoder för att mäta väsentliga egenskaper,
- 8) sökandens kontaktuppgifter.

Nya komponentmaterial kan läggas till i den nationella komponentmaterialkategorin för gödselprodukter om

- 1) den gödselprodukt som framställts av dem inte orsakar fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön,
- 2) de förbättrar växters tillväxt eller växtförhållanden eller gödselproduktens användbarhet.

Livsmedelsverket beslutar om ett komponentmaterial ska strykas från förteckningen över komponentmaterial, om komponentmaterialet inte uppfyller kraven enligt Europeiska unionens lagstiftning, nationell lagstiftning eller 3 mom. i denna paragraf eller om det framgår att de uppgifter som lämnats i ansökan har varit felaktiga eller bristfälliga. Om de uppgifter som lämnats i ansökan har varit felaktiga eller bristfälliga, kan Livsmedelsverket i stället för att stryka komponentmaterialet ändra förteckningen över komponentmaterial, om bristen eller felet kan avhjälpas.

Närmare bestämmelser om ansökningsförfarandet och innehållet i förteckningen över komponentmaterial får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

9 §

Märkningskrav

I fråga om en gödselprodukt ska skriftliga uppgifter lämnas om dess kategori eller kategorier, mängd, egenskaper, bruksanvisning, lagringsanvisning, komponentmaterial, identifiering av parti samt tillverkare eller importör. I fråga om förpackade gödselprodukter ska uppgifterna finnas i en varudeklaration som fästs på förpackningen, eller om gödselprodukten levereras utan förpackning ska de krävda uppgifterna lämnas i det dokument som åtföljer gödselprodukten.

Uppgifterna ska lämnas separat från övriga uppgifter som lämnas om gödselprodukten. Egenskaper som understiger minimikraven i denna lag får inte uppges.

RP 32/2022 rd

Märkningar av gödselprodukter ska göras åtminstone på finska och svenska. I fråga om gödselprodukter som tillhandahålls på marknaden i enspråkiga kommuner får dock enspråkiga märkningar på kommunens språk användas. Märkningar av gödselprodukter som en ekonomisk aktör levererar i lösvikt direkt till en yrkesmässig användare får göras på dennes språk, antingen finska eller svenska.

Fosfor-, kalium-, kalcium-, natrium-, magnesium- och svavelhalterna i gödselprodukter som släpps ut på marknaden ska i varudeklarationen redovisas i grundämnesform, men de kan dessutom redovisas i oxidform i enlighet med bilaga III till förordningen om gödselprodukter.

Närmare bestämmelser om kategorispecifika märkningskrav, sättet att göra anmälan och tillåtna avvikelser från egenskaperna hos gödselprodukter utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

10§

Allmänna krav som gäller uppgifter om gödselprodukter

Andra uppgifter än de som avses i 9 § ska uppfylla följande krav:

- 1) de får inte vilseleda användaren,
- 2) de ska kunna verifieras,
- 3) de får inte innehålla påståenden, om inte det i påståendena hänvisas till lagstiftning eller till tydligt ange standarder eller system som gödselprodukten överensstämmer med,
- 4) de får inte innehålla påståenden om att gödselprodukten förebygger eller behandlar växtsjukdomar eller skyddar växter mot skadegörare.

11 §

Förpackningskrav

Gödselprodukter får släppas ut på marknaden i lösvikt eller förpackade. Förpackningen för gödselprodukten ska vara tätt försluten på ett sådant sätt eller med en sådan anordning att förslutningen, förseglingen eller själva förpackningen förstörs så att den inte kan återförslutas när förpackningen öppnats. Som förpackning får också ventil säckar användas.

I fråga om förpackningar för gödselprodukter ska dessutom förordningen om gödselprodukter och förordningen om animaliska biprodukter iaktas.

3 kap.

Bedrivande av verksamhet

12 §

Ekonomiska aktörers tillförlitlighet

En ekonomisk aktör ska vara tillförlitlig. Aktören anses inte vara tillförlitlig om

1) aktören under det innevarande kalenderåret eller under de tre kalenderår som föregick bedömningen i sin verksamhet upprepat har visat uppenbar likgiltighet för att trygga gödselprodukternas säkerhet eller för att iaktta bestämmelserna om gödselprodukter,

2) aktören under det innevarande kalenderåret eller under de tre kalenderår som föregick bedömningen på ett väsentligt sätt har försummat sina registrerings-, anmälnings- eller betalnings-skyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller avgifter som Tullen tar ut, eller

3) aktören har skulder som är föremål för utsökning och som med avseende på aktörens betalningsförmåga är större än ringa, eller skulder som har återsänts från utsökningen med ett intyg över medellöshets hinder.

Om den ekonomiska aktören är en juridisk person gäller kravet på tillförlitlighet verkställande direktören och dennes ställföreträdare, medlemmar och suppleanter i styrelsen, medlemmar och suppleanter i förvaltningsrådet och jämförbara organ samt ansvariga bolagsmän och andra som hör till den högsta ledningen. Kravet på tillförlitlighet gäller även personer som direkt eller indirekt innehar minst 25 procent av aktierna i ett aktiebolag eller av den rösträtt som aktierna medför eller motsvarande ägande- eller bestämmanderätt, om det är fråga om en annan sammanslutning än ett aktiebolag.

För bedömning av tillförlitligheten kan de omständigheter som avses i 1 mom. utredas för sådana registrerade företag och organisationer som avses i 3 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) och som har en direkt eller indirekt koppling till en ekonomisk aktör eller till personer som avses i 2 mom. i denna paragraf.

13 §

Ordnande av verksamhet

En ekonomisk aktör ska ordna sin verksamhet så att de föreskrivna kraven på verksamheten och gödselprodukterna uppfylls och verksamheten inte medför fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön.

Den ekonomiska aktören ska ha lämpliga lokaler, anordningar och redskap för tillverkning, förvaring och transport av gödselprodukter och deras komponentmaterial. Den ekonomiska aktören ska iaktta tillräcklig omsorgsfullhet och varsamhet vid bearbetning, användning, transport och lagring av gödselprodukter och deras komponentmaterial i syfte att förebygga negativa effekter i fråga om hälsan, säkerheten och miljön.

14 §

Anmälningsskyldighet

En ekonomisk aktör som tillverkar eller importerar gödselprodukter eller på marknaden släpper ut gödselprodukter som den för in från en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska göra en anmälan till Livsmedelsverket om sin verksamhet, betydande förändringar i verksamheten och nedläggning av den. Anmälan ska göras skriftligen innan verksamheten inleds eller läggs ner.

Anmälan ska innehålla

- 1) den ekonomiska aktörens namn och adress samt andra kontaktuppgifter,
- 2) den ekonomiska aktörens företags- och organisationsnummer eller, om sådant saknas, personbeteckning eller lägenhetssignum,
- 3) uppgifter om verksamhetens art eller betydande förändringar i verksamheten,
- 4) uppgifter om de gödselproduktkategorier som tillverkas, importeras eller släpps ut på marknaden.

Anmälningsskyldigheten gäller emellertid inte ekonomiska aktörer till den del de bedriver parti- eller detaljhandelsverksamhet.

En ekonomisk aktör som tillverkar gödselprodukter enligt denna lag ska ge tillsynsmyndigheten möjlighet att utföra en inspektion innan verksamheten inleds.

En ekonomisk aktör som avses i 1 mom. ska en gång om året i enlighet med anvisningar som ges av Livsmedelsverket meddela verket uppgifter om mängderna gödselprodukter som tillverkas och om de komponentmaterial som använts för tillverkningen av gödselprodukter samt om

gödselprodukter som släppts ut på marknaden, importerats och exporterats, mängderna, näringsinnehållet i dem, halterna av skadliga ämnen och användningsändamålen.

Närmare bestämmelser om de i 1 och 2 mom. avsedda uppgifter om verksamhetens art som ska meddelas och om anmälningsförfarandet utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

15 §

Ansökan om förhandstillstånd

För gödselprodukter som tillhandahålls på marknaden genom ömsesidigt erkännande ska tillstånd sökas på förhand hos Livsmedelsverket. Gödselprodukter får inte tillhandahållas på marknaden i Finland innan Livsmedelsverket har fattat sitt beslut.

Ansökan ska innehålla

- 1) den ekonomiska aktörens namn och adress samt andra kontaktuppgifter,
- 2) uppgifter på basis av vilka det kan visas att produkten tillhandahålls lagligen på marknaden på det sätt som avses i förordningen om ömsesidigt erkännande,
- 3) uppgifter om de komponentmaterial som använts vid tillverkningen och om deras ursprung,
- 4) en testrapport eller ett certifikat som utfärdats av ett ackrediterat organ för bedömning av överensstämmelse och som innehåller uppgifter om produktens sammansättning och om eventuella skadliga ämnen och organismer,
- 5) en beskrivning av tillverkningsmetoden,
- 6) en varudeklaration,
- 7) i fråga om gödselprodukter som innehåller animaliska biprodukter, anläggningens godkännandenummer enligt förordningen om animaliska biprodukter.

Tillstånd ska beviljas om det på basis av ansökan konstateras att gödselprodukten tillhandahålls lagligen på marknaden och det inte är fråga om en gödselprodukt som innehåller avfall och gödselprodukten inte heller innehåller sådana mängder skadliga ämnen, föreningar eller organismer att användning i enlighet med bruksanvisningen kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön.

16 §

Krav som gäller register och spårbarhet

En ekonomisk aktör som tillverkar, på marknaden släpper ut eller importerar gödselprodukter ska för varje parti föra ett uppdaterat register över sin verksamhet ur vilket de uppgifter som behövs för tillsynen vid behov kan fås fram. Uppgifterna ska bevaras i fem år från utgången av det år då gödselprodukten släpptes ut på marknaden. I registret ska det föras in inköp av gödselprodukter och komponentmaterial till sådana, deras ursprung, mängden gödselprodukter och komponentmaterial som har bearbetats och tillverkats, försäljningar och andra överlåtelse av gödselprodukter samt lagringsplatser. I registret ska dessutom mängderna importerade och exporterade gödselprodukter antecknas.

Skyldigheten enligt 1 mom. att föra register gäller inte ekonomiska aktörer som enbart bedriver parti- eller detaljhandelsverksamhet. Närmare bestämmelser om registrets innehåll och organiseringen av registret får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

RP 32/2022 rd

17 §

Kvalitetssystem

Tillverkaren ska ta i bruk ett kvalitetssystem genom vilket det säkerställs att gödselprodukterna överensstämmer med kraven i lagstiftningen. En skriftlig beskrivning av kvalitetssystemet ska utarbetas. Tillverkaren ska se till att de arbetstagare som deltar i tillverkningen och bearbetningen är medvetna om kvalitetssystemet.

Kvalitetssystemet ska omfatta teknik, processer och åtgärder för tillverkning, kvalitetskontroll och kvalitetssäkring. Kvalitetssystemet ska dessutom omfatta de inspektioner och tester som utförs före, under och efter tillverkningen samt deras intervall. Kvalitetssystemet ska på begäran lämnas till Livsmedelsverket.

Livsmedelsverket är skyldigt att ge råd om upprättandet och genomförandet av ett kvalitetssystem. Närmare bestämmelser om kvalitetssystemets innehåll utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

18 §

Försök och forskning

Livsmedelsverket kan bevilja tillstånd för sådana försök i forsknings- och utvecklingssyfte som utförs någon annanstans än vid forskningsinstitut och som förutsätter utsättning i miljön av en gödselprodukt som inte överensstämmer med förordningen om gödselprodukter eller med denna lag eller som inte har tillhandahållits på marknaden genom ömsesidigt erkännande.

När tillstånd söks ska Livsmedelsverket lämnas uppgifter om den produkt som försöket avser, dess användningssyfte och den mängd som används, försökets omfattning och varaktighet samt uppskattade miljökonsekvenser. Den som ansöker om tillstånd ska utse en ansvarig person för försöket.

Tillstånd beviljas om det bedöms att försöket sannolikt inte har skadliga verkningar för människors eller djurs hälsa, växters sundhet eller miljön, om sökanden för genomförandet av försöket förfogar över lämpliga testplatser och om försöket utförs under övervakade förhållanden genom att begränsade mängder produkter används inom ett begränsat område.

Ett försök ska avbrytas, om det under försökets gång framgår att produkten har sådana betydande skadliga verkningar för människors eller djurs hälsa, växters sundhet eller miljön som inte kunde bedömas när tillståndet beviljades eller den anmälan som avses i 2 mom. gjordes. Livsmedelsverket ska utan dröjsmål underrättas om att försöket avbrutits.

Livsmedelsverket kan återkalla ett beviljat tillstånd till ett försök, om det framgår att produkten har betydande skadliga verkningar för människors eller djurs hälsa, växters sundhet eller miljön eller om innehavaren av tillståndet på ett väsentligt sätt bryter mot tillståndsvillkoren.

4 kap.

Organ för bedömning av överensstämmelse

19 §

Anmälande myndighet

Livsmedelsverket är den i artikel 21 i förordningen om gödselprodukter avsedda myndighet som svarar för att anmäla, godkänna och utse organ för bedömning av överensstämmelse.

20 §

Ansökan om godkännande som anmält organ för bedömning av överensstämmelse

Ett organ för bedömning av överensstämmelse som är etablerat i Finland ska ansöka om godkännande som och utseende till anmält organ hos Livsmedelsverket. Bestämmelser om krav som gäller organ för bedömning av överensstämmelse finns i artikel 24 i förordningen om gödselprodukter.

Ansökan ska åtföljas av uppgifter och intyg om att kraven när det gäller de förfaranden för bedömning som förutsätts av organet för bedömning av överensstämmelse har uppfyllts i fråga om de typer av EU-gödselprodukter eller de produktkategorier för vilka organet anser sig vara kompetent. Till ansökan ska det dessutom fogas ett av ackrediteringstjänsten FINAS vid Säkerhets- och kemikalieverkets ackrediteringsenhet utfärdat ackrediteringsintyg över att organet för bedömning av överensstämmelse uppfyller kraven i förordningen om gödselprodukter.

På personalen vid ett organ för bedömning av överensstämmelse eller ett dotterbolag eller en underleverantör som organet använder tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när personalen sköter uppgifter som avses i förordningen om gödselprodukter. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

21 §

Godkännande som anmält organ samt begränsning eller återkallelse av godkännande

Livsmedelsverket godkänner och utser ett organ för bedömning av överensstämmelse till anmält organ, om organet uppfyller de krav som anges i förordningen om gödselprodukter och inga sådana invändningar som avses i artikel 28.4 i den förordningen har gjorts.

I beslutet om godkännande anges behörighetsområdet för det anmälda organet för bedömning av överensstämmelse, fastställs arrangemangen för tillsynen över organet och uppställs vid behov sådana krav, begränsningar och villkor för organets verksamhet med hjälp av vilka det säkerställs att uppgifterna utförs korrekt.

Bestämmelser om begränsning eller återkallelse av godkännanden finns i artikel 30 i förordningen om gödselprodukter.

5 kap.

Myndigheterna och deras uppgifter

22 §

Livsmedelsverket

Livsmedelsverket svarar för verkställigheten av förordningen om gödselprodukter och av denna lag, för tillsynen över att förordningen om gödselprodukter och denna lag efterföljs och för organiseringen av tillsynen.

23 §

Närings-, trafik- och miljöcentralerna

Närings-, trafik- och miljöcentralerna utövar jämsides med Livsmedelsverket tillsyn över gödselprodukter inom sina verksamhetsområden.

RP 32/2022 rd

24 §

Tullen

Tullen utövar jämsides med Livsmedelsverket tillsyn över importen av gödselprodukter.

25 §

Auktoriserade inspektörer

Livsmedelsverket kan vid kontrollen och tillsynen anlita de inspektörer som verket skriftligen bemyndigat för uppdraget och som verket själv övervakar. De administrativa beslut som inspektionerna eventuellt ger anledning till ska fattas av Livsmedelsverket. En inspektör ska ha för uppgiften tillräcklig yrkeskompetens i fråga om gödselprodukter eller annan yrkeskompetens som behövs för tillsynen över efterlevnaden av lagen. En auktoriserad inspektör ska på begäran visa upp ett skriftligt intyg över sitt bemyndigande för en aktör.

Livsmedelsverket kan återkalla ett bemyndigande som det beviljat, om den auktoriserade inspektören eller provtagaren försummar att iaktta de villkor som Livsmedelsverket ställt eller i övrigt på ett väsentligt sätt bryter mot de förpliktelser som följer av uppdraget.

På auktoriserade inspektörer tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter enligt denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

26 §

Anlitande av utomstående experter

Livsmedelsverket har rätt att anlita utomstående experter vid undersökning, testning och bedömning av gödselprodukters överensstämmelse med kraven. En utomstående expert ska ha sådan sakkännedom och kompetens som uppgifterna kräver.

På en utomstående expert tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när experten utför uppgifter som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte anlitande av utomstående experter vid marknadskontroll, om vilket det föreskrivs i 14 § i marknadskontrollagen.

6 kap.

Tillsyn

27 §

Allmänna principer för tillsynen

Gödselprodukter ska övervakas objektivt och regelbundet. Övervakningen ska effektiviseras, om det kan misstänkas att en gödselprodukt eller ett komponentmaterial till en gödselprodukt eller en ekonomisk aktörs verksamhet inte uppfyller kraven i denna lag. Tillsynsåtgärderna ska vara ändamålsenliga och omfatta alla faser av produktions-, tillverknings- och distributionskedjan för gödselprodukter samt användningen.

Närmare bestämmelser om organiseringen av tillsynen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

28 §

Förhandsanmälan

Innan en ekonomisk aktör tar emot ett parti gödselprodukter som importeras ska den ekonomiska aktören med tanke på eventuell provtagning göra en anmälan till Livsmedelsverket.

Förhandsanmälan ska innehålla följande uppgifter:

- 1) importörens namn och adress,
- 2) importörens företags- eller organisationsnummer eller, om sådant saknas, personbeteckning eller lägenhetssignum,
- 3) gödselproduktens namn och kategori,
- 4) partiets storlek,
- 5) avgångsland,
- 6) tid för ankomsten till finskt territorium och ankomstort,
- 7) importsätt.

Ett parti gödselprodukter som importeras till Finland kan, om Livsmedelsverket så bestämmer, förvaras under Tullens uppsikt på ett av Livsmedelsverket godkänt ställe tills verket har fått tillräcklig utredning om att de krav som anges i denna lag är uppfyllda.

Skyldigheten att göra förhandsanmälan gäller inte EU-gödselprodukter.

Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska lämnas om ett parti gödselprodukter samt när och hur förhandsanmälan ska göras får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

29 §

Tillsynsplan och rapportering

Livsmedelsverket utarbetar årligen en plan för tillsynen och en rapport om genomförandet av den.

I tillsynsplanen ska det anges de inspektioner som ska utföras, typerna av tillsynsobjekt och antalet inspektioner. Den årliga rapporten ska inbegripa de resultat som är väsentliga för tillsynen över gödselprodukter.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte den kontrollplan som ska göras upp för marknadskontrollen, om vilken det föreskrivs i 7 § i marknadskontrollagen.

30 §

Rätt att utföra inspektioner

Tillsynsmyndigheten och auktoriserade inspektörer har rätt att få tillträde till platser där gödselprodukter eller komponentmaterial till sådana samt handlingar som gäller dem hanteras, används eller förvaras, inspektera transportmedel, den ekonomiska aktörens bokföring och det register som avses i 6 och 16 § samt avgiftsfritt ta behövliga prov av marken, gödselprodukter och komponentmaterial till sådana.

Inspektioner och provtagning i utrymmen som används för boende av permanent natur får endast utföras av myndigheter. I sådana utrymmen får inspektioner och provtagning utföras endast om inspektionen är nödvändig för att utreda omständigheter som är föremål för inspektionen och det finns grundad anledning att misstänka att någon har gjort sig skyldig till ett förfarande som är straffbart enligt denna lag och inspektionen är nödvändig för utredning av brott.

Utöver vad som anges i 1 och 2 mom. ska vid inspektioner 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

Provtagningen och testningen ska utföras genom användning av harmoniserade standarder eller, om sådana inte finns, genom en internationellt godkänd standardmetod eller, om sådana inte finns, genom en lika giltig validerad metod för analys och provtagning av gödselprodukter.

Närmare bestämmelser om kontroll- och tillsynsförfarandet och om provtagning och undersökning av prover får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte inspektioner inom marknadskontrollen, om vilka det föreskrivs i 9 § i marknadskontrollagen. Med avvikelse från vad som föreskrivs i 9 § i marknadskontrollagen har marknadskontrollmyndigheten rätt att avgiftsfritt ta behövliga prover också vid kontroll enligt marknadskontrollagen.

31 §

Myndighetens rätt att få uppgifter

Tillsynsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av statliga och kommunala myndigheter, ekonomiska aktörer och andra som skyldigheterna enligt denna lag eller Europeiska unionens lagstiftning gäller få de uppgifter som är nödvändiga för utförandet av tillsynen. Även de auktoriserade inspektörerna har samma rätt att få uppgifter när det gäller sådana uppgifter som är nödvändiga för utförandet av tillsynen.

Tillsynsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag få sådana uppgifter om hur den ekonomiska aktören skött registrerings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och av Tullen uttagna avgifter samt om den ekonomiska aktörens verksamhet, ekonomi och kopplingar som är nödvändiga för att klargöra den tillförlitlighet som avses i 12 § eller för i 40 § avsett avbrytande eller återkallande av registreringen.

Livsmedelsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att för tillsynen få i artikel 34 i förordningen om gödselprodukter avsedda nödvändiga uppgifter av ett sådant anmält organ för bedömning av överensstämmelse som omfattas av skyldigheterna i den förordningen.

32 §

Maskinell underskrift

Beslut som fattats med stöd av denna lag och förordningen om gödselprodukter och de handlingar som hänför sig till ärendet får undertecknas maskinellt.

33 §

Tillsynsregistret

För tillsynen förs ett riksomfattande register över sådana anmälningskyldiga ekonomiska aktörer som avses i 14 § 1 mom. På registret tillämpas lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (560/2021), om inte något annat anges i denna paragraf. Livsmedelsverket är personuppgiftsansvarig för tillsynsregistret.

I registret antecknas

1) den ekonomiska aktörens namn och adress samt övriga kontaktuppgifter för varje verksamhetsställe,

2) den ekonomiska aktörens företags- och organisationsnummer eller, om sådant saknas, personbeteckning eller lägenhetssignum,

3) uppgifter om verksamhetens art eller betydande förändringar i verksamheten,

4) uppgifter om de gödselproduktkategorier som tillverkas eller marknadsförs och om produktfunktionskategorierna för EU-gödselprodukter,

5) uppgifter om de inspektioner som tillsynsmyndigheten genomfört och om resultaten av dem samt övriga uppgifter som behövs vid tillsynen,

6) uppgifter om brott mot denna lag och mot förelägganden och förbud som meddelats med stöd av den och om de påföljder som tillsynsmyndigheten har bestämt.

Uppgifterna avförs ur registret inom tre år från det att den ekonomiska aktören har meddelat Livsmedelsverket att verksamheten upphör eller från det att den ekonomiska aktörens verksamhet har upphört. Uppgifter avförs dock inte, om det är nödvändigt att bevara dem för att fullgöra ett åliggande som grundar sig på lag, för att ett ärende är anhängigt eller för att utföra kontroll enligt Europeiska unionens lagstiftning eller någon annan lagstiftning, eller om det i Europeiska unionens lagstiftning krävs att uppgifterna bevaras. Uppgifter ska avföras ur registret så snart det inte finns någon lagstadgad grund för behandlingen av dem.

34 §

Myndighetens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter

Utöver vad som i 8 § i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs föreskrivs om utlämnande av uppgifter får tillsynsmyndigheten dessutom på eget initiativ trots sekretessbestämmelserna lämna ut sådana uppgifter som tillsynsmyndigheten fått vid tillsynen till en i miljöskyddslagen avsedd myndighet, om uppgifterna är nödvändiga för lagstadgade tillsynsuppgifter som gäller miljöskydd.

35 §

Offentliggörande av tillsynsresultat

Livsmedelsverket offentliggör årligen på sin webbplats den rapport om genomförandet av tillsynen som avses i 29 §. Sekretessbelagda uppgifter får dock inte offentliggöras.

Närmare bestämmelser om offentliggörande av tillsynsresultaten får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

7 kap.

Administrativa tvångsmedel och påföljder

36 §

Föreläggande

Om en ekonomisk aktör inte iakttar denna lag eller om en gödselprodukt inte uppfyller kraven i denna lag, kan tillsynsmyndigheten bestämma att den ekonomiska aktören ska, inom en med hänsyn till sakens natur tillräcklig tid, fullgöra sin skyldighet eller åtgärda den bristande överensstämelsen. Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte åtgärdsföreläggande i samband med marknadskontrollen, om vilket det föreskrivs i 17 § i marknadskontrollagen.

37 §

Påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen

Livsmedelsverket kan ålägga en ekonomisk aktör att betala en påföljdsavgift på minst 300 och högst 5 000 euro, om

1) den ekonomiska aktören försummar sina skyldigheter enligt 9 och 11 § i fråga om märkning och förpackning av gödselprodukter,

2) den ekonomiska aktören försummar sin skyldighet enligt 14 § att göra en anmälan om verksamheten,

3) den som använder gödselprodukten eller naturgödseln försummar sin skyldighet enligt 6 och 16 § att föra register,

4) den ekonomiska aktören försummar sin skyldighet enligt 28 § att göra en anmälan om import av gödselprodukter.

Påföljdsavgiften ska betalas till staten. Vid bedömningen av avgiftens storlek ska hänsyn tas till förfarandets art och skadlighet och hur ofta förfarandet upprepats. Påföljdsavgiften påförs inte eller påföljdsavgiften påförs till ett mindre belopp än minimibeloppet, om gärningen kan anses vara ringa och det med tanke på försummelsens art, hur ofta den upprepats, försummelsens planmässighet och andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att avgift påförs till ett mindre belopp än minimibeloppet.

Påföljdsavgift får inte påföras en fysisk person som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett sådant brottmål som är anhängigt vid en domstol, eller som har dömts för samma gärning genom en lagakraftvunnen dom. Om en påföljdsavgift har påförts en fysisk person, får en domstol inte döma ut ett straff för samma gärning.

Påföljdsavgift får inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om avgiften meddelades. Påföljdsavgiften avskrivs när den betalningsskyldige avlider. Bestämmelser om verkställighet av påföljdsavgifter finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

38 §

Förbud

Livsmedelsverket kan förbjuda att en gödselprodukt eller komponentmaterial till den

1) tillverkas, om den tillverknings- eller förvaringslokal som används vid tillverkningen, tillverkningsmetoden, tillverkningsutrustningen, tillverkarens kvalitetssystem eller produkten inte uppfyller kraven i denna lag,

2) bearbetas, om den bearbetnings- eller förvaringslokal, den bearbetningsmetod eller den bearbetningsutrustning som används eller tillverkarens kvalitetssystem eller produkten inte uppfyller kraven i denna lag,

3) släpps ut på marknaden eller används, om gödselprodukten eller komponentmaterial till den, förpackandet av dem eller uppgifterna om dem inte uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag eller om de används i strid med bruksanvisningarna,

4) importeras, om verket vid en inspektion upptäcker att gödselprodukten inte uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag.

Ett förbud ska meddelas för viss tid, om det är möjligt att avhjälpa det missförhållande som ligger till grund för förbudet. Förbudet ska återkallas utan dröjsmål om det missförhållande som förbudet grundar sig på avhjälps eller om missförhållandet inte längre är av betydelse för förbudet.

Ett förbud ska iaktas trots ändringssökande, om inte besvärmyndigheten förbjuder verkställighet av tillsynsmyndighetens beslut eller bestämmer att verkställigheten ska avbrytas.

RP 32/2022 rd

Om saken inte tillåter dröjsmål, kan förutom Livsmedelsverket även närings-, trafik- och miljöcentralen meddela ett tillfälligt förbud som gäller ett parti gödselprodukter. Ett tillfälligt förbud ska utan dröjsmål föras till Livsmedelsverket för avgörande. Förbudet förfaller, om Livsmedelsverket inte har fattat ett beslut enligt 1 mom. inom två veckor från det att förbudet meddelades.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte förbud som meddelas vid marknadskontroll, om vilket det föreskrivs i 18 § i marknadskontrollagen.

39 §

Temporära begränsningar

Livsmedelsverket har rätt att meddela ett temporärt föreläggande genom vilket tillverkning, utsläppande på marknaden, användning, import eller export av en gödselprodukt förbjuds, eller att begränsa dessa verksamheter samt att bestämma att förbjudna gödselprodukter ska dras bort från marknaden eller avlägsnas från innehavarnas lager, om det finns grundad anledning att anta att gödselprodukten kan orsaka betydande fara för människors eller djurs hälsa, växters sundhet eller miljön. Livsmedelsverket ska se till att behövliga utredningar utförs utan dröjsmål.

Livsmedelsverket får i enskilda fall ge tillstånd att avvika från de förbud och begränsningar som avses i 1 mom., om det kan säkerställas att den gödselprodukt som tillståndet gäller inte medför fara för människors eller djurs hälsa, växters sundhet eller miljön.

40 §

Avbrytande och återkallande av verksamhet

Livsmedelsverket kan avbryta eller återkalla en i registret antecknad verksamhet, om verksamheten i väsentlig grad strider mot gödselmedelsbestämmelserna och den ekonomiska aktören inte har iakttagit ett föreläggande som Livsmedelsverket har meddelat med stöd av 36 § eller ett förbud som verket har meddelat med stöd av 38 §.

Livsmedelsverket kan avbryta eller återkalla registreringen av en ekonomisk aktör, om aktören inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 12 § och grunden för att den ekonomiska aktören inte anses vara tillförlitlig är av väsentlig och allvarlig art och den ekonomiska aktören inte har avhjulpt försummelsen trots föreläggande från Livsmedelsverket.

Ett beslut om avbrytande av verksamheten eller om avbrytande av registreringen gäller tills Livsmedelsverket konstaterar att de missförhållanden som beslutet grundade sig på har avhjulpts.

41 §

Ny bearbetning, förstörande och återsändande av en gödselprodukt

Om det med stöd av 38 § är förbjudet att tillverka, bearbeta, på marknaden släppa ut, använda eller importera en gödselprodukt eller komponentmaterial till den, kan Livsmedelsverket bestämma att gödselprodukten eller komponentmaterialet på det sätt som verket godkänner ska bearbetas på nytt, förstöras eller återsändas till avgångslandet på den ekonomiska aktörens bekostnad. Till beslutet kan det fogas bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid verkställigheten av beslutet.

RP 32/2022 rd

42 §

Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande

Livsmedelsverket kan förena ett föreläggande enligt 36 §, ett förbud enligt 38 § och ett föreläggande om ny bearbetning, förstörande eller återsändande till avgångslandet enligt 41 § med vite eller hot om tvångsutförande eller avbrytande. Vad som föreskrivs ovan i detta moment gäller inte vite och hot om tvångsutförande som föreläggs vid marknadskontroll, om vilka det föreskrivs i 28 § i marknadskontrollagen.

Bestämmelser om vite och hot om tvångsutförande och avbrytande finns i viteslagen (1113/1990).

43 §

Straffbestämmelse

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) försummar de krav på användning av fosfor som föreskrivs i 6 § eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

2) tillverkar, på marknaden släpper ut, på marknaden tillhandahåller, använder eller importerar gödselprodukter eller komponentmaterial som inte uppfyller de krav som föreskrivs i 7 § eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

3) bryter mot ett föreläggande som meddelats med stöd av 36 § eller mot ett förbud som meddelats med stöd av 38 §,

4) bryter mot en tillfällig begränsning som meddelats med stöd av 39 §, eller

5) bryter mot ett föreläggande om ny bearbetning, förstörande och återsändande som meddelats med stöd av 41 §,

ska, om inte försummelsen eller den fara för människors eller djurs hälsa, växters sundhet eller miljön som gärningen medfört ska anses ringa eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *förseelse mot lagen om gödselmedel* dömas till böter.

Livsmedelsverket anmäler för de tillsynsmyndigheters räkning som avses i 5 kap. förseelser enligt 1 mom. till åtalprövning. Anmälan behöver inte göras, om förseelsen som helhet betraktad kan anses vara uppenbart ringa.

8 kap.

Särskilda bestämmelser

44 §

Avgifter för statliga myndigheters prestationer

Bestämmelser om avgifter för den tillsyn som statliga myndigheter utövar med stöd av denna lag finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

45 §

Skadeståndsskyldighet

Den som tillverkat gödselprodukter, fört in gödselprodukter från Europeiska unionens medlemsstater eller importerat gödselprodukter från länder utanför Europeiska unionen ska ersätta skada som i yrkesmässig användning orsakas användaren av att en gödselprodukt inte uppfyller

RP 32/2022 rd

de krav som ställs i förordningen om gödselprodukter eller i denna lag. Ersättning ska betalas även om skadan inte orsakats uppsåtligen eller av oaktsamhet.

Någon skadeståndsskyldighet enligt 1 mom. föreligger dock inte, om den mot vilken skadeståndsanspråket framställs visar sannolika skäl för att gödselprodukten inte varit behäftat med det fel som orsakat skadan vid den tidpunkt då denne släppte ut gödselprodukten på marknaden.

Bestämmelser om skyldigheten att ersätta skada som gödselprodukten har orsakat på person eller på sådan egendom som är avsedd för enskild användning eller konsumtion och som den skadelidande huvudsakligen har använt på ett sådant sätt finns i produktansvarslagen (694/1990).

46 §

Ändringsökande

I fråga om beslut av Livsmedelsverket, med undantag av de beslut som avses i 36–41 §, får omprövning begäras. Omprövning får begäras i fråga om beslut av ett sådant organ för bedömning av överensstämmelse som i enlighet med 21 § godkänts som anmält organ. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Bestämmelser om sökande av ändring i en avgift som påförts av en statlig myndighet finns i lagen om grunderna för avgifter till staten.

På sökande av ändring i Tullens beslut tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Bestämmelser om sökande av ändring i beslut enligt 42 § om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen.

Ändring i beslut om tillfälligt förbud enligt 38 § 4 mom. får inte sökas särskilt genom besvär.

47 §

Verkställighet

I ett beslut som fattas med stöd av denna lag, med undantag för beslut om den påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen som avses i 37 §, kan det bestämmas att beslutet ska iakttas innan det har vunnit laga kraft, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

48 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 12 § tillämpas från och med den 1 januari 2023.

Genom denna lag upphävs lagen om gödselmedeltillsynen (539/2006), nedan *den upphävda lagen*. De förordningar och föreskrifter som jord- och skogsbruksministeriet har utfärdat med stöd av den upphävda lagen förblir likväl i kraft till den del de inte står i strid med denna lag.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

49 §

Övergångsbestämmelser

Aktörer som före ikraftträdandet av denna lag har anmälts med stöd av den upphävda lagen får fortsätta sin verksamhet utan separat anmälan.

RP 32/2022 rd

Gödselprodukter får efter ikraftträdandet av denna lag tillverkas med typbeteckningar enligt den upphävda lagen till och med den 31 december 2023, och de får släppas ut på marknaden till och med den 31 december 2024. Gödselmedelstyper enligt bilaga I till gödselmedelsförordningen får tillverkas till och med den 31 december 2023.

Livsmedelsverket får vid ikraftträdandet av denna lag till förteckningen över komponentmaterial på basis av typbeteckningskategorierna i förordningen om gödselprodukter och i den upphävda lagen lägga till sådana komponentmaterial som uppfyller förutsättningarna enligt 8 § 3 mom. i denna lag. Nya ansökningar enligt 8 § 2 mom. i denna lag som kommit in senast den 15 juli 2023 är avgiftsfria.

Ett godkännande som med stöd av 14 § i den upphävda lagen har beviljats en anläggning före ikraftträdandet av denna lag gäller till och med den 31 december 2023.

De ärenden som har inletts före ikraftträdandet av denna lag behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av 1 och 4 § i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016) 1 § 1 mom. och 4 §, sådana de lyder i lag 915/2021, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på marknadskontrollen av de produkter som omfattas av tillämpningsområdet för hiss säkerhetslagen (1134/2016), lagen om mätinstrument (707/2011), lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven (180/2015), lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (1139/2016), lagen om tryckbärande anordningar (1144/2016), elsäkerhetslagen (1135/2016), lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven (1140/2016), lagen om personlig skyddsutrustning som är avsedd att användas av konsumenter (218/2018), gasanordningslagen (502/2018), strålsäkerhetslagen (859/2018), luftfartslagen (864/2014), lagen om överensstämmelse med kraven för aerosoler (794/2020), fordonslagen (82/2021), avfallslagen (646/2011), miljöskyddslagen (527/2014), lagen om EU-miljömärke (832/2014) och lagen om gödselmedel (/), om inte något annat föreskrivs i de lagarna.

4 §

Tillsynsmyndigheter

Säkerhets- och kemikalieverket är marknadskontrollmyndighet enligt denna lag.

Tullen är den myndighet som svarar för de yttre gränskontrollerna enligt artiklarna 27–29 i NLF-förordningen och som övervakar att exportförbudet enligt 23 § i denna lag och föreläggandet om förstöring enligt 25 § iakttas vid den yttre gränsen.

Strålsäkerhetscentralen är marknadskontrollmyndighet enligt denna lag när det gäller produkter som avses i strålsäkerhetslagen.

Transport- och kommunikationsverket är marknadskontrollmyndighet enligt denna lag när det gäller produkter som avses i luftfartslagen, fordonslagen (82/2021) och 24 a § 3 mom. i miljöskyddslagen.

Med avvikelse från 1 mom. är Finlands miljöcentral marknadskontrollmyndighet enligt denna lag när det gäller produkter som avses i 24 a § 2 mom. i miljöskyddslagen och produkter som avses i lagen om EU-miljömärke.

Med avvikelse från 1 mom. är Livsmedelsverket marknadskontrollmyndighet enligt denna lag när det gäller gödselprodukter som avses i lagen om gödselmedel.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 29 punkten, sådan den lyder i lag 488/2021, och
fogas till 6 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016, 1419/2016, 324/2017, 454/2017, 1112/2017, 404/2018, 414/2018, 722/2019, 1399/2019, 624/2020, 1264/2020, 488/2021, 690/2021, 763/2021 och 1134/2021, en ny 30 punkt som följer:

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

29) utredning av tillförlitligheten hos aktörer inom naturproduktsplöckningsbranschen enligt 5 § i lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter (487/2021),
30) utredning av ekonomiska aktörers tillförlitlighet enligt 12 § i lagen om gödselmedel (/).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1331/2021, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

I enlighet med vad som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlåtande av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare, en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 161 § i vägtrafiklagen (729/2018), en avgift för trafikförseelse enligt 93 § i körkortslagen (386/2011), en avgift för trafikförseelse enligt 122 § i sjötrafiklagen (782/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 268 § i lagen om transportservice (320/2017), en avgift för trafikförseelse enligt 195 § och en påföljdsavgift enligt 189–192 § i fordonslagen (82/2021), en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen (1263/2020), en påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen enligt 67 § i livsmedelslagen (297/2021), en påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen enligt 94 a § i lagen om djursjukdomar (76/2021), en påföljdsavgift inom tillsynen över identifiering och registrering av djur enligt 36 § och en avgift för trafikförseelse som påförs för åsidosättande av skyldigheten att medföra och visa upp djurets identitetshandling enligt 37 § i lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021), en påföljdsavgift inom tillsynen över ekologisk produktion enligt 38 § i lagen om ekologisk produktion (1330/2021) och en påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen enligt 37 § i lagen om gödselmedel (/).

RP 32/2022 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 24 mars 2022

Statsminister

Sanna Marin

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä

2.

Lag

om ändring av 1 och 4 § i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter

I enlighet med riksdagens beslut:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på marknadskontrollen av de produkter som omfattas av tillämpningsområdet för hiss säkerhetslagen (1134/2016), lagen om mätinstrument (707/2011), lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven (180/2015), lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (1139/2016), lagen om tryckbärande anordningar (1144/2016), elsäkerhetslagen (1135/2016), lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven (1140/2016), lagen om personlig skyddsutrustning som är avsedd att användas av konsumenter (218/2018), gasanordningslagen (502/2018), strålsäkerhetslagen (859/2018), luftfartslagen (864/2014), lagen om överensstämmelse med kraven för aerosoler (794/2020), fordonslagen (82/2021), avfallslagen (646/2011), miljöskyddslagen (527/2014) och lagen om EU-miljömärke (832/2014), om inte något annat föreskrivs i de lagarna.

Lagen tillämpas dessutom på sådana åtgärder av kontrollmyndigheterna som gäller produkter som omfattas av tillämpningsområdet för de lagar som nämns i 1 mom. och som avses i artiklarna 27–29 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, nedan NLF-förordningen, om inte något annat föreskrivs i de nämnda lagarna.

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på marknadskontrollen av de produkter som omfattas av tillämpningsområdet för hiss säkerhetslagen (1134/2016), lagen om mätinstrument (707/2011), lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven (180/2015), lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (1139/2016), lagen om tryckbärande anordningar (1144/2016), elsäkerhetslagen (1135/2016), lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven (1140/2016), lagen om personlig skyddsutrustning som är avsedd att användas av konsumenter (218/2018), gasanordningslagen (502/2018), strålsäkerhetslagen (859/2018), luftfartslagen (864/2014), lagen om överensstämmelse med kraven för aerosoler (794/2020), fordonslagen (82/2021), avfallslagen (646/2011), miljöskyddslagen (527/2014), lagen om EU-miljömärke (832/2014) och lagen om gödselmedel (/), om inte något annat föreskrivs i de lagarna.

Lagen tillämpas dessutom på sådana åtgärder av kontrollmyndigheterna som gäller produkter som omfattas av tillämpningsområdet för de lagar som nämns i 1 mom. och som avses i artiklarna 27–29 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, nedan NLF-förordningen, om inte något annat föreskrivs i de nämnda lagarna.

Gällande lydelse

Denna lag innehåller också bestämmelser om det centrala samordningskontor som avses i artikel 10.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011, nedan marknadskontrollförordningen, och om den kontaktpunkt för produkter som avses i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/515 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen saluförda i en annan medlemsstat och om upphävande av förordning (EG) nr 764/2008, nedan förordningen om ömsesidigt erkännande.

Denna lag innehåller också bestämmelser om behöriga myndigheter i ärenden som omfattas av följande rättsakter:

1) Europaparlamentets och rådets direktiv 94/11/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar beträffande märkning av material som används i huvudbeståndsdelarna av skodon som saluförs i detaljistledet, nedan skodirektivet,

2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1007/2011 om benämningar på textilfibrer och därtill hörande etikettering och märkning av fibersammansättningen i textilprodukter och om upphävande av rådets direktiv 73/44/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 96/73/EG och 2008/121/EG, nedan textilmärkningsförordningen.

4 §

Tillsynsmyndigheter

Säkerhets- och kemikalieverket är marknadskontrollmyndighet enligt denna lag.

Tullen är den myndighet som svarar för de yttre gränskontrollerna enligt artiklarna 27–29 i NLF-förordningen och som övervakar att exportförbudet enligt 23 § och föreläggandet om förstöring enligt 25 § iakttas vid den yttre gränsen.

Strålsäkerhetscentralen är marknadskontrollmyndighet enligt denna lag när det gäller produkter som avses i strålsäkerhetslagen.

Transport- och kommunikationsverket är marknadskontrollmyndighet enligt denna lag

Föreslagen lydelse

Denna lag innehåller också bestämmelser om det centrala samordningskontor som avses i artikel 10.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011, nedan marknadskontrollförordningen, och om den kontaktpunkt för produkter som avses i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/515 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen saluförda i en annan medlemsstat och om upphävande av förordning (EG) nr 764/2008, nedan förordningen om ömsesidigt erkännande.

Denna lag innehåller också bestämmelser om behöriga myndigheter i ärenden som omfattas av följande rättsakter:

1) Europaparlamentets och rådets direktiv 94/11/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar beträffande märkning av material som används i huvudbeståndsdelarna av skodon som saluförs i detaljistledet, nedan skodirektivet,

2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1007/2011 om benämningar på textilfibrer och därtill hörande etikettering och märkning av fibersammansättningen i textilprodukter och om upphävande av rådets direktiv 73/44/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 96/73/EG och 2008/121/EG, nedan textilmärkningsförordningen.

4 §

Tillsynsmyndigheter

Säkerhets- och kemikalieverket är marknadskontrollmyndighet enligt denna lag.

Tullen är den myndighet som svarar för de yttre gränskontrollerna enligt artiklarna 27–29 i NLF-förordningen och som övervakar att exportförbudet enligt 23 § och föreläggandet om förstöring enligt 25 § iakttas vid den yttre gränsen.

Strålsäkerhetscentralen är marknadskontrollmyndighet enligt denna lag när det gäller produkter som avses i strålsäkerhetslagen.

Transport- och kommunikationsverket är marknadskontrollmyndighet enligt denna lag

Gällande lydelse

när det gäller produkter som avses i luftfartslagen, fordonslagen och 24 a § 3 mom. i miljöskyddslagen.

Med avvikelse från 1 mom. är Finlands miljöcentral marknadskontrollmyndighet enligt denna lag när det gäller produkter som avses i 24 a § 2 mom. i miljöskyddslagen och produkter som avses i lagen om EU-miljömärke.

Föreslagen lydelse

när det gäller produkter som avses i luftfartslagen, fordonslagen och 24 a § 3 mom. i miljöskyddslagen.

Med avvikelse från 1 mom. är Finlands miljöcentral marknadskontrollmyndighet enligt denna lag när det gäller produkter som avses i 24 a § 2 mom. i miljöskyddslagen och produkter som avses i lagen om EU-miljömärke.

Med avvikelse från 1 mom. är Livsmedelsverket marknadskontrollmyndighet enligt denna lag när det gäller gödselprodukter som avses i lagen om gödselmedel.

Denna lag träder i kraft den 20 . .

3.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 29 punkten, sådan den lyder i lag 488/2021, och
fogas till 6 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016, 1419/2016, 324/2017, 454/2017, 1112/2017, 404/2018, 414/2018, 722/2019, 1399/2019, 624/2020, 1264/2020, 488/2021, 690/2021, 763/2021 och 1134/2021, en ny 30 punkt som följer:

Gällande lydelse

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

- 1) de uppgifter som anges i 2 § 1 mom. i lagen om Skatteförvaltningen,
- 2) tullåtgärder som avses i 2 § 7 punkten i tullagen (304/2016) samt till stöd för beskattning, skattekontroll och indrivning av skatter som Tullen verkställer,
- 3) den övervakning som avses i 2 § 2 mom. 1 punkten i lagen om Pensionsskyddscentralen (397/2006) och som avser att försäkringsskyldigheten enligt arbetspensionslagarna iakttas,
- 4) den övervakning av verkställigheten av uppbördsförfarandet i fråga om arbetslöshetsförsäkringspremier som avses i 10 § 1 mom. i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998),
- 5) de uppgifter som anges i 7 och 60 § i alkohollagen (1102/2017),
- 6) beviljandet av och tillsynen över finansiering som med stöd av statsunderstödslagen (688/2001) beviljas för en organisations verksamhet,
- 7) skötseln av uppgifter som avses i 8 § i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (7/2014) och 9 § 1 mom. 7 punkten i lagen om utveckling av regionerna och genomförande av Europeiska unionens regional- och strukturpolitik (756/2021),

Föreslagen lydelse

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

- 1) de uppgifter som anges i 2 § 1 mom. i lagen om Skatteförvaltningen,
- 2) tullåtgärder som avses i 2 § 7 punkten i tullagen (304/2016) samt till stöd för beskattning, skattekontroll och indrivning av skatter som Tullen verkställer,
- 3) den övervakning som avses i 2 § 2 mom. 1 punkten i lagen om Pensionsskyddscentralen (397/2006) och som avser att försäkringsskyldigheten enligt arbetspensionslagarna iakttas,
- 4) den övervakning av verkställigheten av uppbördsförfarandet i fråga om arbetslöshetsförsäkringspremier som avses i 10 § 1 mom. i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998),
- 5) de uppgifter som anges i 7 och 60 § i alkohollagen (1102/2017),
- 6) beviljandet av och tillsynen över finansiering som med stöd av statsunderstödslagen (688/2001) beviljas för en organisations verksamhet,
- 7) skötseln av uppgifter som avses i 8 § i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (7/2014) och 9 § 1 mom. 7 punkten i lagen om utveckling av regionerna och genomförande av Europeiska unionens regional- och strukturpolitik (756/2021),

Gällande lydelse

8) verkställighet som avses i utsökningsbalken (705/2007),

9) den övervakning av förvaltningen av konkursbon som avses i lagen om övervakning av förvaltningen av konkursbon (109/1995),

10) den utredning av förutsättningarna för näringsförbud som avses i 19 a § i lagen om näringsförbud och den tillsyn över att näringsförbud som avses i 21 a § i den lagen iakttas,

11) polisens, Gränsbevakningsväsendets eller Försvarsmaktens verksamhet vid förebyggande och utredning av brott eller för Tullens verksamhet vid förundersökningar, om det maximistraff som föreskrivs för brottet är fängelse i minst ett år och brottet misstänks ha begåtts inom organisationens verksamhet eller genom att organisationen har utnyttjats,

12) utredning i fråga om en förverkandepåföljd som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten i förundersökningslagen (805/2011) och som döms ut med anledning av ett brott samt utdömande av en förverkandepåföljd som avses i 10 kap. i strafflagen (39/1889),

13) förhindrande och avslöjande av penningtvätt och av finansiering av terrorism i enlighet med lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) och bedömning av tillförlitlighet enligt 5 kap. 5 och 6 § i den lagen samt förhindrande, avslöjande, utredning och förande till undersökning av penningtvätt och finansiering av terrorism enligt 2 § 1 mom. 1 punkten i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017),

14) beviljande och återkallande av persontrafiktillstånd, godstrafiktillstånd och taxitrafiktillstånd enligt lagen om transportservice (320/2017),

15) den tillsynsuppgift som anges i 14 kap. 1 § i stiftelselagen (487/2015),

16) tillsynen enligt 177 § 1 mom. och 179 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkesjukdomar (459/2015) över de skyldigheter som gäller försäkring,

17) den uppgift som föreskrivs i 10 § i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare (853/2016),

18) verkställigheten av lönegarantilagen (866/1998) och lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000),

Föreslagen lydelse

8) verkställighet som avses i utsökningsbalken (705/2007),

9) den övervakning av förvaltningen av konkursbon som avses i lagen om övervakning av förvaltningen av konkursbon (109/1995),

10) den utredning av förutsättningarna för näringsförbud som avses i 19 a § i lagen om näringsförbud och den tillsyn över att näringsförbud som avses i 21 a § i den lagen iakttas,

11) polisens, Gränsbevakningsväsendets eller Försvarsmaktens verksamhet vid förebyggande och utredning av brott eller för Tullens verksamhet vid förundersökningar, om det maximistraff som föreskrivs för brottet är fängelse i minst ett år och brottet misstänks ha begåtts inom organisationens verksamhet eller genom att organisationen har utnyttjats,

12) utredning i fråga om en förverkandepåföljd som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten i förundersökningslagen (805/2011) och som döms ut med anledning av ett brott samt utdömande av en förverkandepåföljd som avses i 10 kap. i strafflagen (39/1889),

13) förhindrande och avslöjande av penningtvätt och av finansiering av terrorism i enlighet med lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) och bedömning av tillförlitlighet enligt 5 kap. 5 och 6 § i den lagen samt förhindrande, avslöjande, utredning och förande till undersökning av penningtvätt och finansiering av terrorism enligt 2 § 1 mom. 1 punkten i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017),

14) beviljande och återkallande av persontrafiktillstånd, godstrafiktillstånd och taxitrafiktillstånd enligt lagen om transportservice (320/2017),

15) den tillsynsuppgift som anges i 14 kap. 1 § i stiftelselagen (487/2015),

16) tillsynen enligt 177 § 1 mom. och 179 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkesjukdomar (459/2015) över de skyldigheter som gäller försäkring,

17) den uppgift som föreskrivs i 10 § i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare (853/2016),

18) verkställigheten av lönegarantilagen (866/1998) och lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000),

Gällande lydelse

19) den tillsyn som arbetarskyddsmyndigheten utövar över efterlevnaden av lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), över att minimivillkoren för anställningsförhållanden följs och över anlita-

det av utländsk arbetskraft,
20) möjligheten för upphandlande enheter att i upphandlingsförfaranden och upphandlingar som underskrider de nationella tröskelvärdena, i enlighet med lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) och lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (1398/2016) kontrollera huruvida de av prövning beroende grunder för uteslutning av anbudsgivare och anbudsgivares underleverantörer som avses i 78 § och 81 § 1 mom. i den förstnämnda lagen föreligger,

21) utredning av de uppgifter som avses i 5 a, 8 och 19 § i lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler (1075/2000),

22) skötsel av de uppgifter som avses i 14, 17 och 18 § i lagen om leverantörer av kombinerade resetjänster (921/2017),

23) uppgifter som avses i 9, 10 och 17 § i lagen om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet (411/2018),

24) utförande av de uppgifter som anges i 20 b § i lagen om Finansinspektionen (878/2008),

25) Konkurrens- och konsumentverkets uppgifter vid tillsynen över iakttagandet av i 2 kap. i konkurrenslagen (948/2011) föreskrivna förbud mot konkurrensbegränsningar,

26) utredning av livsmedelsföretagares tillförlitlighet enligt 16 a § i livsmedelslagen (23/2006),

27) handläggning av och beslutsfattande och tillsynsuppgifter i ärenden som gäller utlänningars inresa, utresa, vistelse och arbete samt medborgarskap enligt utlänningslagen (301/2004), medborgarskapslagen (359/2003), lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning (907/2017), lagen om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av

Föreslagen lydelse

19) den tillsyn som arbetarskyddsmyndigheten utövar över efterlevnaden av lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), över att minimivillkoren för anställningsförhållanden följs och över anlita-

det av utländsk arbetskraft,
20) möjligheten för upphandlande enheter att i upphandlingsförfaranden och upphandlingar som underskrider de nationella tröskelvärdena, i enlighet med lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) och lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (1398/2016) kontrollera huruvida de av prövning beroende grunder för uteslutning av anbudsgivare och anbudsgivares underleverantörer som avses i 78 § och 81 § 1 mom. i den förstnämnda lagen föreligger,

21) utredning av de uppgifter som avses i 5 a, 8 och 19 § i lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler (1075/2000),

22) skötsel av de uppgifter som avses i 14, 17 och 18 § i lagen om leverantörer av kombinerade resetjänster (921/2017),

23) uppgifter som avses i 9, 10 och 17 § i lagen om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet (411/2018),

24) utförande av de uppgifter som anges i 20 b § i lagen om Finansinspektionen (878/2008),

25) Konkurrens- och konsumentverkets uppgifter vid tillsynen över iakttagandet av i 2 kap. i konkurrenslagen (948/2011) föreskrivna förbud mot konkurrensbegränsningar,

26) utredning av livsmedelsföretagares tillförlitlighet enligt 16 a § i livsmedelslagen (23/2006),

27) handläggning av och beslutsfattande och tillsynsuppgifter i ärenden som gäller utlänningars inresa, utresa, vistelse och arbete samt medborgarskap enligt utlänningslagen (301/2004), medborgarskapslagen (359/2003), lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning (907/2017), lagen om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av

RP 32/2022 rd

Gällande lydelse

personal (908/2017) och lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018),

28) utredning av foderföretagares tillförlitlighet enligt 18 § i foderlagen (1263/2020),

29) utredning av tillförlitligheten hos aktörer inom naturproduktplockningsbranschen enligt 5 § i lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter (487/2021).

En tidigare fullgöranderapport kan användas när samma myndighet för samma ändamål begär en ny fullgöranderapport om samma organisation eller organisationsanknutna person.

Föreslagen lydelse

personal (908/2017) och lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018),

28) utredning av foderföretagares tillförlitlighet enligt 18 § i foderlagen (1263/2020),

29) utredning av tillförlitligheten hos aktörer inom naturproduktplockningsbranschen enligt 5 § i lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter (487/2021),

30) utredning av ekonomiska aktörers tillförlitlighet enligt 12 § i lagen om gödselmedel (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1331/2021, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

1) böter som bestämts som dagsböter enligt 2 a kap. 3 § 1 mom. i strafflagen (39/1889) samt vite, samfundsbot, ordningsbot och disciplinbot (böter),

2) disciplinbot som ett utgångsförbud har förvandlats till med stöd av 84 § 1 mom. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten (255/2014) eller som arrest har förvandlats till med stöd av 85 § 1 mom. i den lagen,

3) förverkandepåföljd som avser egendom eller ett penningbelopp,

3 a) föreläggande enligt 44 kap. 15 § 2 mom. i strafflagen om att avliva djur,

3 b) föreläggande enligt 22 § 3 mom. i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) om att ett nätmeddelande ska göras oåtkomligt och utplånas,

4) staten tilldömd ersättning som grundar sig på ett brott,

5) staten tilldömd ersättning i andra ärenden och mål än brottmål, om åklagaren uppträtt i dem på tjänstens vägnar,

6) staten tilldömd ersättning som grundar sig på en sådan ersättning för kostnader i samband med en rättegång som betalats av statens medel,

6 a) brottsofferavgift,

7) en på statens regressrätt enligt 31 § i brottsskadelagen (1204/2005) grundad fordran på den som ansvarar för en skada och en fordran som staten har på ersättningstagaren

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

1) böter som bestämts som dagsböter enligt 2 a kap. 3 § 1 mom. i strafflagen (39/1889) samt vite, samfundsbot, ordningsbot och disciplinbot (böter),

2) disciplinbot som ett utgångsförbud har förvandlats till med stöd av 84 § 1 mom. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten (255/2014) eller som arrest har förvandlats till med stöd av 85 § 1 mom. i den lagen,

3) förverkandepåföljd som avser egendom eller ett penningbelopp,

3 a) föreläggande enligt 44 kap. 15 § 2 mom. i strafflagen om att avliva djur,

3 b) föreläggande enligt 22 § 3 mom. i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) om att ett nätmeddelande ska göras oåtkomligt och utplånas,

4) staten tilldömd ersättning som grundar sig på ett brott,

5) staten tilldömd ersättning i andra ärenden och mål än brottmål, om åklagaren uppträtt i dem på tjänstens vägnar,

6) staten tilldömd ersättning som grundar sig på en sådan ersättning för kostnader i samband med en rättegång som betalats av statens medel,

6 a) brottsofferavgift,

7) en på statens regressrätt enligt 31 § i brottsskadelagen (1204/2005) grundad fordran på den som ansvarar för en skada och en fordran som staten har på ersättningstagaren

Gällande lydelse

enligt beslut om återkrav som avses i 42 § 2 mom. i nämnda lag,

8) rättegångsbot som avses i 14 kap. 7 § i rättegångsbalken,

9) bötesstraff som avses i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff och om tillämpning av rambeslutet (231/2007), beslut om förverkande som avses i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande och om tillämpning av rambeslutet (222/2008) samt beslut om förverkande som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande och lagen om tillämpning av förordningen om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande i Europeiska unionen (895/2020),

10) beslut om ekonomiska administrativa sanktionsavgifter eller böter enligt 24 § 2 mom. 1 punkten i lagen om utstationering av arbetstagare (447/2016),

11) ordningsavgift enligt 8 kap. 1 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) och påföljdsavgift enligt 8 kap. 3 § i den lagen,

12) administrativa påföljdsavgifter enligt artikel 83 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning),

13) ordningsavgift enligt 38 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) och påföljdsavgift enligt 40 § i den lagen,

14) påföljdsavgift för lufttrafikföretag enligt 13 § i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019),

Föreslagen lydelse

enligt beslut om återkrav som avses i 42 § 2 mom. i nämnda lag,

8) rättegångsbot som avses i 14 kap. 7 § i rättegångsbalken,

9) bötesstraff som avses i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff och om tillämpning av rambeslutet (231/2007), beslut om förverkande som avses i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande och om tillämpning av rambeslutet (222/2008) samt beslut om förverkande som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande och lagen om tillämpning av förordningen om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande i Europeiska unionen (895/2020),

10) beslut om ekonomiska administrativa sanktionsavgifter eller böter enligt 24 § 2 mom. 1 punkten i lagen om utstationering av arbetstagare (447/2016),

11) ordningsavgift enligt 8 kap. 1 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) och påföljdsavgift enligt 8 kap. 3 § i den lagen,

12) administrativa påföljdsavgifter enligt artikel 83 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning),

13) ordningsavgift enligt 38 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) och påföljdsavgift enligt 40 § i den lagen,

14) påföljdsavgift för lufttrafikföretag enligt 13 § i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019),

Gällande lydelse

15) av Finansinspektionen eller domstol påförd påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020),

16) påföljdsavgift enligt 12 a § i livsmedelsmarknadslagen (1121/2018),

17) påföljdsavgift som påförts av marknadsdomstolen enligt lotterilagen (1047/2001).

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitan­de av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare, en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1100/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 161 § i vägtrafiklagen (729/2018), en avgift för trafikförseelse enligt 93 § i körkortslagen (386/2011), en avgift för trafikförseelse enligt 122 § i sjötrafiklagen (782/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 268 § i lagen om transportservice (320/2017), en avgift för trafikförseelse enligt 195 § och en påföljdsavgift enligt 189–192 § i fordonslagen (82/2021), en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen (1263/2020), en påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen enligt 67 § i livsmedelslagen (297/2021), en påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen enligt 94 a § i lagen om djursjukdomar (76/2021), en påföljdsavgift inom tillsynen över identifiering och registrering av djur enligt 36 § och en avgift för trafikförse-

Föreslagen lydelse

15) av Finansinspektionen eller domstol påförd påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020),

16) påföljdsavgift enligt 12 a § i livsmedelsmarknadslagen (1121/2018),

17) påföljdsavgift som påförts av marknadsdomstolen enligt lotterilagen (1047/2001).

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitan­de av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare, en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1100/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 161 § i vägtrafiklagen (729/2018), en avgift för trafikförseelse enligt 93 § i körkortslagen (386/2011), en avgift för trafikförseelse enligt 122 § i sjötrafiklagen (782/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 268 § i lagen om transportservice (320/2017), en avgift för trafikförseelse enligt 195 § och en påföljdsavgift enligt 189–192 § i fordonslagen (82/2021), en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen (1263/2020), en påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen enligt 67 § i livsmedelslagen (297/2021), en påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen enligt 94 a § i lagen om djursjukdomar (76/2021), en påföljdsavgift inom tillsynen över identifiering och registrering av djur enligt 36 § och en avgift för trafikförse-

RP 32/2022 rd

Gällande lydelse

else som påförs för åsidosättande av skyldigheten att medföra och visa upp djurets identitetshandling enligt 37 § i lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021) samt en påföljdsavgift inom tillsynen över ekologisk produktion enligt 38 § i lagen om ekologisk produktion (1330/2021).

Föreslagen lydelse

else som påförs för åsidosättande av skyldigheten att medföra och visa upp djurets identitetshandling enligt 37 § i lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021) samt en påföljdsavgift inom tillsynen över ekologisk produktion enligt 38 § i lagen om ekologisk produktion (1330/2021) *och en påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen enligt 37 § i lagen om gödselmedel (/).*

Denna lag träder i kraft den 20 . . .